

STRATEGIA TERYTORIALNA` OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ RYPINA

1. Spis treści

1.	Wstęp.....	4
2.	Synteza diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	5
2.1.	Zasięg przestrzenny i sieć osadnicza.....	5
2.2.	Informacje fizycznogeograficzne. Ochrona przyrody.....	6
2.3.	Turystyka.....	8
2.4.	Transport.....	9
2.4.1.	Sieć transportowa.....	9
2.4.2.	Drogi rowerowe.....	11
2.5.	Demografia.....	12
2.6.	Przedsiębiorczość	13
2.7.	Bezrobocie rejestrowane	15
2.8.	Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny	16
2.9.	Opieka zdrowotna	17
2.10.	Opieka żłobkowa	18
2.11.	Wychowanie przedszkolne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury wychowania przedszkolnego).....	18
2.12.	Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)	20
2.13.	Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej	21
2.14.	Szkoły ponadpodstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły ponadpodstawowej	24
2.14.1.	Szkoły ponadpodstawowe maturalne	24
2.14.2.	Szkoły ponadpodstawowe zawodowe	25
2.15.	Lokalne instytucje kultury	26
2.16.	Odnowa przestrzeni publicznych	27
2.17.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	27
2.18.	Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu	28
2.19.	Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego	30
2.20.	Podsumowanie (identyfikacja najważniejszych problemów/ potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego).....	30
3.	Identyfikacja obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą, tj. wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze	31
4.	Wizja rozwoju obszaru – oczekiwany wynik realizacji działań planowanych w ramach Polityki Terytorialnej.....	32
5.	Opis wsparcia obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą	33
6.	Cele rozwojowe obszaru realizowane poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego	35
6.14.	Opis realizacji celów	35
6.15.	Drzewo ustaleń	38
	Tabela 8 Drzewo ustaleń.....	38
7.	Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii	39
8.	Wskazanie zgodności planowanej interwencji z dokumentami programowymi (funduszami), do których zamierza się aplikować o finansowanie wsparcia.....	41
9.	Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami)	43
9.1	Tryb i zasady naboru	43

9.2 Uzasadnienie wyboru projektów poprzez wykazanie zgodności projektów z potrzebami rozwojowymi danego obszaru	44
9.3 Uzasadnienie wyboru projektów w oparciu o preferencje określone dla poszczególnych obszarów wsparcia.....	46
9.4 Wykaz wybranych projektów do wsparcia wraz z ich charakterystyką	57
10 Lista projektów rezerwowych.....	74
11. Plan wdrożeniowy dla realizacji strategii	77
12. Plan finansowy wraz z określeniem źródeł finansowania projektów	83
13. Opis procesu zaangażowania partnerów zewnętrznych	87
14. Sprawozdanie z konsultacji społecznych	88
15. System monitorowania strategii terytorialnej.....	89

1. Wstęp

Niniejszy dokument strategii terytorialnej sporządzony został w celu realizacji IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego) na Obszarze Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina (dalej OPPT Rypina), na podstawie *art. 36 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027*¹. Zgodnie z przytoczonym artykułem, strategia terytorialna opracowywana jest przez gminę, powiat lub ich partnerstwo, w wybranej formie współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Na obszarze OPPT Rypina zawiązane zostało porozumienie podjęte uchwałą *w sprawie wyrażenia woli zawarcia porozumienia i powierzenia Gminie Miasta Rypin prowadzenia zadania związanego z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina* pomiędzy przedstawicielami wszystkich gmin powiatu rypińskiego oraz samorządem powiatu.

Strony porozumienia:

- Powiat Rypiński
- Gmina Miasta Rypin
- Gmina Brzuze
- Gmina Rogowo
- Gmina Rypin
- Gmina Skrwilno
- Gmina Wąpielsk

Dokument ten będzie narzędziem do wspólnego realizowania polityki terytorialnej, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji na okres perspektywy finansowej 2021-2027, przy współfinansowaniu ze środków UE (z różnych funduszy). W tym aspekcie bardzo ważnym źródłem wsparcia będą *Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027*, określające zakres i obszary wsparcia z poziomu samorządu województwa – w tym w zakresie polityki terytorialnej, która rozumiana jest jako forma podejścia do prowadzenia rozwoju województwa zakładającego różnicowanie działań wobec poszczególnych jego obszarów, uwzględniając ich rolę i znaczenie w systemie społeczno-gospodarczym województwa. Idea polityki terytorialnej w okresie programowania 2021-2027 oraz poziomy jej realizacji przedstawione zostały szerzej w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku. Strategia Przyspieszenia 2030+*².

---

¹ Dz.U. 2022 poz. 1079

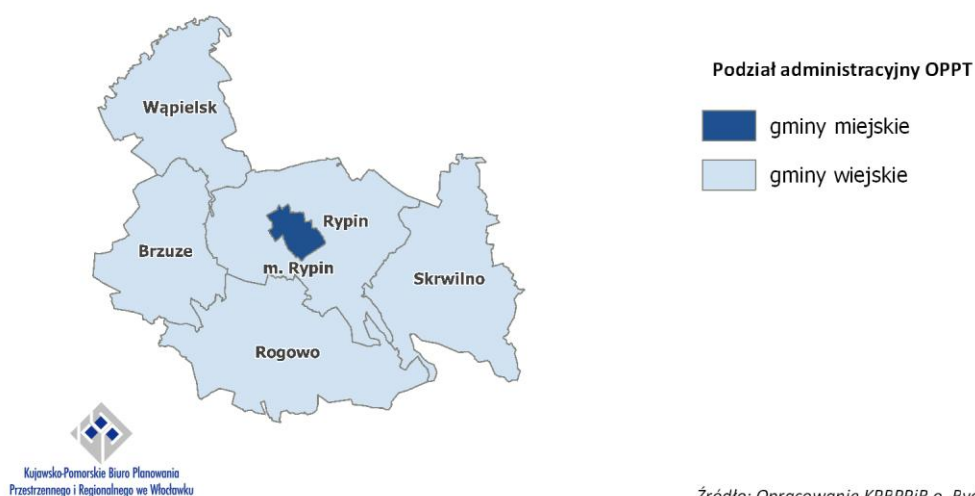
² Przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

2. Synteza diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

2.1. Zasięg przestrzenny i sieć osadnicza

OPPT Rypina położony jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Terytorialnie obejmuje 6 gmin powiatu rypińskiego, w tym 1 miejską (Rypin) i 5 wiejskich (Brzuze, Rogowo, Rypin, Skrwilno, Wąpielsk). Obszar zajmuje powierzchnię 586 km².

Mapa 1. Zasięg przestrzenny OPPT

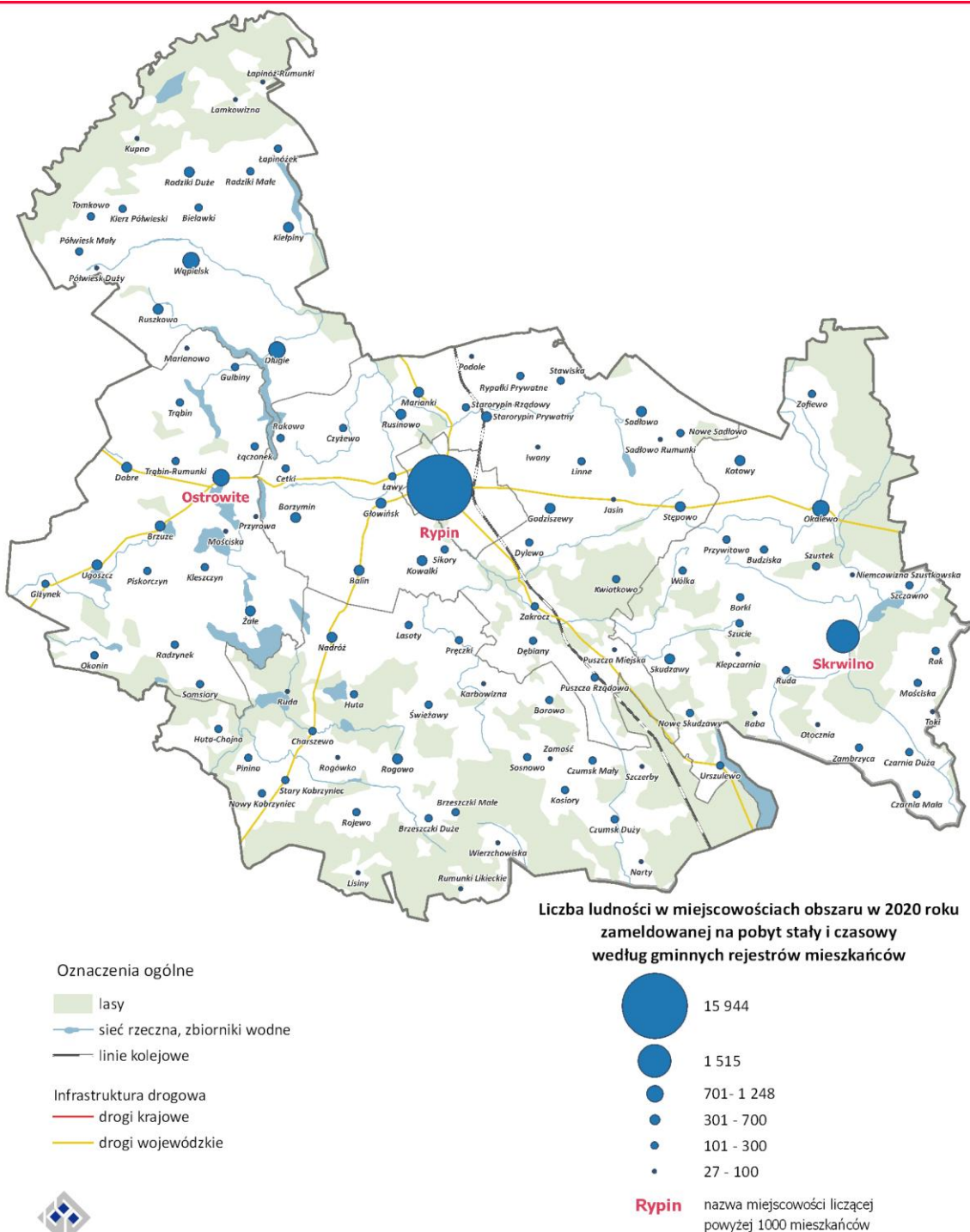
Źródło: Opracowanie KPBPIR o. Bydgoszcz na podstawie GUS

Sieć osadniczą³ OPPT tworzy 117 zamieszkałych miejscowości, w tym jedno miasto – Rypin, skupiające 16 tys. osób, a więc ponad 1/3 mieszkańców obszaru. Najwięcej miejscowości położonych jest na terenie gminy wiejskiej Rypin (30), najmniej zaś na terenie gminy Wąpielsk (15). Poza wspomnianym miastem, liczbą mieszkańców powyżej 1 tys. osób cechują się tylko 2 miejscowości: Skrwilno (1 515 mieszkańców) będące siedzibą gminy oraz Ostrowite (1 248 mieszkańców) będące największą miejscowością gminy Brzuze. Na terenie gmin Rogowo, w. Rypin oraz Wąpielsk miejscowości tej grupy wielkościowej nie odnotowano. Liczba miejscowości małych i bardzo małych, liczących poniżej 100 mieszkańców wynosi 26 (22,2% ogółu), a zamieszkuje je ponad 1,7 tys. osób (zaledwie 3,9% mieszkańców obszaru). Stan ilościowy miejscowości o liczbie mieszkańców w przedziale od 101 do 300 wynosi 64, zaś w przedziale od 301 do 700 mieszkańców 21. Miejscowości znajdujące się we wspomnianych przedziałach ludnościowych zamieszkiwane są kolejno przez 26,1% i 21,7% wszystkich mieszkańców obszaru.

Między gminami OPPT identyfikuje się występowanie silnych powiązań społeczno-gospodarczych, gdyż miasto Rypin pełni rolę ośrodka ponadlokalnego obsługującego nie tylko mieszkańców miasta, ale i całego powiatu rypińskiego (m.in. obsługa z zakresu administracji, szkolnictwa ponadpodstawowego, opieki zdrowotnej, kultury). Brzuze, Rogowo, Skrwilno oraz Wąpielsk to ośrodki o znaczeniu lokalnym obejmujące siedziby gmin. Koncentruje się w nich działalność związana przede wszystkim z podstawową obsługą mieszkańców (m.in. z zakresu opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego, opieki zdrowotnej, obsługi administracyjnej).

³ zgodnie z danymi z gminnych rejestrów mieszkańców

Mapa 2. Liczba ludności w miejscowościach OPPT

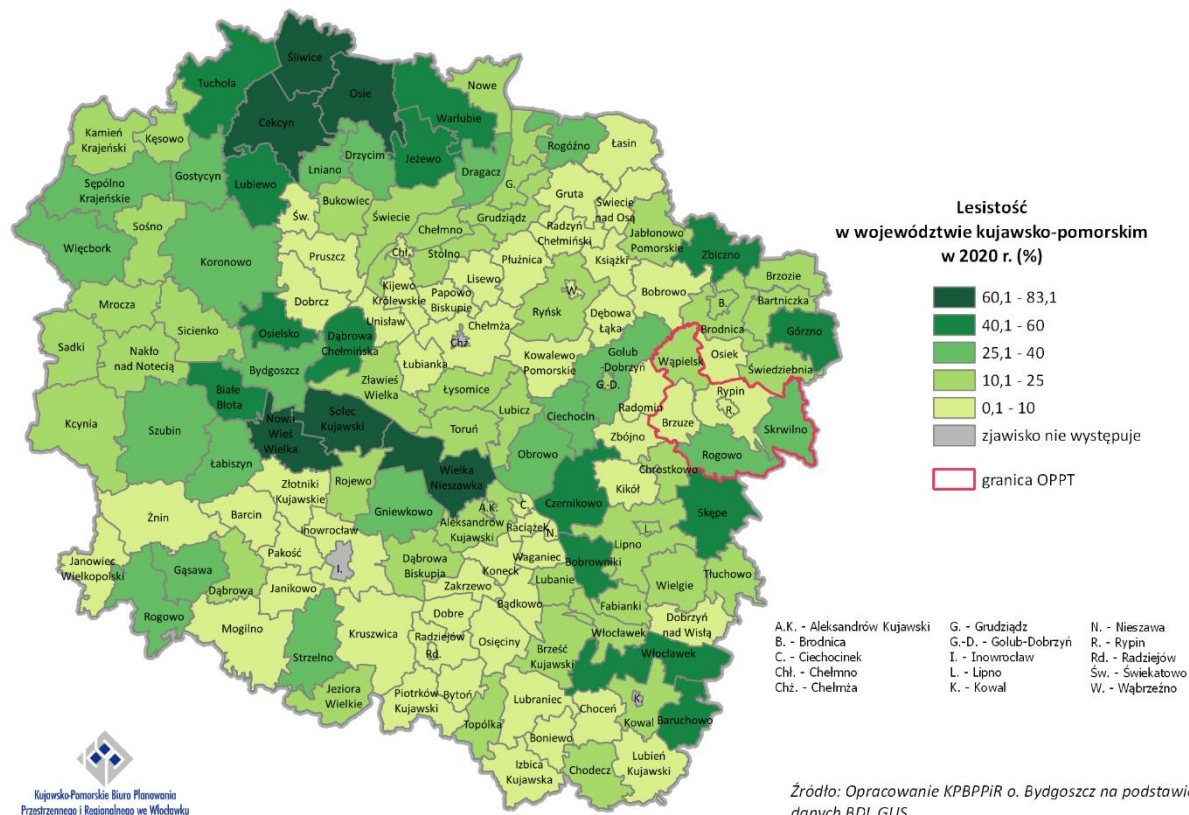
Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych pozyskanych z gminnych rejestrów mieszkańców w 2021 roku

2.2. Informacje fizycznogeograficzne. Ochrona przyrody

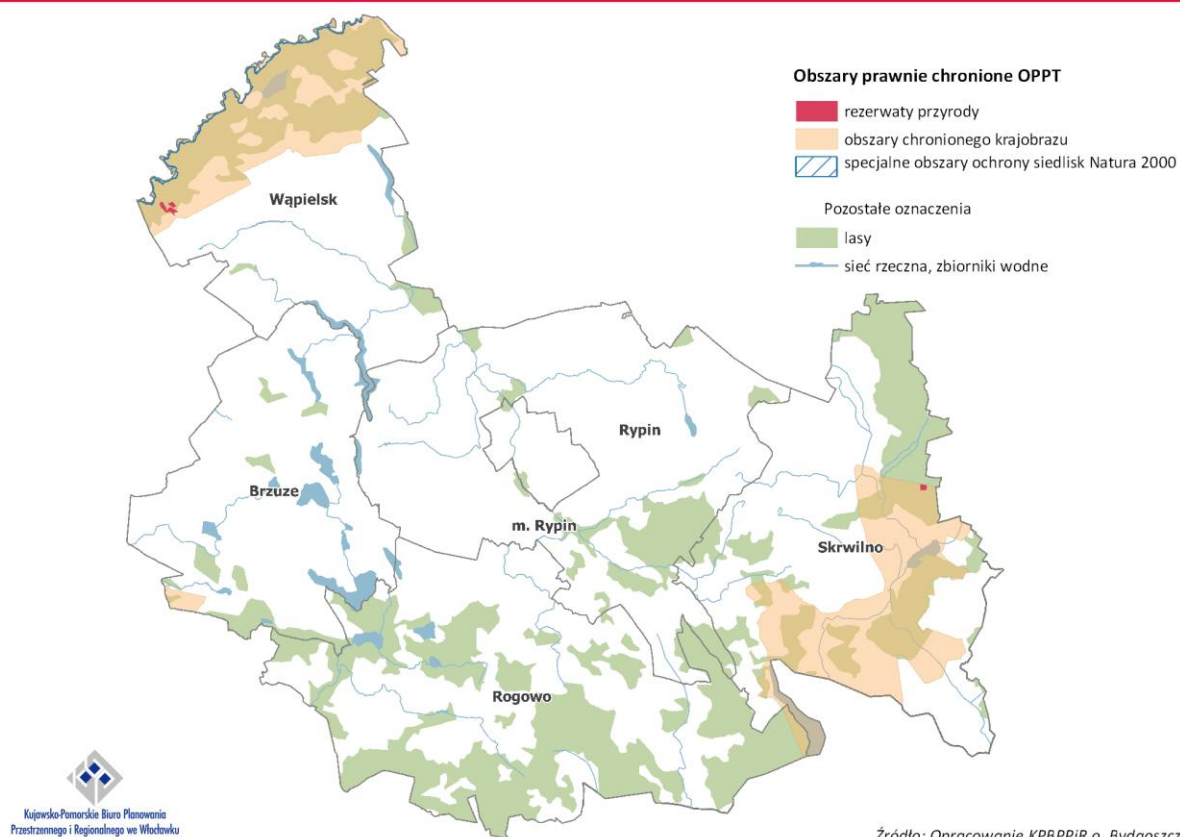
Pod względem fizycznogeograficznym OPPT Rypina położony jest w obrębie 3 mezoregionów, przy czym ponad połowa (58,5%) jego powierzchni znajduje się w zasięgu Pojezierza Dobrzyńskiego, w krajobrazie którego dominuje płaska i lekko falista wysoczyzna morenowa zbudowana głównie z glin zwałowych, na których to wykształciły się żyzne gleby płowe sprzyjające prowadzeniu działalności rolniczej. Obszary położone w zasięgu Równiny Urszulewskiej i Dolinie Drwęcy (zajęte przez kompleksy

leśne), związane z piaszczysto-żwirowymi utworami sandru i piaszczystymi utworami towarzyszącymi dolinie rzecznej, cechują się słabymi i trudnymi do uprawy glebami bielcowymi oraz rdzawymi. Powierzchnia gruntów leśnych w OPPT (lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną), wynosi 119,6 km² zaś wskaźnik lesistości stanowi 20,1% i jest niższy od średniej wartości dla województwa (23,5%). Zgodnie z mapą podziału hydrograficznego Polski sumaryczna liczba jezior na terenie obszaru wynosi 35 spośród 1069 zidentyfikowanych na terenie województwa. Generalnie obszar cechuje się skromną siecią wód powierzchniowych. Poza kilkoma mniejszymi ciekami, przez jego teren przepływa Rypienica, będąca dopływem rzeki Drwęcy. Ochroną prawną objęte jest 15,3% powierzchni obszaru (nie uwzględniając obszarów Natura 2000). Do najważniejszych obszarowych form ochrony znajdujących się całościowo lub częściowo na terenie OPPT zalicza się: 3 rezerваты: Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17.10.2016 r., Rezerwat przyrody „Tomkowo”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29.08.2012 r., Rezerwat Przyrody „Okalewo”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy 29 sierpnia 2012 roku; 3 obszary chronionego krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, dla którego obowiązuje Uchwała nr XXXVIII/656/1 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 27.11.2017 r., w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, Obszar Chronionego Krajobrazu Źródła Skrwy, dla którego obowiązuje Uchwała nr XI/255/19 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 13.11.2019 r., w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Źródła Skrwy, Obszar Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie, dla którego obowiązuje Uchwała nr XXV/371/20 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 28.09.2020 r., w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie oraz 1 obszar Natura 2000 (specjalny obszar ochrony siedlisk).

Mapa 3. Lesistość w gminach województwa kujawsko-pomorskiego

Mapa 4. Obszary prawnie chronione w OPPT

2.3. Turystyka

OPPT Rypina znajduje się w zasięgu Ziemi Dobrzyńskiej, krainy historyczno-etnograficznej, która cechuje się pewną odrębnością kulturową mającą odzwierciedlenie m.in. w tradycyjnych zwyczajach, obrzędach, potrawach regionalnych. Występujące walory kulturowe, głównie w postaci obiektów architektury sakralnej i zespołów pałacowo-parkowych mają charakter lokalny. Uzupełnieniem walorów kulturowych obszaru są walory przyrodnicze, w postaci ponad 20 jezior oraz większych i mniejszych cieków wodnych, m.in. rzeki Drwęcy (przebiegającej przez skrajną część OPPT), Rypienicy, Ruziec i Skrwy, które to stanowią potencjał dla prowadzenia i dalszego rozwoju rekreacji i turystyki kwalifikowanej. Za najważniejszą przeszkodę w rozwoju sektora turystycznego na terenie OPPT uznaje się słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną (obiekty i urządzenia służące zaspokojeniu potrzeb przyjeżdżających turystów).

Wobec tego dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej i konkurencyjności obszaru oraz pełnego wykorzystania potencjału turystycznego obszaru, konieczne jest utworzenie nowych obiektów, atrakcji (generujących ruch turystyczny), stworzenie nowych przestrzeni dedykowanych celom rekreacyjnym i turystycznym (nie tylko poprzez budowę nowych, ale i poprzez adaptację terenów, budynków pełniących obecnie inne funkcje), czy poprawę jakości i funkcjonalności terenów aktualnie zagospodarowanych poprzez ich rozbudowę, modernizację i doposażanie, np. we wszelkiego rodzaju urządzenia turystyczne (czego przykładem jest zmodernizowany ośrodek wypoczynkowy w Sitnicy). Ponadto obszar posiada możliwości w zakresie wygenerowania nowych produktów turystycznych (np. utworzenia ścieżek edukacyjnych) opartych na wspomnianych walorach kulturowych i przyrodniczych. Potencjałem obszaru jest także przebiegający przez jego teren szlak kulturowy św. Jakuba, przy czym należy zaznaczyć, iż w tym zakresie konieczne byłoby podjęcie działań zmierzających m.in. do budowy i modernizacji infrastruktury szlaku, w tym służącej zaspokojeniu potrzeb związanych z odpoczynkiem

i wyżywieniem (np. budowa bazy noclegowej w pobliżu szlaku z uwagi na obecnie niski poziom jej rozwoju).

2.4. Transport

2.4.1. Sieć transportowa

Teren analizowanego OPPT to obszar, na którego sieć infrastruktury transportowej składają się drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz linia kolejowa przebiegająca w relacji Brodnica – Rypin – Sierpc – Kutno. Pod względem infrastruktury drogowej głównymi ciągami transportowymi, zarówno w kontekście dostępności zewnętrznej jak i zapewnienia spójności wewnętrznej jednostki, są drogi wojewódzkie o numerach: 534 (Grudziądz – Wąbrzeźno – Golub-Dobrzyń – Rypin), 556 (Ostrowite – Brzuze – Ugoszcz), 557 (Rypin – Lipno), 560 (Brodnica – Rypin – Sierpc – Bielsk) i 563 (Rypin – Żuromin – Mława). Rozkład sieci dróg wojewódzkich w OPPT jest promienisty, niemal wszystkie ciągi rozchodzą się w różnych kierunkach z miasta powiatowego – Rypina. Z racji braku bezpośredniego dostępu do tras o znaczeniu krajowym pełnią one funkcję głównych korytarzy dla ruchu tranzytowego oraz zewnętrznego (m.in. DW560 umożliwia podróż w kierunku Sierpca, a dalej Warszawy, a także do Brodnicy, a następnie do Olsztyna, natomiast DW534 prowadzi do Golubia-Dobrzynia, po czym przez Kowalewo Pomorskie i DK15 – do Torunia). Ponadto drogi wojewódzkie stanowią najważniejszy element sieci komunikujący poszczególne miejscowości z centralnie położonym Rypinem. Pod tym względem DW563 odpowiada za skomunikowanie wschodniej części OPPT (gmina Skrwilno), DW560 obejmuje północną część gminy wiejskiej Rypin oraz położoną na południu gminę Rogowo natomiast DW534 i DW556 umożliwia podróż do Rypina z obszaru gminy Brzuze. Jediną gminą, przez obszar której nie przebiega żadna z dróg wojewódzkich jest położona w północno-zachodniej części OPPT gmina Wąpielsk. Należy przy tym zaznaczyć, iż poza gminą miejską Rypin oraz gminą Brzuze żadna z pozostałych siedzib gmin w OPPT nie posiada bezpośredniego dostępu do drogi wojewódzkiej. Z uwagi na to, istotną rolę w przeniesieniu ruchu generowanego przez te obszary i skanalizowanie ich w kierunku sieci dróg wyższej kategorii przejmują drogi powiatowe i gminne. Kolejnym elementem infrastruktury transportowej w OPPT jest linia kolejowa nr 33 przebiegająca w relacji Kutno – Płock – Sierpc – Rypin – Brodnica, która na odcinku w granicach analizowanej jednostki jest szlakiem jednotorowym, niezelektryfikowanym. Warto zwrócić uwagę, iż w przypadku przewozów kolejowych w ramach rozkładu jazdy 2021/2022 na tym szlaku rozpoczął kursowanie pociąg TLK Flisak w relacji Katowice – Płock – Sierpc – Rypin – Brodnica – Grudziądz – Gdynia Główna. Jest to oficjalny powrót przewozów kolejowych do Rypina po zawieszeniu kursowania ostatnich pociągów w kwietniu 2000 r. Jedinym punktem wymiany pasażerskiej obsługującym analizowany obszar jest w tym przypadku przystanek kolejowy w Rypinie.

2.4.2. Drogi rowerowe

Drogi rowerowe coraz częściej stają się nieodzownym elementem krajobrazu zarówno miejskiego, jak i wiejskiego. Coraz częściej zauważa się także wzrost wykorzystania roweru jako środka transportu i turystyki. Coraz powszechniejsze wykorzystywanie roweru wymaga dalszego rozwoju bezpiecznej i funkcjonalnej infrastruktury komunikacyjnej dedykowanej temu środkowi transportu. Infrastruktury, która z jednej strony przyczyni się do ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, a z drugiej wywoła impuls do rozwoju i promowania aktywnych form mobilności. Problemem obszaru jest jednak niewystarczający rozwój infrastruktury rowerowej, co wpływa ograniczająco na wykorzystanie roweru jako środka transportu. W związku z tym dostrzega się potrzebę realizacji kompleksowych działań na rzecz wsparcia rozwoju infrastruktury rowerowej, infrastruktury zintegrowanej z drogami rowerowym (m.in. wiat postojowych, parkingów, stojaków rowerowych, systemów zabezpieczających, oznaczeń poziomych, tablic informacyjnych, oświetlenia oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego BRD), a także działań informacyjno-promocyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego, a także efekty podejmowanych działań.

W zakresie rozwoju transportu rowerowego na terenie województwa identyfikuje się 3 największe potrzeby związane z infrastrukturą rowerową. Są to potrzeby związane z: likwidacją luk w istniejącej sieci infrastruktury rowerowej, potrzeby infrastrukturalne na obszarach miejskich, w tym także potrzeby związane z realizacją dróg rowerowych w relacji obszary wiejskie – miasto, w celu zwiększenia dostępu do usług publicznych oraz potrzeby związane z rozwojem infrastruktury rowerowej poprawiającej dostępność do obiektów i atrakcji turystycznych. Budowa kluczowych odcinków dróg rowerowych, które uzupełnią brakujące elementy infrastruktury rowerowej wpłynie przede wszystkim na poprawę ciągłości i zwiększenie spójności sieci dróg rowerowych oraz poprzez odseparowanie ruchu rowerowego od samochodowego przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Spójne, bezpieczne i atrakcyjne trasy rowerowe mogą sprawić, że więcej osób zdecyduje się na wybór roweru jako środka transportu, co przełoży się m.in. na poprawę jakości powietrza i ogólny stan zdrowia mieszkańców. Inwestycje na obszarach miejskich umożliwią szybszą jazdę na długich odcinkach miejskich, bezpieczny i wygodny wyjazd z miasta, a także umożliwią skuteczniejsze połączenie miasta z obszarami podmiejskimi. Budowa ścieżek prowadzących do atrakcji turystycznych sprzyjać będzie rozwojowi funkcji turystycznej na terenie obszaru, a także przyczynić się może do wzrostu lokalnego potencjału gospodarczego.

Na terenie OPPT Rypina długość dróg rowerowych jest znikoma i istnieją duże potrzeby rozwoju infrastruktury rowerowej. W pierwszej kolejności identyfikuje się potrzeby związane z realizacją dróg rowerowych służących połączeniu miasta z obszarem funkcjonalnym oraz komunikujących gminy między sobą, zwłaszcza w ciągu dróg wojewódzkich, gdzie ich brak jest szczególnie niebezpieczny dla mieszkańców podróżujących rowerami ze względu na duży ruch samochodowy. Budowa kluczowych odcinków dróg rowerowych wpłynie przede wszystkim na poprawę bezpieczeństwa ruchu, a także przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez zmniejszenie udziału wykorzystania indywidualnych środków transportu samochodowego na rzecz zwiększenia ruchu rowerowego. Potrzeba realizacji infrastruktury pieszo-rowerowej i rozbudowa sieci dróg pieszo-rowerowych wpisuje się również w ciąg działań mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji społeczno-gospodarczej tego obszaru, gdyż przyczyni się do zwiększenia dostępności do miasta powiatowego i do komunikacji między gminami (co wiąże się z poprawą dostępu do usług publicznych i miejsc pracy). Planowanie infrastruktury dla rowerzystów jest integralnym elementem polityki transportowej oraz polityki przestrzennej i społecznej. W związku z tym rozwój sieci infrastruktury dla rowerzystów oraz rozwiązania organizacyjne dla ruchu rowerowego powinny być zintegrowane z polityką transportową dla wszystkich środków transportu, jak również z całokształtem polityki przestrzennej.

2.5. Demografia

Według danych GUS OPPT Rypina na koniec roku 2020 zamieszkiwany był przez 43,4 tys. osób (2,1% ludności województwa). W okresie ubiegłej dekady (2010-2020) liczba jego mieszkańców spadła o 3,5% (tracąc relatywnie więcej niż przeciętnie całe województwo – 1,8%). Spadek miał miejsce zarówno na obszarze miasta, jak i na obszarach wiejskich (łącznie wyniósł 1,6 tys. osób) – przy czym w mieście był on nieco większy. Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkiwała obszary wiejskie (63,1%), a ich udział w okresie 2010-2020 wzrósł o 0,8 pkt. proc. (co było wynikiem mniejszego ubytku ludności wiejskiej w stosunku do ludności miejskiej). Gminy OPPT Rypina cechują się generalnie niedużym zróżnicowaniem pod względem liczby mieszkańców. Wyjątek stanowi gmina miejska Rypin, której liczba mieszkańców (16,0 tys. – koncentrując 36,9% mieszkańców OPPT) zdecydowanie przewyższa pozostałe gminy, liczące 4,0 -7,5 tys. osób. Najmniejsza liczba osób mieszkała w gminie Wąpielsk (4,0 tys. – stanowiąc 9,1%).

Spośród 6 gmin w granicach OPPT aż 5 zanotowało spadek liczby mieszkańców w okresie 2010-2020 (największy wystąpił w gminie Skrwilno, na poziomie 6,3%), natomiast gmina wiejska Rypin jako jedyna zanotowała wzrost (o 1,9%). Biorąc pod uwagę dalszy trend rozwoju demograficznego OPPT Rypina, wynikający z prognozy demograficznej GUS na lata 2017-2030, należy spodziewać się spadku liczby mieszkańców. W roku docelowym prognozy populacja OPPT wynosić ma 41,6 tys. mieszkańców, co oznaczałoby spadek na poziomie 4,1% w stosunku do roku 2020⁴.

W strukturze wieku mieszkańców OPPT Rypina obserwuje się zmiany przejawiające się spadkiem udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (z 21,3% do 18,9% w okresie 2010-2020) oraz produkcyjnym (z 63,0% do 60,1%) przy intensywnym wzroście udziału grupy poprodukcyjnej (z 15,7% do 21,0%) – co oznacza, iż społeczeństwo obszaru się starzeje.

W wyniku znaczących zmian demograficznych spowodowanych postępującym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa można zaobserwować coraz większe potrzeby w zakresie wsparcia seniorów. Wsparcie to wymaga szeroko zakrojonych działań mających na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, w integracji ze społeczeństwem oraz przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Rosnąca populacja osób starszych zmienia także popyt na usługi medyczne i opiekę społeczną. Niezbędny jest rozwój usług związanych z szeroko pojętą opieką senioralną, w tym wzmacnianie kadr pomocy i integracji społecznej (pielęgniarki środowiskowe, opiekunowie medyczni, opiekunowie osób starszych, opiekunowie w miejscu zamieszkania) oraz rozwój struktur instytucji ją prowadzących. Rosnąca skala potrzeb będzie wymagała także zmian instytucjonalnych. Potrzebne będą dzienne domy pobytu dla seniorów, centra usług środowiskowych, ale także wszelkie zdeinstytucjonalizowane formy opieki nad osobami starszymi. Ważne będzie także kształtowanie jak najbardziej przyjaznych dla seniorów i bezpiecznych przestrzeni publicznych. Istotnym aspektem będzie aktywizacja społeczna ludności starszej, mająca na celu aktywne zagospodarowanie wolnego czasu i sprzyjająca pozostawaniu w zdrowiu fizycznym i psychicznym (w tym poprzez kluby seniora, warsztaty terapii zajęciowej czy specjalistyczne projekty adresowane do osób starszych). Istnieje także potrzeba upowszechniania systemu opieki zdalnej, związanej z kontrolą stanu zdrowia i umożliwiającej szybkie wezwanie pomocy. Obecnie do najpopularniejszych form opieki zdalnej zalicza się tzw. bransoletki życia, czyli noszone na nadgarstku mobilne urządzenia do przywoływania pomocy wyposażone m.in. w przycisk SOS oraz czujnik upadku. Realizatorem zadań z zakresu polityki społecznej na poziomie województwa jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu (ROPS). Na poziomie gminnym za zadania ukierunkowane na ludność wymagającą wsparcia odpowiedzialne są Ośrodki Pomocy Społecznej.

Liczba mieszkańców OPPT w wieku poprodukcyjnym według stanu na rok 2020 wynosiła 9,1 tys. Populacja tej grupy dynamicznie wzrasta, co potwierdza zmiana o 28,8% w okresie 2010-2020 (przyrost o 2,0 tys. osób). Według przytoczonej powyżej prognozy demograficznej, proces starzenia się ludności

⁴ W porównaniu ze stanem liczby ludności na rok 2020 przewidzianym w prognozie.

OPPT Rypina będzie się pogłębiał – czego skutkiem będzie m.in. wzrost liczby mieszkańców w grupie poprodukcyjnej do 10,4 tys. w roku 2030 (stanowiącej wtenczas 25,1% ogółu ludności). Zmiany zajdą także w grupie mieszkańców w wieku 80+, których populacja w okresie 2020-2030 zwiększy się o 15,7% i docelowo wynosić ma 2,1 tys. osób.

Wśród niekorzystnych zmian demograficznych należy wyróżnić kurczącą się populację mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2020 ich liczba wynosiła 8,2 tys., zmniejszając się w okresie 2010-2020 o 14,3% (spadek o 1,4 tys.). Według prognozy demograficznej, w obecnej dekadzie należy się spodziewać dalszego spadku liczby mieszkańców w tej grupie – do poziomu 7,4 tys. osób w roku 2030 (stanowiącej wtenczas 17,7%). Szczególnie niekorzystne są spadki wśród najmłodszych grup wiekowych. Liczebność grupy dzieci w wieku żłobkowym (0-2 lata) zmniejszyła się w okresie 2010-2020 aż o 27,5% (blisko 450 osób), natomiast grupy dzieci w wieku przedszkolnym o 12,4% (240 osób).

Na OPPT Rypina obserwuje się pogarszanie się wskaźnika przyrostu naturalnego, spowodowane wyhamowaniem współczynnika urodzeń (co oznacza wolniejszą reprodukcję) oraz rosnącymi wartościami współczynnika zgonów (co oznacza większą umieralność mieszkańców).

Saldo migracji w okresie 2010-2020 przyjmowało wartości ujemne, co oznacza, że więcej osób wymeldowało się, aniżeli zameldowało na terenie OPPT na pobyt stały⁵. W bilansie migracyjnym za okres 2016-2020 OPPT stracił z tego powodu łącznie ok. 890 mieszkańców, natomiast w ciągu całej dekady (nie wliczając roku 2015) ok. 1,6 tys. Tempo utraty mieszkańców w wyniku migracji wzrosło, o czym świadczy spadek wartości średniorocznego salda migracji z poziomu -140 osób w okresie 2010-2014 do -176 osób w okresie 2016-2020.

Tabela 1. Liczba ludności i struktura ekonomicznych grup wieku w 2010 r. i 2020 r.

Jednostka		Liczba mieszkańców (osoby)		Udział mieszkańców według poszczególnych grup wiekowych (%)					
				Przedprodukcyjny		produkcyjny		Poprodukcyjny	
		2010	2020	2010	2020	2010	2020	2010	2020
OPPT Rypina		44 946	43 390	21,3	18,9	63,0	60,1	15,7	21,0
Gminy	Rypin (miejska)	16 933	15 999	19,7	18,1	65,8	59,0	14,6	22,9
	Brzuze	5 391	5 284	20,9	19,0	62,5	59,6	16,5	21,4
	Rogowo	4 848	4 770	22,6	20,7	61,0	59,5	16,4	19,8
	Rypin (wiejska)	7 390	7 533	23,0	20,5	61,4	61,5	15,6	18,0
	Skrwilno	6 244	5 851	22,2	17,8	60,6	61,7	17,2	20,6
	Wąpielsk	4 140	3 953	22,2	18,4	61,1	61,0	16,6	20,5
Województwo kujawsko-pomorskie		2 098 711	2 061 942	19,4	18,0	64,7	59,9	16,0	22,1

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

2.6. Przedsiębiorczość

Na terenie OPPT Rypina w 2020 r. funkcjonowało 3 697 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON (stanowiło to 1,8% wszystkich podmiotów działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego). W przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców dawało to wartość 85,2 podmiotów,

⁵ Analizowano migracje na pobyt stały w ujęciu gminnym zarówno w ruchu wewnętrznym jak i zagranicznym – co oznacza, że liczone są także migracje pomiędzy jednostkami w obrębie analizowanego obszaru. Jednocześnie z uwagi na brak danych w Banku Danych Lokalnych GUS o migracjach długookresowych za rok 2015, w niniejszej analizie pominięto tenże rok.

co stanowiło 83,8% wartości wskaźnika dla całego regionu i 69,9% wartości dla kraju. Wskaźnik ten w latach 2010-2020 cechował się przeciętnym wzrostem wartości na tle całego województwa.

Najwyższa notowana na obszarze analizowanego OPPT wartość liczby pomiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. mieszkańców w 2020 r. występowała w gminie miejskiej Rypin (wynosiła 115,8 i była 12. najwyższą wartością w regionie) – była to jednocześnie jedyna gmina na tym obszarze, dla której wartość wskaźnika przekraczała średnią wojewódzką. W pozostałych gminach wskaźnik osiągał wartości znacznie niższe od 61,5 w gminie Wąpielsk (10. najniższa wartość w województwie) do 70,4 w gminie wiejskiej Rypin.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie OPPT w 2020 r. wynosiła 2 889. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnęła wartość 11,1, co stanowiło 88,4% wartości dla województwa i 75,8% wartości dla kraju. Wskaźnik ten dla analizowanego OPPT w latach 2012-2020 cechował się przeciętnym wzrostem wartości na tle całego regionu.

Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2020 r. na poziomie poszczególnych gmin wchodzących w skład OPPT, podobnie jak w przypadku ogólnego wskaźnika przedsiębiorczości, najwyższą wartość przyjmował w gminie miejskiej Rypin (wynosił 15,0 i była to 13. najwyższa wartość w regionie), która również jako jedyna przekraczała średnią wartość tego wskaźnika dla województwa (a także kraju). Natomiast w pozostałych gminach wartość wskaźnika była znacznie niższa i zawierała się w stosunkowo wąskim przedziale wartości – od 8,4 w gminach Wąpielsk i Brzuze do 9,1 w gminach Skrwilno i Rogowo.

Tabela 2. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na terenie OPPT Rypina 2020 r.

Jednostka		Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	
		Liczba	Na 1 tys. ludności	Liczba	Na 100 osób w wieku produkcyjnym
OPPT Rypina		3 697	85,2	2 889	11,1
Gminy	Brzuze	344	65,1	265	8,4
	Rogowo	329	69,0	259	9,1
	Rypin (miejska)	1 852	115,8	1 417	15,0
	Rypin (wiejska)	530	70,4	416	9,0
	Skrwilno	399	68,2	330	9,1
	Wąpielsk	243	61,5	202	8,4
Województwo kujawsko-pomorskie		209 750	101,7	154 623	12,5

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

Dla wspierania rozwoju przedsiębiorczości - przyciągania nowych inwestorów, a także tworzenia możliwości rozwoju dla obecnie funkcjonujących podmiotów, które mogłyby rozwijać swoją działalność - istotnym jest tworzenie na danym obszarze terenów inwestycyjnych dedykowanych działalności gospodarczej oraz funkcjonowanie infrastruktury biznesowej w tym m.in. inkubatorów przedsiębiorczości, ośrodków wspierających przedsiębiorczość świadczących usługi dla biznesu. Obecnie w zakresie infrastruktury wspierającej przedsiębiorców na obszarze OPPT działa jedna instytucja zlokalizowana w m. Rypin prowadzona przez Urząd Miasta Rypin – Rypiński Obszar Gospodarczy⁶. Wsparcia lokalnym przedsiębiorcom udzielać może również Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ. OPPT, podobnie jak całe województwo

⁶ Regionalne Obserwatorium Gospodarcze Województwa Kujawsko-Pomorskiego (stan na wrzesień 2022 r.)

kujawsko-pomorskie, znajduje się w obszarze działania Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Na terenie OPPT identyfikuje się brak dostępności wyspecjalizowanych usług szkoleniowo-doradczych z zakresu działalności gospodarczej dla osób zaczynających lub prowadzących już działalność. Obecnie występujące na tym obszarze tereny inwestycyjne (znajdujące się głównie na terenie miasta Rypin oraz w gminie Skrwilno) stanowią nieduży zasób i tym samym cały czas identyfikuje się brak wystarczającej powierzchni przygotowanych i uzbrojonych obszarów inwestycyjnych, które mogą stanowić istotny bodziec dla rozwoju potencjałów endogenicznych analizowanego OPPT.

Rozwojowi przedsiębiorczości sprzyjają także działania ukierunkowane na poprawę jakości kształcenia zawodowego oraz rozwój kompetencji kluczowych u uczniów, wzmacniający ich przyszłą aktywność zawodową.

2.7. Bezrobocie rejestrowane

W 2021 r. na terenie OPPT Rypina były 1 444 zarejestrowane osoby bezrobotne. Stopa bezrobocia rejestrowanego na analizowanym obszarze, mimo notowanego spadku, cały czas utrzymuje się powyżej średniej dla całego województwa - w 2021 r. wynosiła 9,0%, natomiast dla województwa 7,7%.

W strukturze grupy zarejestrowanych osób bezrobotnych na analizowanym OPPT występuje szereg grup wymagających szczególnego wsparcia na rynku pracy⁷. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2021 r. dla OPPT wynosił 8,2% przy wartości dla województwa 6,4%. W grupie osób bezrobotnych 356 osób stanowiły kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, co w strukturze wszystkich bezrobotnych obejmowało prawie ¼ (24,7%) oraz ponad ½ bezrobotnych kobiet (36,7%), a wskaźnik udziału kobiet, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym przyjmował wartość wyższą niż przeciętnie dla regionu – 3,0%, wobec 2,3% dla województwa. Udział osób długotrwale bezrobotnych⁸ w liczbie osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. był nieznacznie niższy niż dla regionu (wynosił 2,3%, natomiast dla województwa 2,6%), a udział osób długotrwale bezrobotnych w całkowitej liczbie osób bezrobotnych na OPPT stanowił 40,3% (582 osób). Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (37,3%). Na OPPT występował ponadprzeciętnie wysoki udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym II stopnia (24,0%), a dopiero na trzecim miejscu znajdowała się grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym I stopnia (22,0%). Duży udział w grupie osób bezrobotnych stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych – 45,2% (652 osoby). Do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą także osoby bezrobotne do 25. roku życia – w 2021 r. ta grupa bezrobotnych na OPPT obejmowała 13,9% wszystkich osób bezrobotnych (200 osób), co stanowiło 5,9% wszystkich mieszkańców tego obszaru w wieku 18-24 lata (dla regionu 4,7%). Drugą istotną grupę wiekową stanowią osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia, które w 2021 r. stanowiły 24,4% wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych (352 osób) i 5,1% wszystkich mieszkańców OPPT w tej grupie wiekowej⁹ (dla województwa 4,9%).

Generalnie na analizowanym obszarze występowało stosunkowo małe zróżnicowanie wartości udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W większości gmin wchodzących w skład OPPT (w 4 z 6) udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. był wyższy niż przeciętnie w województwie (5,1%) i zawierał się w przedziale od 5,5% w gminie Skrwilno do maksymalnie 6,4% w gminie Wąpielsk (wartość ta stanowiła tylko 46,2% najwyższej wartości

⁷ Opracowano na podstawie danych pochodzących z publikacji „Informacja o bezrobociu w miastach i gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku” (WUP Toruń) oraz BDL GUS.

⁸ Powyżej 12 miesięcy.

⁹ Kobiety w wieku 50-59 lat i mężczyźni w wieku 50-64 lata.

przyjmowanej w województwie). Pozostałe dwie gminy cechowały się natomiast wartością wskaźnika nieco niższą od średniej wojewódzkiej – Rogowo (4,9%), wiejska Rypin (4,8%).

Tabela 3. Bezrobocie rejestrowane na terenie OPPT Rypina w 2010 r. i 2021 r.

Jednostka		Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych [osoby]				Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym [%]					
		mężczyźni		kobiety		ogółem		mężczyźni		Kobiety	
		2010	2021	2010	2021	2010	2021	2010	2021	2010	2021
OPPT Rypina		1 334	475	2 033	969	11,9	5,6	8,9	3,4	15,3	8,2
Gminy	Brzuze	179	55	241	126	12,5	5,8	9,8	3,2	15,5	9,1
	Rogowo	141	41	216	97	12,1	4,9	8,6	2,6	16,4	7,8
	Rypin (miejska)	513	194	810	360	11,9	6,0	9,1	4,0	14,8	8,2
	Rypin (wiejska)	197	69	316	154	11,3	4,8	7,8	2,7	15,7	7,5
	Skrwilno	183	58	263	137	11,8	5,5	8,9	3,0	15,3	8,4
	Wąpielsk	121	58	187	95	12,2	6,4	8,8	4,4	16,2	8,8
Województwo kujawsko-pomorskie		61 861	25 273	75 696	36 588	10,3	5,1	9,0	3,9	11,7	6,4

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

2.8. Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny

W 2020 roku ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie OPPT Rypina korzystało 5 139 mieszkańców, zatem ponad 40% mniej niż w 2010 r. Spadek korzystających z pomocy społecznej w OPPT był mniejszy niż przeciętnie w regionie: 44,3% wobec 49,1%. Mimo to, zasięg korzystania z pomocy społecznej nadal utrzymywał się tu na wysokim poziomie. W 2020 r. udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności wyniósł 11,8% (dla województwa 6,0%). Biorąc pod uwagę rozkład przestrzenny wskaźnika w obrębie OPPT, zauważa się, że we wszystkich gminach zasięg korzystania z pomocy społecznej kształtował się na wyższym poziomie niż przeciętnie w województwie. Najwyższym odsetkiem korzystających z pomocy społecznej charakteryzuje się gmina Rogowo (17,5%), najniższe wartości wskaźnika zanotowano w gminie miejskiej Rypin (9,4%).

Wśród najczęstszych przyczyn przyznania świadczeń z pomocy społecznej na OPPT Rypina wyraźnie dominuje ubóstwo. W 2020 r. z powodu ubóstwa pomocą społeczną objętych było 1 520 rodzin. Kolejnymi najczęstszymi przyczynami są bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Ze względu na bezrobocie z pomocy społecznej korzystało 906 rodzin, ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę – 555 rodzin, a niepełnosprawność – 518 rodzin. O ile w przypadku ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności wartości te są niższe niż w poprzednich latach, to w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby widoczny jest znaczny wzrost tej wartości.

W 2020 r. na OPPT Rypina zasiłek rodzinny otrzymywało 1 726 rodzin, a objętych nim było 3 257 dzieci w wieku do 17 lat. Od 2010 r. zauważalny jest znaczny spadek zarówno liczby rodzin korzystających ze świadczenia, jak i liczby dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek, ciągle jednak udział dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku jest wyższy niż przeciętnie w województwie (39,7% wobec 26,7%). We wszystkich gminach OPPT odsetek ten był znacznie wyższy niż przeciętna wartość dla województwa. Najwyższe wartości zanotowano w gminie Skrwilno (52,0% - jedna z najwyższych wartości w województwie), najniższe zaś w gminie wiejskiej Rypin (34,6%) i gminie miejskiej Rypin (35,2%).

Tabela 4. Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny w OPPT Rypina.

Jednostka		Udział korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)		Udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)	
		2010	2020	2010	2020
OPPT Rypina		20,5	11,8	58,4	39,7
Gminy	Brzuze	18,6	14,6	60,2	38,0
	Rogowo	35,9	17,5	70,3	45,7
	Rypin (miejska)	11,2	9,4	43,6	35,2
	Rypin (wiejska)	22,7	10,7	61,1	34,6
	Skrwilno	28,0	11,7	73,5	52,0
	Wąpielsk	27,9	13,9	67,5	45,2
Województwo kujawsko-pomorskie		11,6	6,0	41,9	26,7

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych GUS

Niekorzystne warunki bytowe i uzależnienie od pomocy społecznej, będące następstwem niezaradności, niskiej aktywności społecznej, braku kwalifikacji zawodowej, niechęci do pracy, czy nałogów są barierami rozwoju trudnymi do przełamania i o tyle niekorzystnymi, że nie dotyczą pojedynczych osób, a całych rodzin, czy wręcz społeczności obszaru. Niekorzystne postawy życiowe są dziedziczone, co w konsekwencji powoduje ich powielanie przez kolejne pokolenia. Dlatego niezmiernie istotne jest wspieranie aktywizacji mieszkańców OPPT, a zwłaszcza dzieci i młodzieży, poprzez przekazywanie pozytywnych wzorców, uczenie przedsiębiorczości i samodzielności, rozwijanie aspiracji, zachęcanie do zdobywania wykształcenia i dobrych kwalifikacji zawodowych, które w dorosłym życiu umożliwią dzieciom i młodzieży życie poza systemem pomocy społecznej.

2.9. Opieka zdrowotna

Bardzo istotne dla rozwoju społecznego jest utrzymywanie dobrego stanu zdrowia ludności. Jest to szczególnie ważne mając na uwadze zachodzący i stale pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa (wzrostu liczby ludności starszej oraz wydłużania się życia), kiedy wraz z wiekiem stan zdrowia pogarsza się, a także w ostatnich latach pogarszający się stan zdrowia psychicznego społeczeństwa. W związku z tym kluczowe jest utrzymywanie wysokiej dostępności oraz poziomu udzielanych świadczeń w ramach opieki zdrowotnej, realizowanej zwłaszcza w warunkach ambulatoryjnych.

Na terenie OPPT Rypina podstawowa opieka zdrowotna (POZ) w 2021 r. dostępna była we wszystkich gminach. Placówki POZ znajdowały się w 9 miejscowościach (w mieście, w 3 siedzibach gmin wiejskich – poza gminą Brzuze i 5 innych miejscowościach wiejskich). W każdej z tych miejscowości działał co najmniej jeden gabinet/poradnia lekarska, a w większości z nich (poza 2 miejscowościami) dostępny był także co najmniej jeden gabinet/poradnia pielęgniarki POZ.¹⁰

W 2019 r. na terenie OPPT działał podmiot prowadzący oddziały szpitalne lub inne komórki opieki szpitalnej zaliczany do tzw. sieci szpitali czyli systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (I stopnia). Był to Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rypinie,¹¹ który realizuje także działania z zakresu AOS, zapewniając tym samym dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej wszystkim mieszkańcom obszaru.

¹⁰ Stan na 30.07.2021 r. wg <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>

¹¹ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3404>

Na obszarze OPPT funkcjonowały 24 poradnie specjalistyczne działające w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej¹². Obejmowały one 18 rodzajów specjalności, z czego najliczniej reprezentowane były poradnie okulistyczne (3 poradnie) i otorynolaryngologiczne (3) oraz położniczo-ginekologiczne (2) i logopedyczne (2). Występowały pojedyncze poradnie: neurologiczna, dermatologiczna, kardiologiczna, chirurgii urazowo-ortopedycznej, urologiczna, endoskopii, alergologiczna, diabetologiczna, tomografii komputerowej, endokrynologiczna, gruźlicy i chorób płuc, a także rzadziej spotykane w województwie - działające tylko w kilku powiatach - poradnie preluksacyjna i onkologiczna. Bardzo ważne jest utrzymywanie wysokiej dostępności oraz poziomu udzielanych świadczeń w AOS. Na analizowanym OPPT identyfikuje się potrzeby w zakresie zapewnienia odpowiedniego wyposażenia placówek AOS dla udzielania świadczeń w warunkach dziennych, ambulatoryjnych i domowych.

Z opieki długoterminowej¹³ na analizowanym OPPT w 2019 r. korzystało 39 pacjentów w opiece domowej świadczonej przez pielęgniarkę opieki długoterminowej w domu osoby potrzebującej (oferował ją 1 świadczeniodawca) oraz 59 pacjentów w opiece stacjonarnej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym/pielęgnacyjno-opiekuńczym (zlokalizowanym w m. Rypin). Na OPPT dostępne były również świadczenia z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej¹⁴ – w formie hospicjum domowego, z którego w 2019 r. korzystało 86 pacjentów oraz stacjonarnie, z których korzystało 82 pacjentów (placówka posiadała na koniec roku 9 łóżek). W zakresie rehabilitacji medycznej¹⁵ na obszarze OPPT 5 świadczeniodawców udzielało świadczeń w formie ambulatoryjnej, 1 świadczeniodawca w formie stacjonarnej (dostępna była rehabilitacja ogólna i kardiologiczna) oraz 1 świadczeniodawca w formie domowej (rehabilitacja ogólna). W ramach opieki psychiatrycznej, zdrowia psychicznego i terapii uzależnień¹⁶ na OPPT działały 2 poradnie zdrowia psychicznego, 2 poradnie psychologiczne oraz poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży, a także poradnia leczenia uzależnień od alkoholu.

2.10. Opieka żłobkowa

Według danych GUS na terenie OPPT Rypina w 2020 r. nie była dostępna żadna forma opieki żłobkowej (żłobek, oddział żłobkowy lub klub dziecięcy) i brak było dzieci objętych tego typu opieką.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej¹⁷, w 2022 roku opiekę nad dziećmi do lat 3 świadczyła 1 placówka, w postaci żłobka zarządzanego przez samorząd gminny w miejscowości Brzuze, przy czym w analizowanym roku nie wykazano dla niej liczby dostępnych miejsc i zapisanych dzieci. Na terenie większości gmin znajdujących się w zasięgu OPPT (5 z 6) opieka instytucjonalna nad dziećmi do lat 3 nie była w ogóle sprawowana.

2.11. Wychowanie przedszkolne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury wychowania przedszkolnego)

Wychowanie przedszkolne stanowi przygotowanie do dalszych etapów edukacji, umożliwiając dziecku zdobycie niezbędnych kompetencji. Wpływa m.in. na kształtowanie odpowiednich postaw i nawyków, umiejętności uczestnictwa w grupie, wzmacnianie poczucia wartości czy pobudzenie aktywności i ciekawości świata. Odgrywa tym samym bardzo istotną rolę w procesie poznawczego, emocjonalnego

¹² <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3409> (dostęp 26.07.2021 r.)

¹³ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3361> (dostęp 06.08.2021 r.)

¹⁴ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3368> (dostęp 06.08.2021 r.)

¹⁵ <https://basiw.mz.gov.pl/index.html#/visualization?id=3365> (dostęp 24.08.2021 r.)

¹⁶ <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/PrzychodnieSpecjalistyczne> (dostęp 4.10.2021 r.)

¹⁷ Rejestr żłobków i klubów dziecięcych <https://dane.gov.pl>, dostęp z dnia 13.04.2022 r.

i społecznego rozwoju dziecka. W związku z tym konieczne jest zapewnienie wysokiego poziomu oferty placówek wychowania przedszkolnego i warunków wychowawczo-opiekuńczych w odpowiednio wyposażonej bazie lokalowej. Istotną kwestią jest również przystosowanie usług z zakresu wychowania przedszkolnego do dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi, w tym dzieci z niepełnosprawnościami.

W 2020 r. wychowaniem przedszkolnym na terenie OPPT Rypina objętych było 885 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na analizowanym obszarze w 2020 r. wynosił 70,7% i kształtował się na poziomie niższym niż dla całego regionu (80,1%).

W poszczególnych gminach wchodzących w skład OPPT udział dzieci w wieku od 3 do 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym cechował się dużym zróżnicowaniem wartości. Najwyższą wartość wskaźnik przyjmował w gminie miejskiej Rypin (88,2%, 19. najwyższa wartość w regionie), natomiast najniższą w gminie Wąpielsk (zaledwie 53,3%). Ponadto, gmina miejska Rypin była jedyną gminą z terenu OPPT dla której wartość wskaźnika przekraczała średnią wojewódzką.

W dokumencie *Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko-Pomorskiego* określono, że inwestycje w zakresie infrastruktury przedszkolnej będą realizowane wyłącznie na obszarach gmin o udziale dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3-5 lat poniżej 85% średniej dla województwa. Zgodnie z Aneks 4. do dokumentu *Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2020 z uwzględnieniem wykorzystania środków UE*, opracowanym przez Departament Funduszy Europejskich UMWK-P w 2020 r. warunek ten spełniały 4 gminy z obszaru OPPT – Rogowo, wiejska Rypin, Skrwilno, Wąpielsk. W poniższej tabeli, zawierającej wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin, kolorem czerwonym zaznaczono wartości, które spełniają to kryterium.

Tabela 5. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie OPPT Rypina w 2020 r. (kolorem czerwonym zaznaczono wartości wskaźnika kształtujące się poniżej 85% średniej wojewódzkiej)

Jednostka		Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3 – 5 lat (%)
OPPT Rypina		1 252	885	70,7
Gminy	Brzuze	142	111	78,2
	Rogowo	165	106	64,2
	Rypin (miejska)	450	397	88,2
	Rypin (wiejska)	242	135	55,8
	Skrwilno	146	79	54,1
	Wąpielsk	107	57	53,3
Województwo kujawsko-pomorskie		59 900	47 994	80,1

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie BDL GUS

Wg danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych SIO¹⁸ w 2022 r. na terenie analizowanego OPPT działało 30 placówek wychowania przedszkolnego – 9 przedszkoli i 21 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Większość z tych placówek to instytucje publiczne (27). Największa liczba placówek znajdowała się w gminie wiejskiej Rypin (8). W pozostałych gminach działało od 5 (gminy Brzuze, Rogowo, miejska Rypin) do 3 placówek (gmina Skrwilno). Placówki zlokalizowane były w 23 miejscowościach. 21 placówek znajdowało się na obszarach wiejskich poza miejscowościami będącymi siedzibami gmin (w 19 miejscowościach, przy czym w gminie Brzuze placówki zlokalizowane były poza miejscowością gminną).

¹⁸ dostęp z dnia 23.03.2022 r.

2.12. Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunków dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)

W zakresie kształcenia ogólnego wyzwaniem pozostaje dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości nauczania, mierzonej wynikami egzaminów zewnętrznych. Braki utrudniające realizację wyzwania dostrzega się zarówno w sferze rozwoju kompetencji miękkich u uczniów, jak i w sferze niedostatecznego przygotowania kadr systemu oświaty.

W dzisiejszym świecie w procesie kształcenia coraz większego znaczenia nabiera umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii, w tym cyfrowych, a więc poprawa kompetencji cyfrowych uczniów i kadr systemu oświaty oraz odpowiednie wyposażenie sprzętowe szkół i uczniów (zwłaszcza z grup defaworyzowanych), gdyż nadal dostrzegane są braki w tym zakresie. Niewystarczające umiejętności uczniów i nauczycieli stanowią duży problem w przypadku konieczności rezygnacji z tradycyjnych metod nauczania na rzecz prowadzenia zajęć w sposób zdalny lub w systemie hybrydowym. Ważnym aspektem w procesie edukacji jest także podnoszenie kompetencji językowych uczniów, gdyż ciągle dostrzegalne są deficyty znajomości języka angielskiego wśród młodzieży, zwłaszcza wśród osób uczęszczających do szkół na terenach wiejskich, co wpływa negatywnie na późniejsze możliwości podjęcia satysfakcjonującej pracy i ogranicza samorozwój. Istotną kwestię w sytuacji coraz częściej pojawiającego się niedoboru kadr w systemie oświaty stanowi podnoszenie i uzupełnianie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli. Wsparcie kadry obejmować powinno również zwiększenie umiejętności zapewnienia uczniom wsparcia pedagogiczno-psychologicznego, przygotowanie do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz do pracy z uczniem zdolnym.

Ważne jest, aby realizowane działania zmierzające do poprawy sytuacji prowadzone były przy jednoczesnym zapewnieniu równego dostępu (także infrastrukturalnego) do nowoczesnej edukacji wszystkim uczniom, gdyż w procesie edukacyjnym szczególnego wsparcia wymagają uczniowie ze środowisk defaworyzowanych oraz uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Bardzo istotne jest dalsze wprowadzanie edukacji włączającej zwłaszcza w przypadku dzieci z niepełnosprawnościami. Szkoła powinna pełnić kluczową rolę w zapobieganiu alienacji rówieśniczej poprzez dostosowanie infrastruktury i działania włączające, umożliwiając wspólną realizację zainteresowań, poszerzanie wiedzy, a zwłaszcza uczestnictwo w zajęciach sportowych i pozalekcyjnych wszystkich uczniów. Wpływa to na budowanie właściwych relacji i kompetencji społecznych, przyczyniając się do integracji uczniów. Dlatego wyzwaniem dla szkół ciągle jeszcze pozostaje zapewnienie atrakcyjnej infrastruktury sportowej i edukacyjnej, dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W 2022 roku przyjęta została „Diagnoza potrzeb przyszkolnej bazy sportowej w województwie kujawsko pomorskim”, stanowiąca Załącznik do Stanowiska Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r. W dokumencie tym zawarto informacje o najważniejszych niedoborach występujących w gminach i powiatach regionu w zakresie przyszkolnej infrastruktury sportowej. Wynikiem analizy jest wskazanie tzw. „białych plam”, a więc gmin i powiatów cechujących się najgorszą w regionie sytuacją w zakresie dostępu do nowoczesnej przyszkolnej infrastruktury sportowej (co prowadzi do wykluczenia społecznego) oraz zidentyfikowanie zadań inwestycyjnych rekomendowanych do dofinansowania o charakterze priorytetowym, ukierunkowanych na zniwelowanie „białych plam”. Na terenie OPPT Rypina nie stwierdzono obecności „białych plam” w zakresie dostępu do przyszkolnej infrastruktury sportowej, w związku z czym nie wskazuje się inwestycji do priorytetowej realizacji.

2.13. Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej

Jak wskazują dane pozyskane z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych¹⁹ w 2022 roku na terenie OPPT Rypina funkcjonowało 25 szkół podstawowych (w tym 2 szkoły specjalne). Większość z nich to szkoły publiczne (24 placówki). Według danych GUS w 2020 r. łącznie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży działających na terenie OPPT uczyło się 3 667 uczniów (w tym 73 uczniów w szkołach specjalnych).

Podstawową statystyczną miarą oceny zróżnicowania jakości kształcenia jednostek samorządu terytorialnego jest analiza wyników egzaminów kończących szkołę podstawową (egzamin ósmoklasisty). Egzamin ten przeprowadzany jest w formie pisemnej i obejmuje trzy przedmioty: język polski, matematykę oraz język obcy nowożytny (zdecydowana większość uczniów zdaje egzamin z języka angielskiego, dlatego też analizę przeprowadzono na podstawie wyników osiąganych na egzaminie z tego języka obcego). Wyniki egzaminów ósmoklasisty stanowią podsumowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w procesie kształcenia na etapie szkoły podstawowej i pośrednio wskazują na poziom nauczania w szkołach. Ze względu na coroczną zmienność poziomu trudności egzaminów, wyniki przedstawiono jako wartości względne, odniesione do średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto w analizie wykorzystano wartości uśrednione dla 3 lat (2019-2021), w celu wyeliminowania jednorazowego, przypadkowego wystąpienia wartości bardzo niskiej (będącej konsekwencją np. zdawania egzaminu przez słabszy rocznik uczniów).

Na OPPT Rypina w okresie 2019-2021 egzamin kończący szkołę podstawową zdawało średniorocznie około 450 uczniów, a uzyskane wyniki w zakresie wszystkich przedmiotów zdawanych na egzaminie określić można jako słabsze na tle województwa kujawsko-pomorskiego. Przeciętny wynik egzaminu uzyskany z języka polskiego w latach 2019-2021 stanowi zaledwie 92,5% średniej wartości wojewódzkiej, a przeciętne wyniki z matematyki i języka angielskiego były jeszcze gorsze (odpowiednio 88,6% i 82,4% średniej wojewódzkiej).

Analizując zróżnicowania wewnętrzne można stwierdzić, że w zakresie jakości kształcenia żadna z gmin OPPT Rypina nie wyróżnia się pozytywnie na tle pozostałych. Zauważalna jest jedynie nieco lepsza sytuacja w gminie Brzuze, która pod względem przeciętnych wyników egzaminów z języka polskiego i matematyki zajęła średnie pozycje wśród 144 gmin regionu (67. i 73.), a z pozostałych gmin wyróżnia się jedynie gmina miejska Rypin zajmująca 47. pozycję pod względem przeciętnych wyników egzaminu z języka angielskiego oraz gmina Skrwilno, zajmująca 65. lokatę pod względem przeciętnych wyników egzaminów z języka polskiego. Najsłabsze wyniki z egzaminów uzyskano w gminach Wąpielsk i Rogowo, które to gminy w zakresie wszystkich przedmiotów ułożyły się poniżej 100. pozycji wśród gmin regionu.

¹⁹ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

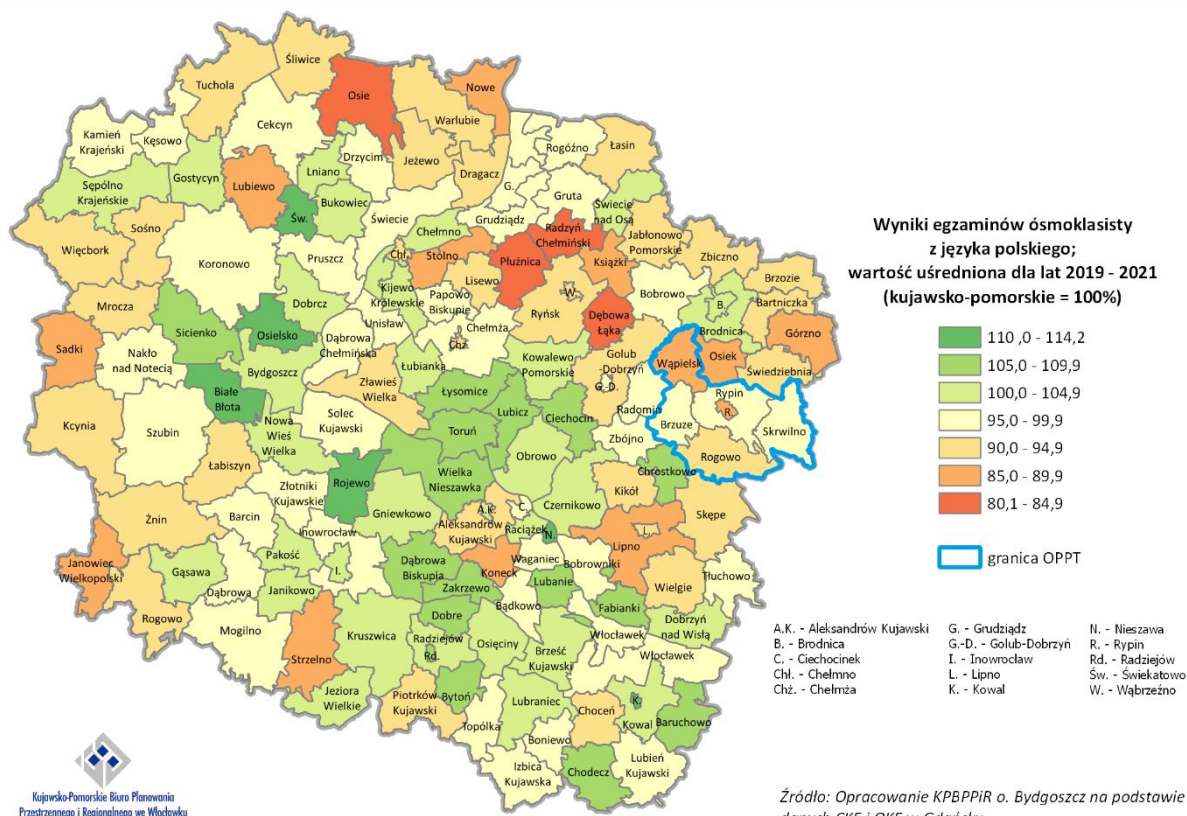
Tabela 6. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2019-2021 na OPPT Rypina w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (%; kujawsko-pomorskie = 100%)

Jednostka		Język polski				Matematyka				Język angielski			
		2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*
OPPT Rypina		95,6	88,3	93,6	92,5	88,1	83,4	94,4	88,6	84,7	73,8	88,7	82,4
Gminy	Brzuze	102,1	97,6	95,8	98,5	91,8	91,5	98,4	93,9	80,6	74,3	89,7	81,5
	Rogowo	101,4	92,3	89,2	94,3	90,7	79,4	95,3	88,5	69,9	58,3	67,8	65,3
	Rypin (miejska)	90,4	81,5	89,6	87,2	93,7	76,9	92,0	87,5	97,5	83,4	95,2	92,0
	Rypin (wiejska)	101,5	94,3	96,6	97,5	88,0	85,8	101,2	91,7	74,3	77,4	97,1	82,9
	Skrwilno	93,4	101,8	101,9	99,1	76,2	97,3	92,4	88,6	84,7	72,7	85,0	80,8
	Wąpielsk	92,3	72,1	93,9	86,1	71,7	82,3	92,0	82,0	72,9	61,4	75,1	69,8
Województwo kujawsko-pomorskie		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie CKE i OKE w Gdańsku

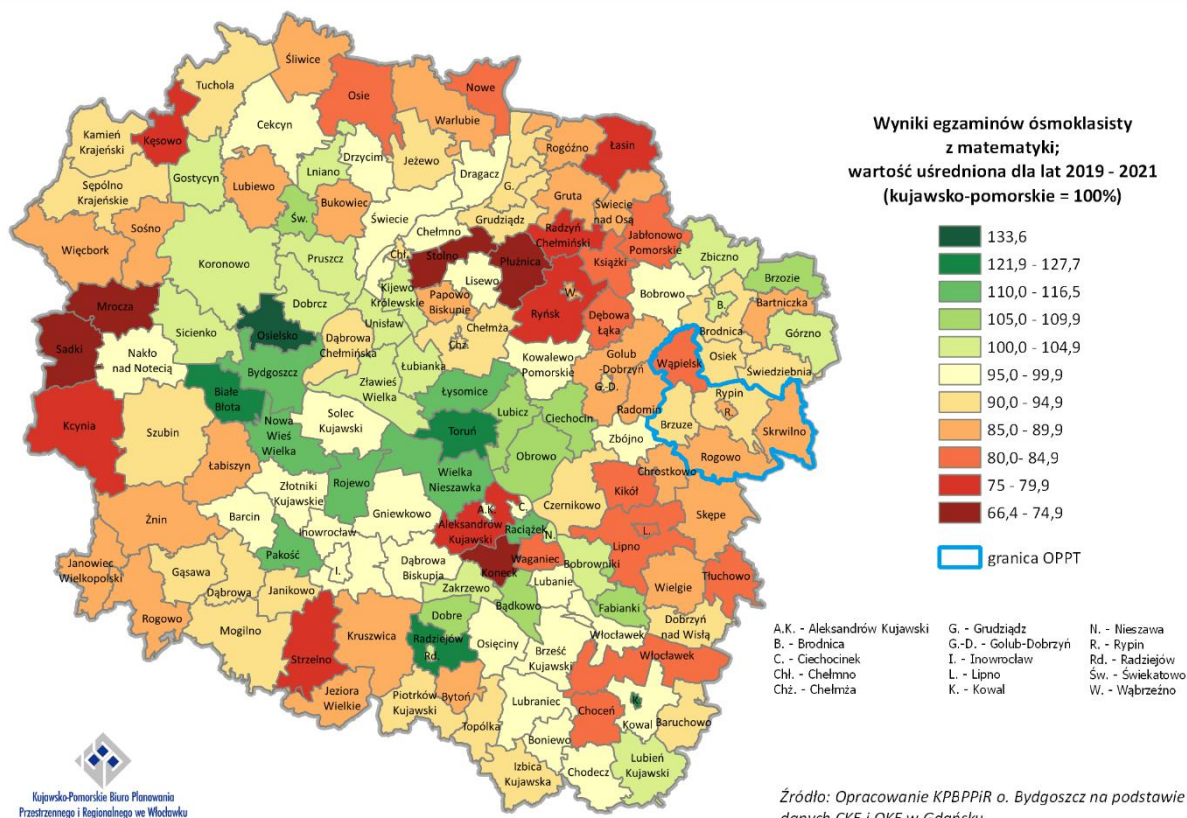
*wartość uśredniona dla lat 2019-2021

Mapa 6. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

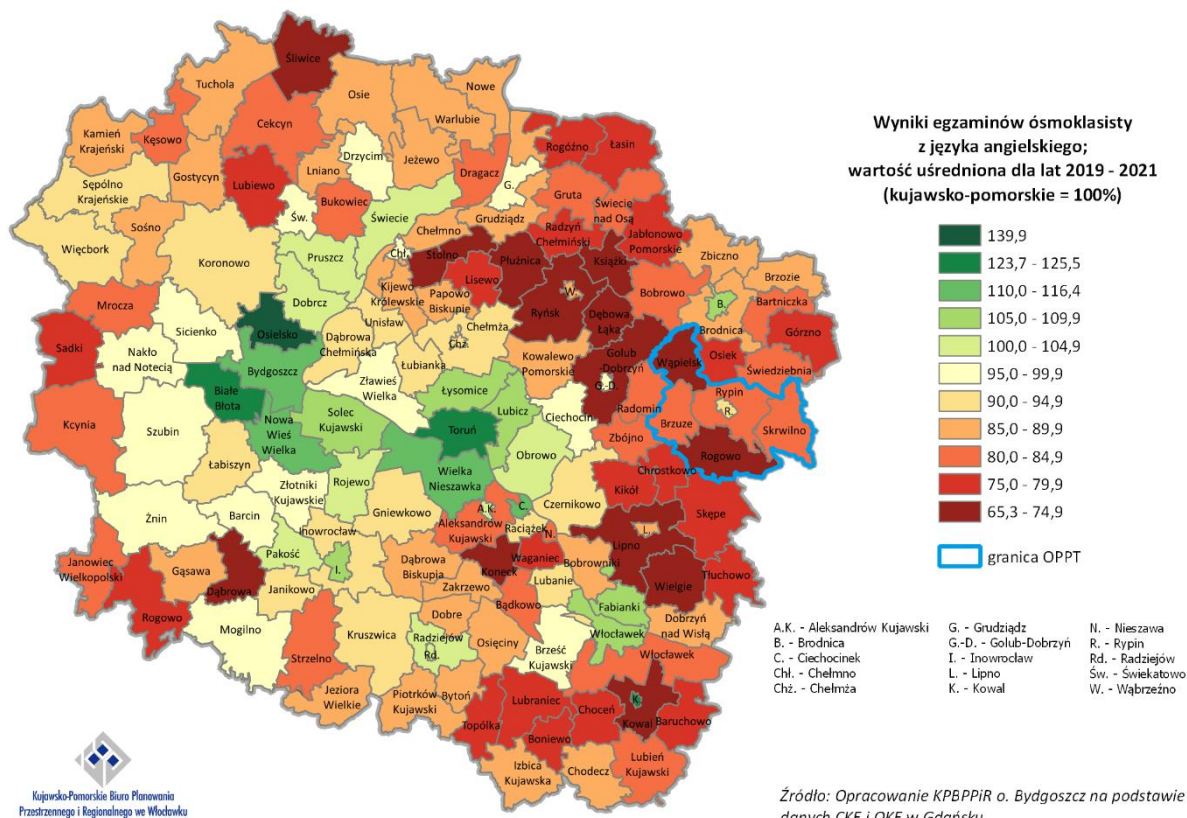

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie danych CKE i OKE w Gdańsku

Mapa 7. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

Mapa 8. Przeciętne wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej

2.14. Szkoły ponadpodstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły ponadpodstawowej

W wyniku reformy systemu edukacyjnego, zapoczątkowanej 1 września 2017 r., zlikwidowano gimnazja i wprowadzono 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią szkołę branżową I stopnia oraz 2-letnią szkołę branżową II stopnia. Szkoły branżowe są to szkoły powstałe na podbudowie programowej szkoły podstawowej, realizujące program nauczania w zakresie kształcenia ogólnego oraz zawodowego. Tym samym dotychczasowa 3-letnia zasadnicza szkoła zawodowa przekształciła się w 3-letnią branżową szkołę I stopnia. W roku szkolnym 2017/2018 odbył się pierwszy nabór do klasy pierwszej branżowych szkół I stopnia, a w 2020/2021 do klasy pierwszej branżowych szkół II stopnia. Zgodnie z danymi z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych²⁰ na terenie OPPT Rypina zarejestrowanych było 11 szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży (w tym 1 szkoła specjalna). Szkoły te zlokalizowane były w dwóch miejscowościach (w Rypinie i Nadrożu) wchodzących w skład OPPT. Zaliczamy do nich: 2 licea ogólnokształcące (w Rypinie), 3 technika (2 w Rypinie i 1 w Nadrożu), 4 szkoły branżowe I stopnia (3 w Rypinie i 1 w Nadrożu), 1 szkołę branżową II stopnia (w Rypinie) oraz 1 szkołę artystyczną (w Rypinie). Jak wynika z Rejestru wszystkie wskazane szkoły mają charakter publiczny. Działalność szkół ponadpodstawowych wzmacnia powiązania funkcjonalne obszaru, gdyż w szkołach tych kształcą się uczniowie z terenu całego powiatu rypińskiego. Oznacza to, że działania realizowane na rzecz szkół ponadpodstawowych przyczyniają się do poprawy wykształcenia ogólnego, wzrostu aktywności i umiejętności zawodowych wszystkich mieszkańców OPPT.

2.14.1. Szkoły ponadpodstawowe maturalne

Wyniki egzaminów maturalnych ukazują jakość kształcenia na poziomie ponadpodstawowym maturalnym i stopień przygotowania absolwentów do dalszej edukacji. Analizie poddano wyniki pisemnych egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego. Podobnie jak w przypadku egzaminów ósmoklasisty, ze względu na coroczną zmienność poziomu trudności egzaminów, wyniki przedstawiono nie jako wartości bezwzględne, a jako wartości względne odniesione do średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Także w tej analizie wykorzystano wartości uśrednione dla 3 lat (2019-2021).

W analizowanym okresie (2019-2021) na OPPT Rypina egzamin maturalny zdawało średniorocznie około 300 absolwentów szkół średnich. Spośród zdawanych przedmiotów, uczniowie obszaru okazali się dość dobrze przygotowani do egzaminów maturalnych z języka polskiego, osiągając średnią wartość wyników egzaminów z 3 lat na poziomie nieznacznie przewyższającym przeciętną wartość dla województwa (100,1% średniej). Wyniki z pozostałych dwóch egzaminów są słabsze niż przeciętnie w regionie - z matematyki osiągnięto średnią wartość wyników egzaminów z 3 lat na poziomie 99,3% średniej wartości wojewódzkiej, z języka angielskiego zaledwie 92,0% średniej.

Tabela 7 Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2019-2021 na OPPT Rypina w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (%; kujawsko-pomorskie = 100%)

Jednostka	Język polski				Matematyka				Język angielski			
	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*	2019	2020	2021	śred.*
OPPT Rypina	104,0	104,0	92,2	100,1	100,0	98,0	100,0	99,3	95,7	92,8	87,7	92,0
Województwo kujawsko-pomorskie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Opracowanie KPBPPiR o. Bydgoszcz na podstawie CKE i OKE w Gdańsku

*wartość uśredniona dla lat 2019-2021

²⁰ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

2.14.2. Szkoły ponadpodstawowe zawodowe

Niezbędnym elementem sprawnie funkcjonującego i sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu rynku pracy jest efektywne szkolnictwo zawodowe. W zakresie systemu kształcenia zawodowego dostrzega się potrzebę realizacji działań ukierunkowanych na poprawę jakości i skuteczności tego rodzaju kształcenia oraz dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

W zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego niezbędne jest wspieranie, rozwijanie i prowadzenie szeregu działań związanych z podnoszeniem umiejętności i kompetencji uczniów, a także prowadzenie działań związanych z nabywaniem specjalistycznych kwalifikacji związanych z danym zawodem jak też zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy²¹. Istnieje zatem potrzeba promowania kształcenia zawodowego jako wysokiej jakości ścieżki kariery wymagającej wysokich kwalifikacji, prowadzenia dodatkowych zajęć lekcyjnych, staży, praktyk zawodowych (często w bezpośredniej współpracy z pracodawcami oraz środowiskiem otoczenia biznesu), nauki języków obcych oraz prowadzenia szeregu innych działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji i kompetencji zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy. Wsparcie uczniów powinno obejmować nie tylko zakres związany z edukacją formalną, ale również tą pozaformalną i uzupełniającą. Istotnym elementem jest zadbanie o rozwijanie umiejętności, uzdolnień oraz zainteresowań uczniów, realizacja działań edukacyjno-doradczych, diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i finansowej (stypendia). Ważnym elementem procesu edukacyjnego jest także kształcenie ustawiczne, które obejmuje uczenie się przez całe życie tj. pozyskiwanie wiedzy niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia czy doświadczenia zawodowego. Dobrze przygotowana i wspierana oferta kształcenia ustawicznego daje szerokie możliwości całościowej edukacji, a to przekłada się na wzrost i rozwój postępu społecznego i gospodarczego.

Ważnym elementem przyszłego sukcesu edukacyjnego jest także kształtowanie właściwego środowiska edukacyjnego tj. dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do potrzeb nowoczesnego szkolnictwa zawodowego oraz zwiększenie dostępności wykwalifikowanych kadr. Biorąc pod uwagę szybki postęp technologiczny, dynamikę rynku pracy oraz potrzebę dostosowania do rynku pracy kierunków kształcenia zawodowego dostrzega się potrzebę realizacji zadań związanych z remontem, wyposażeniem, modernizacją, adaptacją sal dydaktycznych, nowoczesnych pracowni zawodowych, warsztatów, centrów kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz innych placówek, które pełnią rolę miejsc kształcenia praktycznego uczniów. Niezbędne jest także wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu, dostosowanie i podnoszenie ich kompetencji, nabywanie odpowiednich kwalifikacji związanych z danym zawodem. Przedstawiciele kadry powinni również uzyskiwać wsparcie z zakresu realizacji zadań doradztwa zawodowego czy edukacji włączającej tj. edukacji dostosowanej do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnościami czy uczniów z rodzin emigranckich. Odpowiednio przygotowane, wyposażone i zmodernizowane miejsca, w których odbywają się zajęcia (szkoła, klasa, pracownia, biblioteka) oraz kadra, której stworzono warunki do podnoszenia kwalifikacji, będą wpływać zarówno na poprawę jakości kształcenia jak i podniesienie skuteczności nauczania.

Na OPPT Rypina identyfikuje się potrzebę realizacji zadań mających wpływ na poprawę jakości i skuteczności kształcenia zawodowego oraz dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, gdyż ze względu na silne powiązania społeczno-gospodarcze obszaru, w szkołach zawodowych kształcą się mieszkańcy wszystkich gmin tworzących OPPT, a następnie absolwenci tych szkół znajdują zatrudnienie na terenie całego obszaru. Jak wynika z „Barometru zawodów” do najbardziej deficytowych zawodów w OPPT, na przestrzeni ostatnich kilku lat, należą cukiernicy, piekarze,

²¹ Lista zawodów deficytowych, na poziomie kraju, województwa lub powiatu, publikowana jest na podstawie badania „Barometr zawodów”.

spawacze, dekarze i blacharze budowlani, pielęgniarki i położne oraz nauczyciele praktycznej nauki zawodu. Co prawda szkoły zawodowe częściowo dostosowują kierunki kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz biorą udział w projektach m.in. „Nowe umiejętności uczniów drogą do sukcesu”, „Dobry zawód – lepsza przyszłość”²² to nadal istnieje potrzeba realizacji zadań w tym zakresie. W związku z tym, niezbędne jest prowadzenie szeregu działań związanych z podnoszeniem umiejętności uczniów (edukacja włączająca, zajęcia pozalekcyjne, warsztaty wyjazdowe, kursy, staże zawodowe, doradztwo edukacyjno-zawodowe), nabywaniem kompetencji (w tym cyfrowych) oraz kwalifikacji zawodowych, zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy. Na terenie OPPT dostrzega się również potrzebę realizacji zadań związanych z podniesieniem kompetencji i kwalifikacji nauczycieli kształcenia zawodowego. Niedobory identyfikowane na terenie OPPT to także braki w wyposażeniu szkół kształcenia zawodowego. Potrzebne jest wsparcie w zakresie doposażenia w sprzęt oraz pomoce dydaktyczne zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli.

2.15. Lokalne instytucje kultury

Na poziomie lokalnym ciężar pobudzania szeroko rozumianego rozwoju społecznego, w tym budowania wysokiej jakości kapitału ludzkiego, spoczywa w dużej mierze na placówkach kultury obejmujących biblioteki, centra i domy kultury, świetlice a także inne instytucje pełniące tego rodzaju funkcje. Do ich zadań należy zarówno umożliwienie uczestnictwa w życiu kulturalnym, jak i prowadzenie działań aktywizacyjnych i włączających, które służą przede wszystkim integracji społecznej, a także atrakcyjnemu i pożytecznemu spędzaniu wolnego czasu. Działania tego rodzaju mają szczególne znaczenie w przypadku OPPT Rypina, gdzie na obszarze większości gmin występują nasilone problemy w zakresie rozwoju społecznego²³. Według danych GUS w 2021 r. na terenie OPPT funkcjonowało 17 bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oraz 2 domy kultury (w gminie Skrwilno i gminie miejskiej Rypin). Poza placówkami wskazywanymi przez GUS na obszarze OPPT znajdują się również inne obiekty (w tym świetlice wiejskie), które mogą być miejscem realizacji działań kulturalno-animacyjnych. Do instytucji o szczególnie istotnym znaczeniu dla wszystkich mieszkańców OPPT należą te zlokalizowane w Rypinie, jak Rypiński Dom Kultury, Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna czy Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej. Prowadzą one działalność w zakresie edukacji kulturalnej, animacji, promocji czytelnictwa i organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych. Częścią Rypińskiego Domu Kultury jest kino „Bałtyk” (jedyne kino na obszarze OPPT), w którym poza seansami filmowymi odbywają się także przedstawienia teatralne, imprezy rozrywkowe i koncerty. Działające na terenie OPPT lokalne instytucje kultury nie zaspokajają jednak całości obecnych potrzeb. Nie wykorzystują także w pełni potencjału obszaru wynikającego z tradycji i obyczajów ziemi dobrzyńskiej. W związku z tym na obszarze OPPT konieczne jest utworzenie jednostki pełniącej funkcję centrum aktywizacji i integracji społecznej oraz przygotowanie odpowiedniej, nowoczesnej bazy lokalowej na jej potrzeby. Powstanie tego rodzaju placówki kultury może być ważnym czynnikiem zachęcającym mieszkańców do uczestnictwa w działaniach służących upowszechnianiu tradycyjnych wartości oraz kształtowaniu tożsamości lokalnej i regionalnej.

W realizację przedsięwzięć kulturalno-animacyjnych zaangażowane są również funkcjonujące na terenie OPPT organizacje pozarządowe (w tym koła gospodyń wiejskich). Ze względu na duże znaczenie prowadzonych działań na rzecz lokalnej społeczności, istotne byłoby wzmocnienie ich roli i zakresu działań.

²² Są to projekty podnoszących kompetencje kluczowe uczniów, jak również kompetencje i kwalifikacje zawodowe nauczycieli. Wszystkie działania podjęte w projektach (zajęcia pozalekcyjne, kursy, wizyty studyjne, wyjazdy zawodoznawcze, staże zawodowe) mają na celu ułatwienie w przyszłości podjęcia pracy zawodowej. Nauczyciele uaktualniają swoją wiedzę i podnoszą własne kompetencje zawodowe poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach oraz podejmowanie studiów podyplomowych.

²³ na podstawie „Strategii Przyspieszenia 2030+”

2.16. Odnowa przestrzeni publicznych

Celem realizowanej odnowy przestrzeni publicznych jest przywrócenie atrakcyjności terenów zdegradowanych lub zniszczonych, które utraciły możliwość pełnienia swej pierwotnej funkcji, lub pełnienie tej funkcji zostało wyraźnie ograniczone. Przestrzenie publiczne powinny stanowić bezpieczne miejsce spędzania czasu wolnego, oferując przestrzeń do realizacji potrzeb rekreacyjnych, wypoczynkowych, turystycznych, kulturalnych, ułatwiając kontakt z przyrodą i innymi ludźmi. Dobrze zorganizowane przestrzenie publiczne są ważnym elementem procesu wzmacniania integracji mieszkańców, ułatwiają kontakty międzyludzkie i wspólne przebywanie wszystkich grup społecznych, co przyczynia się do rozwoju tolerancji i wzmacnia więzi międzypokoleniowe, wskutek czego sprzyjają włączeniu w życie lokalnej społeczności osób z grup defaworyzowanych, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, rodziców małych dzieci, migrantów itp.

Na OPPT Rypina dostrzega się przede wszystkim potrzebę zagospodarowania przestrzeni publicznych i wyposażenia ich w infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną oraz elementy małej architektury w celu przystosowania do potrzeb lokalnej społeczności. Interwencji wymagają również zaniedbane tereny wokół budynków użyteczności publicznej, mogące pełnić rolę ogólnodostępnych miejsc dla integracji mieszkańców. Istotną kwestią jest poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznych oraz zwiększenie ilości zieleni.

2.17. Gospodarka wodno-ściekowa

Ze względu na malejące zasoby wody do najważniejszych aspektów rozwoju i właściwego funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej należy zapewnienie dostaw wody dobrej jakości, oszczędzania wody i ograniczanie jej strat w sieciach wodociągowych, magazynowanie wody oraz troska o stan wód poprzez właściwe oczyszczanie ścieków. Istotne jest zwiększenie efektywności dostaw wody poprzez m.in. rozwój systemów ujęć, uzdatnianie i wspieranie inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi. Bardzo ważny jest aspekt edukacyjny, czyli promowanie i wspieranie mieszkańców w procesie oszczędzania wody, wyrabianie odpowiednich nawyków i umożliwienie kontroli zużycia wody w gospodarstwie domowym poprzez odpowiednie opomiarowanie.

OPPT Rypina cechuje się przeciętnym udziałem osób korzystających z sieci wodociągowej (w 2020 roku 96,1% wobec 95,5% w województwie), co jest wynikiem dużej poprawy sytuacji w latach 2010-2020, gdyż w okresie tym zanotowano prawie 12% wzrost wskaźnika (przede wszystkim na obszarach wiejskich). W 2020 roku udział osób korzystających z sieci wodociągowej w mieście był wyższy, niż na terenach wiejskich obszaru (99,9% wobec 93,8%).

Pomimo stosunkowo powszechnego dostępu do sieci wodociągowej, na OPPT Rypina występują potrzeby poprawy jakości wody dostarczanej mieszkańcom, poprzez kompleksowe modernizacje stacji uzdatniania wody (zwłaszcza w gminach Brzuze, w. Rypin, Rogowo), uzupełnienie systemu sieci wodociągowej oraz wdrożenie nowoczesnych, inteligentnych rozwiązań monitorujących wydobycie, zużycie i zapobiegającym stratom wody, co przyczyni się do jej oszczędzania. Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na OPPT Rypina wynosił w 2020 roku zaledwie 51% i był to bardzo niski wskaźnik na tle średniej wojewódzkiej (70%), przy czym na obszarze zaznacza się bardzo duże zróżnicowanie między miastem a terenami wiejskimi, gdyż w Rypinie udział korzystających wynosił prawie 97%, natomiast w pozostałych gminach (wiejskich) udział ten kształtował się na poziomie zaledwie ok. 16-35%. Według VI edycji *Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych* (KPOŚK) na terenie obszaru istniała 1 aglomeracja wodno-ściekowa o RLM równej lub większej niż 2 tys. – Aglomeracja Rypin (obejmująca gminy m. Rypin, w. Rypin, Rogowo) o RLM 18,6 tys., w której poziom skanalizowania wynosił 98,84%. W Rypinie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków.

2.18. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu

Jednym ze współczesnych problemów, który stanowi wyzwanie dla wielu sektorów gospodarki są zmiany klimatyczne. Przejawiają się one m.in. ociepleniem klimatu i nasilaniem się ekstremalnych zjawisk pogodowych. Zmiany te prowadzą często do negatywnych konsekwencji i strat dla środowiska, społeczeństwa oraz gospodarki, wśród których wyróżnić można np. spadek poziomu wód w zbiornikach wodnych oraz gruntowych, nasilanie się okresów suszy (szczególnie uciążliwych dla produkcji rolniczej – w tym żywności), pustynnienie gleb, utrudnienia w sektorze transportowym (w tym w komunikacji publicznej), uszkodzenia infrastruktury technicznej i łączności, uszkodzenia i zniszczenia budynków wskutek silnych zjawisk pogodowych, czy też powstawanie wysp ciepła na mocno przekształconych przestrzeniach (zwłaszcza miast). Możliwości dokładnego rozpoznania skali problemów na poziomie lokalnym są jednak bardzo ograniczone. Zmiany klimatyczne zachodzą bowiem na szeroką skalę i nie wynikają wyłącznie z sytuacji notowanej tylko na konkretnym obszarze. Stąd też jeżeli na terenie danej jednostki (np. gminy) wielkość emisji zanieczyszczeń jest mniejsza niż na terenie jednostki sąsiedniej, nie oznacza to iż jest ona z tego powodu mniej narażona na konsekwencje zmian klimatycznych. Poza tym dane klimatyczne analizowane są co do zasady na dużo bardziej ogólnym poziomie, stąd też różnicowanie sytuacji na poziomie jednostek lokalnych jest praktycznie niemożliwe. Procesy związane z przekształcaniem się klimatu zachodzą zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich, niezależnie od ich położenia. Różnica polega jedynie na skali powodowanych uciążliwości. Dlatego też odpowiedź na próbę łagodzenia wspomnianych problemów powinna być ogólnie kierowana z jednej strony na eliminowanie przyczyny zmian klimatu – czyli bezpośrednie ograniczenie emisji gazów i pyłów we wszystkich dziedzinach gospodarki i w sektorze mieszkalnictwa (co przełoży się m.in. na wyhamowanie procesu globalnego ocieplenia w przyszłości), prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej (zapobiegając nadmiernym i nieuzasadnionym wycinkom drzew) i odpowiedzialne gospodarowanie zasobami wody, a z drugiej strony na zwiększanie odporności oraz trwałości infrastruktury i systemów (w tym ekosystemów) w różnych obszarach, aby nie doprowadzić do ich uszkodzenia lub zniszczenia. Problemy wynikające ze zmian klimatu dotyczą również obszar OPPT Rypina, co przejawia się np. występowaniem licznych okresów suszy w rolnictwie (w okresie 2012-2022, w zależności od gminy, stwierdzono suszę w 5-7 latach²⁴, która zagrażała często co najmniej kilku rodzajom upraw), czy także obserwowanym wzrostem średniej temperatury powietrza w okresach wielolecia²⁵. W związku z powyższym, w celu łagodzenia różnego rodzaju uciążliwości będących następstwem zmian klimatu, zasadne jest stosowanie podejścia ekosystemowego, mającego na celu ochronę oraz wzrost powierzchni zasobów przyrodniczych – co dotyczy wszelkich działań w obszarze niebiesko-zielonej infrastruktury (w tym również wprowadzanie jej w mikroskali, przede wszystkim poprzez „odbetonowywanie” powierzchni i realizację nowych nasadzeń).

Ważnym obszarem w kontekście wpływu na ocieplanie się klimatu jest energetyka. Wykorzystywanie surowców energetycznych na potrzeby pozyskania energii elektrycznej i ciepłej wiąże się z generowaniem zanieczyszczeń powietrza. Efektem ubocznym tych procesów jest ciągłe dostarczanie gazów cieplarnianych do atmosfery, co wzmacnia omawiany problem. W obszarze energetyki ciepłej istotne są zwłaszcza kwestie takie jak poziom zapotrzebowania na ciepło (związany ze stanem technicznym instalacji sieci grzewczej oraz stopniem izolacji zewnętrznej budynków) oraz źródła jego pozyskiwania (związane z rodzajem wykorzystywanego surowca energetycznego). W obszarze energii elektrycznej istotny jest z kolei poziom zapotrzebowania na prąd (wynikający m.in. ze stanu i jakości instalacji oraz klasy energetycznej urządzeń i systemów) jak również źródła jego pozyskiwania (kwestia

²⁴ <https://susza.iung.pulawy.pl>

²⁵ <https://klimat.imgw.pl>

podłączenia do sieci ogólnej bądź wykorzystywania instalacji OZE). Jak wynika z danych GUS²⁶ dla kraju, w roku 2021, w strukturze paliw wykorzystanych do produkcji energii cieplnej na cele grzewcze, największy udział stanowiły paliwa stałe (61,9%) i gazowe (36,1%). Uzależnienie od tradycyjnych metod ogrzewania jest wciąż bardzo wysokie. Z drugiej strony, powołując się na dane GUS dotyczące potrzeb w zakresie inwestycji termomodernizacyjnych²⁷, aż blisko 40% budynków wielomieszkaniowych w kraju wymaga podjęcia tego rodzaju działań. Nawet jeżeli część z tych budynków przeszła już termomodernizację, to skala potrzeb wciąż pozostaje bardzo duża. W tych aspektach na obszarze OPPT Rypina identyfikuje się problemy związane z komunalnymi budynkami mieszkaniowymi oraz budynkami użyteczności publicznej ogrzewanymi za pomocą mało efektywnych systemów grzewczych oraz charakteryzującymi się bardzo słabą izolacją zewnętrzną i występowaniem mostków termicznych. Bardzo często są to obiekty użytkowane od wielu lat, zbudowane w oparciu o stare systemy budownictwa. Efektem tego są mierzone bardzo duże straty ciepła, jak również widoczna jest duża energochłonność w związku z potrzebą stałego utrzymywania odpowiedniej temperatury w środku. Część budynków użyteczności publicznej korzysta z ogrzewania dostarczanego przez lokalne ciepłownie. Opierają się one jednak na wysoko emisyjnych rozwiązaniach, co istotnie ogranicza możliwości zrealizowania celów redukcyjnych zanieczyszczeń powietrza. Mimo to efektywność zbiorczych systemów ciepłowniczych jest znacznie wyższa w stosunku do rozproszonych, indywidualnych systemów ciepłowniczych (charakteryzujących się zróżnicowanym poziomem klas kotłów oraz zróżnicowanym jakościowo użytkowanym surowcem energetycznym). Poza tym korzystanie z systemów zbiorczych minimalizuje ryzyko bezpośredniej ekspozycji mieszkańców na zanieczyszczenia powietrza na poziomie tzw. niskiej emisji (niemniej jednak zanieczyszczenia te odkładane są na wyższych poziomach atmosfery). W tym aspekcie na obszarze OPPT Rypina identyfikowana jest potrzeba zmniejszenia emisyjności systemów ciepłowniczych oraz zdecydowanego zwiększenia zaangażowania źródeł odnawialnych (ewentualnie niskoemisyjnych lub kogeneracyjnych) w produkcję energii cieplnej. Podobnie jest w przypadku zapotrzebowania na energię elektryczną, której konsumpcja (zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej opartych na energochłonnych instalacjach elektrycznych) jest bardzo wysoka. Dotyczy to na przykład systemów oświetlenia, których częstotliwość eksploatacji jest bardzo wysoka. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na kwestię produkcji energii z odnawialnych źródeł. Na obszarze OPPT Rypina energia wykorzystywana na potrzeby działalności budynków użyteczności publicznej pochodzi w głównej mierze z ogólnej sieci energetycznej, pomimo iż mają one potencjał do wdrażania rozwiązań opartych na własnej produkcji energii z odnawialnych źródeł.

Omówione powyżej aspekty wpływają na bardzo duże zainteresowanie problematyką zmian klimatu zarówno przez podmioty ze sfery publicznej, jak i prywatnej. Przeciwdziałanie pogłębianiu się zmianom klimatu (zwanej mitygacją zmian klimatu) oraz uodpornienie się na skutki tych zmian, stanowią szczególny obszar interwencji na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Ponadto w ramach wspomnianej perspektywy przyjęto zasadę DNSH („do not significant harm”), która nakazuje realizowanie działań inwestycyjnych w taki sposób, aby nie czynić znaczących szkód w środowisku. Zasada ta jest oceniana w odniesieniu do celów środowiskowych tj. łagodzenie zmian klimatu, adaptacja do zmian klimatu, odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich, gospodarka o obiegu zamkniętym, zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody i ziemi oraz ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

²⁶ Gospodarka energetyczna i gazownictwo w 2021r. GUS, 2022

²⁷ Opracowanie metodologii i przeprowadzenie badania skali działań termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych wielomieszkaniowych. GUS, 2018

2.19. Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego

Niezbędnym elementem skutecznej i efektywnej realizacji zadań związanych z opracowaniem i wdrożeniem *Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina* jest odpowiednio przygotowany zespół kadrowo – administracyjny obsługujący zawiązane partnerstwo. Partnerstwo, jako nowa jednostka zarządzana na poziomie lokalnym, musi powołać zasób kadrowy, w celu prowadzenia statutowych działań, a także z uwagi na konieczność zapewnienia sprawnej realizacji i wdrażania Strategii na poziomie OPPT. W związku z tym istnieje potrzeba wsparcia finansowego dla tych jednostek, którym powierzone zostały zadania związane z prowadzeniem polityki terytorialnej na terenie wyodrębnionego obszaru. Wsparcie finansowe zdolności administracyjnej polega na finansowaniu wynagrodzeń pracowników, zakupie wyposażenia biura, w tym materiałów biurowych i eksploatacyjnych oraz zakupie sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, sfinansowaniu szkoleń dla pracowników, utworzeniu strony internetowej, a także organizacji spotkań, w ramach partnerstwa, związanych z wdrażaniem polityki terytorialnej i rozwijaniem współpracy.

Wsparcie lokalnych struktur OPPT umożliwi zapewnienie stabilnej i kompetentnej kadry pracowników, a tym samym sprawnej obsługi wdrażania polityki terytorialnej w ww. obszarze funkcjonalnym oraz umożliwi sprawniejsze aplikowanie o środki finansowe na realizację wskazanych projektów. Zrealizowane projekty natomiast przyczynią się do rozwoju regionu i przeciwdziałania marginalizacji.

2.20. Podsumowanie (identyfikacja najważniejszych problemów/potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego)

Wykonana dla OPPT Rypina diagnoza wskazuje na występujące na tym obszarze silne powiązania społeczno-gospodarcze i środowiskowe. Szczególnie silnie zaznaczają się powiązania miasta Rypin z resztą obszaru OPPT, który jako ośrodek powiatowy zapewnia obsługę mieszkańców na poziomie ponadlokalnym. Na poziomie lokalnym obserwuje się związki łączące ośrodki lokalne (najczęściej będące siedzibami gmin) i otaczające je obszary wiejskie w zakresie realizacji podstawowych usług społecznych, takich jak opieka nad dziećmi i edukacja, opieka zdrowotna, kultura, a także świadczenie pracy, rekreacja i wypoczynek. Postrzeganie OPPT Rypina jako spójnego obszaru uwidacznia się również w podejmowanych przez samorządy działaniach mających wpływ na stan środowiska przyrodniczego całego terenu OPPT.

Na obszarze OPPT Rypina jako główne obszary wymagające wsparcia – w zakresie, których identyfikuje się najważniejsze problemy, potrzeby i potencjały rozwojowe – które stanowią podstawę programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego wskazuje się przede wszystkim:

- kształcenie ogólne i zawodowe – ze względu na występującą niską jakość kształcenia mierzoną wynikami egzaminów zewnętrznych, niedostateczne kompetencje kluczowe uczniów (zwłaszcza cyfrowe i językowe), potrzeby rozwoju i dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb nowoczesnego rynku pracy, jak również występujące potrzeby wsparcia infrastrukturalnego i doposażenia obiektów, organizację zajęć dodatkowych i włączających dla osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami, a także wsparcie kadry nauczycielskiej;
- poprawę dostępności i podniesienie standardu zagospodarowanych ogólnodostępnych przestrzeni publicznych oraz obiektów świadczących usługi publiczne, odnowę przestrzeni publicznych, wsparcie rozwoju turystyki - na obszarze występują zniszczone lub mało atrakcyjne przestrzenie i obiekty publiczne, które wymagają zagospodarowania, remontu lub doposażenia w celu udostępnienia

ich mieszkańcom m.in. na potrzeby świadczenia usług kulturalnych, rekreacji i wypoczynku oraz włączenia społecznego, a także poniesienia jakości świadczonych usług; w zakresie potencjałów rozwojowych na obszarze OPPT identyfikuje się niewykorzystany w pełni potencjał do rozwoju turystyki na bazie występujących walorów przyrodniczych i kulturowych; w związku z występującym procesem starzenia się społeczeństwa dostrzega się potrzebę poprawy dostępności do usług zdrowotnych;

- budowę dróg rowerowych i pieszo-rowerowych – na terenie OPPT identyfikuje się niedostateczny rozwój infrastruktury rowerowej, występowanie luk w istniejącej sieci oraz potrzeby połączenia miast z obszarami wiejskimi, co ogranicza wykorzystywanie roweru jako bezpiecznego i ekologicznego środka transportu;

- poprawę efektywności energetycznej, redukcję emisji zanieczyszczeń, adaptację do zmian klimatu, poprawę dostępu do dobrej jakości wody oraz oszczędzania wody – ze względu na obecność na terenie OPPT budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej cechujących się słabą izolacją termiczną, wykorzystujących mało efektywne, energochłonne i nieekologiczne systemy grzewcze, występowanie przestarzałych instalacji uzdatniających wodę oraz sieci wodociągowych; identyfikuje się również potrzeby związane z przystosowaniem oraz budowaniem odporności w związku z zachodzącymi zmianami klimatu - tworzeniem zielonej infrastruktury;

- wsparcie infrastruktury biznesowej oraz terenów inwestycyjnych – ze względu na występowanie stosunkowo niskich wskaźników poziomu przedsiębiorczości na obszarze OPPT oraz małą dostępność usług dla biznesu identyfikuje się potrzebę wzmacniania i rozwijania potencjału podmiotów świadczących kompleksowe usługi wsparcia dla przedsiębiorców, brak jest również wystarczającej powierzchni przygotowanych i uzbrojonych obszarów inwestycyjnych;

- wsparcie administracyjne – w celu sprawnego wdrażania ustaleń Strategii identyfikuje się szereg potrzeb w zakresie wsparcia kadry odpowiedzialnej za realizację zadań związanych z Polityką Terytorialną oraz zakup niezbędnego wyposażenia.

3. Identyfikacja obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą, tj. wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze

Według *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego - Strategia Przyspieszenia 2030+* wszystkie gminy OPPT Rypina identyfikowane są jako obszary wymagające rozwiązania negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej (będące Obszarami Strategicznej Interwencji wskazywanymi w polityce regionalnej województwa). W ujęciu regionalnym²⁸ do gmin problemowych pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości zaliczono gminy Brzuze,

---

²⁸ na podstawie delimitacji wykonanej na potrzeby „Strategii Przyspieszenia 2030+”

Skrwilno oraz Wąpielsk ²⁹ . Gminę Rogowo ³⁰ zakwalifikowano do gmin problemowych charakteryzujących się niskim poziomem rozwoju społecznego, z kolei gminę wiejską Rypin ³¹ do gmin cechujących się niskim poziomem przedsiębiorczości. Ponadto wszystkie gminy OPPT identyfikowane są jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją na poziomie krajowym, a Rypin zaliczony został także do miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (miasta stagnujące)³².

4. Wizja rozwoju obszaru – oczekiwany wynik realizacji działań planowanych w ramach Polityki Terytorialnej

Realizacja projektów w ramach zaproponowanych celów strategicznych na terenie OPPT Rypina przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru, zwiększenia powiązań społeczno-gospodarczych wewnątrz obszaru oraz wesprze proces zielonej transformacji i rozwoju gospodarki zeroemisyjnej.

OPPT Rypina stanie się obszarem bardziej atrakcyjnym gospodarczo w wyniku realizacji infrastruktury wsparcia przedsiębiorców oraz dzięki przygotowanym uzbrojonym terenom inwestycyjnym służącym pozyskaniu inwestorów i tworzeniu nowych miejsc pracy dla mieszkańców całego obszaru. W wyniku podnoszenia jakości i dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy wzmocnione zostaną kompetencje zawodowe przyszłych pracowników.

²⁹ wskaźniki, względem których gminy uznano za problemowe tj. w przypadku których gmina wykazała negatywne wartości (poniżej lub powyżej przyjętego kryterium)

- saldo migracji wewnętrznych na 1 tys. mieszkańców (wartość uśredniona z lat 2014-2018) (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- zmiana liczby ludności w latach 2010-2018 (2010=100%) (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- wyniki egzaminów z matematyki i języka angielskiego na poziomie szkoły podstawowej (wartość uśredniona dla lat 2015-2016) oraz gimnazjum (wartość uśredniona dla lat 2016-2018) jako procent średniej krajowej (**Brzuze, Skrwilno**)
- udział zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy w ludności w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Brzuze**)
- udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2017 r. (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r. (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2017 r. (**Wąpielsk**)
- liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności w 2018 r. (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)
- liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2018 r. (**Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk**)

³⁰ wskaźniki, względem których gminę uznano za problemową tj. w przypadku których gmina wykazała negatywne wartości (poniżej lub powyżej przyjętego kryterium)

- saldo migracji wewnętrznych na 1 tys. mieszkańców (wartość uśredniona z lat 2014-2018)
- zmiana liczby ludności w latach 2010-2018 (2010=100%)
- wyniki egzaminów z matematyki i języka angielskiego na poziomie szkoły podstawowej (wartość uśredniona dla lat 2015-2016) oraz gimnazjum (wartość uśredniona dla lat 2016-2018) jako procent średniej krajowej
- udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w 2018 r.
- udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2017 r.
- udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w 2017 r.

³¹ wskaźniki, względem których gminę uznano za problemową tj. w przypadku których gmina wykazała negatywne wartości (poniżej lub powyżej przyjętego kryterium)

- liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności w 2018 r.
- liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2018 r.

³² na podstawie delimitacji wykonanej na potrzeby „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” a następnie zaktualizowanej w roku 2020 („Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027” oraz „Zaktualizowana imienna lista 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze”)

Ograniczony zostanie negatywny wpływ człowieka na atmosferę, w wyniku rozbudowy sieci dróg rowerowych umożliwiających ekologiczne przemieszczanie się na terenie obszaru w celu skorzystania z usług publicznych czy dotarcia do miejsc pracy. Na poprawę czystości powietrza wpłynie także realizacja działań z zakresu modernizacji źródeł ciepła oraz modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej. Poprawi się dostęp mieszkańców do dobrej jakości wody pitnej oraz ograniczone zostaną jej straty w wyniku modernizacji przestarzałych systemów i sieci wodociągowych.

OPPT Rypina będzie cechował się większą odpornością na skutki negatywnych zmian klimatycznych. Proces adaptacji do zmian klimatu wsparty zostanie poprzez tworzenie nowych terenów zielonych.

Poprawi się jakość życia mieszkańców w wyniku realizacji projektów na rzecz usług publicznych, zwłaszcza edukacyjnych, kultury i ochrony zdrowia. W wyniku realizacji projektów edukacyjnych uczniowie obszaru będą lepiej wykształceni i uzyskają dodatkowe kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne, zwłaszcza w zakresie kompetencji matematyczno-przyrodniczych, językowych, cyfrowych, a więc niezbędnych w przyszłym procesie nauki i pozyskiwania pracy. Proces kształcenia odbywać się będzie przy uwzględnieniu potrzeb uczniów i dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i sprzyjać będzie zapewnieniu dostępu tym osobom do dobrej jakości kształcenia włączającego, poprzez dodatkowe wsparcie i łatwiejszy dostęp do zajęć. W procesie kształcenia i wychowania uczniowie i dzieci przedszkolne uzyskają lepsze wsparcie ze strony nauczycieli, którzy podniosą swoje kompetencje i kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w stażach i szkoleniach. Zwiększy się uczestnictwo mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym obszaru w wyniku realizacji nowych obiektów kultury obiektów kultury. Realizacja działań z zakresu ochrony zdrowia wpłynie na podniesienie jakości i zwiększenie dostępności do ambulatoryjnych zdrowotnych świadczeń specjalistycznych, co jest szczególnie istotne w kontekście starzejącego się społeczeństwa.

Przestrzeń stanie się bardziej atrakcyjna i dostępna dla mieszkańców obszaru oraz turystów. Odnowione zostaną zaniedbane lub zniszczone przestrzenie publiczne, które służyć będą społecznościom lokalnym, umożliwiając bezpieczne spędzanie wolnego czasu, wzmacniając integrację i kontakty międzyludzkie. W wyniku realizacji infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wzmocniony zostanie potencjał turystyczny obszaru.

W celu wzmocnienia rozwoju OPPT Rypina, na obszarze planuje się także realizację działań uzupełniających w ramach instrumentu RLKS,

5. Opis wsparcia obszarów charakteryzujących się trudną sytuacją społeczno-gospodarczą

Celem realizacji założeń Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest zrównoważony rozwój całego województwa, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. obszarów problemowych (miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą), którym przyznano dodatkowe wsparcie finansowe przeznaczone na realizację działań służących poprawie zdiagnozowanej sytuacji problemowej.

Na terenie OPPT Rypina do tzw. obszarów problemowych zaliczono wszystkie gminy obszaru:

- **miasto Rypin** (*wskazane z poziomu krajowego jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze - miasto stagnujące*), dla którego w celu niwelowania występujących na terenie miasta problemów społeczno-gospodarczych planuje się realizację dodatkowych działań mających na celu wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, poprzez tworzenie i rozwój podmiotów świadczących usługi dla biznesu, jak również wzrost jakości życia mieszkańców miasta poprzez poprawę jakości zajęć edukacyjnych w szkołach, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów mających trudności z nauką oraz

rozwoju kompetencji kluczowych i społecznych. Na terenie miasta planowana jest także modernizacja przestrzeni miejskiej i przywrócenie jej funkcji społecznych. Podjęte działania wpłyną na wzrost przedsiębiorczości i podniesienia jakości świadczonych usług publicznych, zwłaszcza w aspektach istotnych dla młodych rodzin z dziećmi, co przyczyni się do wzrostu atrakcyjności miasta jako miejsca przyjaznego do zamieszkania i pracy, co jest szczególnie istotne w aspekcie niekorzystnych procesów demograficznych;

- gminy: Brzuze, Skrwilno, Wąpielsk (wskazane z poziomu regionalnego jako problemowe pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości, a dodatkowo zaliczone na poziomie krajowym do gmin zmarginalizowanych), **Rogowo** (wskazana z poziomu regionalnego jako problemowa pod względem niskiego poziomu rozwoju społecznego, a dodatkowo zaliczona na poziomie krajowym do gmin zmarginalizowanych), **wiejska Rypin** (wskazana z poziomu regionalnego jako problemowa pod względem niskiego poziomu przedsiębiorczości, a dodatkowo zaliczona na poziomie krajowym do gmin zmarginalizowanych). Dla gmin tych planuje się dodatkowe wsparcie mające na celu niwelowanie występujących na ich terenie problemów społeczno-gospodarczych. Planuje się przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Realizowane będą działania mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych poprzez podniesienie jakości kształcenia i wzrost kompetencji kluczowych uczniów, w tym cyfrowych, językowych, z przedmiotów ścisłych i kompetencji społecznych. Dzięki wsparciu instytucji kultury i odnowie przestrzeni publicznych mieszkańcy gmin notujących sytuację problemową zyskają przestrzeń do realizacji działań o charakterze kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym oraz działań włączających i możliwość integracji społecznej i międzypokoleniowej, umożliwiającej tym samym włączenie społeczne osób wymagających wsparcia. Działania mające na celu rozwój infrastruktury turystycznej wpłyną na podniesienie atrakcyjności turystycznej i zwiększą możliwości wykorzystania potencjału turystycznego obszaru, przyczyniając się do zwiększenia liczby turystów i pośrednio przyczyniając się do rozwoju lokalnej działalności gospodarczej.

Wpływ na poprawę sytuacji wszystkich gmin problemowych OPPT Rypina będą miały również działania prowadzone przez Samorząd Powiatowy w zakresie wzmacniania efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowania do lokalnych rynków pracy, w połączeniu z podniesieniem jakości ponadpodstawowego kształcenia ogólnego, co wpłynie na lepsze przygotowanie zawodowe oraz wzrost kompetencji miękkich i aktywności społecznej uczniów. Dodatkowe wsparcie uzyskają także przedsiębiorcy wszystkich gmin problemowych obszaru w wyniku realizacji infrastruktury wsparcia przedsiębiorców. Planuje się także działania mające na celu poprawę dostępu do wysokiej jakości ambulatoryjnych usług zdrowotnych dla mieszkańców OPPT Rypina.

6. Cele rozwojowe obszaru realizowane poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Ryc. 1 Schemat struktury celów oraz realizujących je projektów (tzw. drzewo ustaleń)

6.14. Opis realizacji celów

Cel główny: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej

Głównym celem realizacji strategii służącej wsparciu rozwoju w ramach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego jest „Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej”. Cel główny swoim zakresem obejmuje wszystkie zagadnienia mieszczące się w ramach celów szczegółowych i określa (stanowi swego rodzaju deklarację), dotyczącą wizji rozwoju obszaru, do której będzie się dążyć poprzez realizację zaplanowanej interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Cel ten zdefiniowano na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb rozwojowych występujących na obszarze realizacji Strategii, a jego wypełnienie związane będzie przede wszystkim z rozwojem innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym rozwój rynku pracy, kształtowaniem stanu środowiska przyrodniczego, poprawą szeroko rozumianego rozwoju społecznego, zwłaszcza w aspekcie rozwoju i dostępności do usług z zakresu edukacji, zdrowia, kultury i sportu oraz kształtowaniem warunków i przestrzeni dla wysokiej jakości życia.

Cele szczegółowe:**1. Cel szczegółowy: Gospodarka i wykształcone kadry**

Cel szczegółowy „Gospodarka i wykształcone kadry” obejmuje projekty związane z podniesieniem poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej tj. projekty związane ze wsparciem infrastruktury biznesowej, w tym powstawanie i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości oraz rozwój ośrodków wspierających przedsiębiorczość, a także projekty związane z podniesieniem atrakcyjności gospodarczej regionu tj. projekty związane z uzbrojeniem terenu oraz projekty realizowane w zakresie poprawy infrastruktury i jakości kształcenia zawodowego.

W celu podniesienia poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej realizowane będą m.in. zadania związane z rozwojem centrów i usług doradczych, tworzeniem dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej oraz działania wspierające internacjonalizację i rozwój gospodarki. Ważnym aspektem będzie także rozwój sieci współpracy klastrów oraz działania inwestycyjne i doradcze IOB. W ramach wzrostu atrakcyjności gospodarczej realizowane będą działania mające na celu przyciąganie inwestorów i zachęcenie ich do prowadzenia działalności gospodarczej na terenach lokalnych. Działania te obejmują wsparcie polegające na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych. Ważnym elementem wzrostu gospodarczego jest także dostępność wysoko wykwalifikowanych kadr. W celu podniesienia efektywności i jakości kształcenia zawodowego realizowane będą projekty ukierunkowane na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, związane z dostosowaniem kształcenia zawodowego do wymogów zielonej i cyfrowej transformacji oraz promowaniem kształcenia zawodowego jako wysokiej jakości ścieżki kariery wymagającej wysokich kwalifikacji, jak również projekty poprawiające infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową szkół oraz centrów i placówek prowadzących kształcenie zawodowe lub ustawiczne.

2. Cel szczegółowy: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna

Cel szczegółowy „Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna” związany jest z poprawą stanu środowiska przyrodniczego tj. obejmuje projekty dotyczące poprawy efektywności energetycznej, redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, przystosowania do zmian klimatu, zrównoważonej gospodarki wodnej oraz gospodarki zeroemisyjnej.

Do najważniejszych wyzwań związanych z poprawą stanu środowiska przyrodniczego należą kwestie poprawy jakości powietrza i gospodarki wodnej. Cel „Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna” zawiera szereg wielokierunkowych działań, które wpłyną na poprawę obecnego systemu energetycznego oraz efektywne wykorzystanie istniejących zasobów wodnych. I tak, kompleksowa modernizacja energetyczna, rozwój efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych opartych na źródłach OZE, budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego opartego na technologii LED doprowadzą do redukcji zużycia energii cieplnej i elektrycznej a tym samym znacząco wpłyną na redukcję zanieczyszczeń powietrza. Obok projektów energetycznych poprawie stanu powietrza będą służyć także działania z zakresu rozwoju i usprawnienia nisko- i zeroemisyjnego transportu publicznego m.in. działania w infrastrukturę rowerową przyczyniające się do priorytetyzacji ruchu pieszego i rowerowego, tym samym zmniejszające ilość emitowanych zanieczyszczeń do powietrza. Wsparcie zielonej i niebieskiej infrastruktury, nasadzenia i zazielenienia przyczynią się do zwiększenia terenów zielonych, a tym samym realizując zadania małej retencji pozwolą na skuteczne i efektywne gospodarowanie wodami opadowymi przez co pozytywnie wpłyną na zaadaptowanie danego obszaru do zmian klimatu. Natomiast projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych, odpowiadające na problem malejących zasobów wodnych, ukierunkowane zostaną na ograniczenie strat wody oraz efektywne wykorzystanie istniejących zasobów wodnych.

3. Cel szczegółowy: Wysoka jakość życia społeczeństwa

Cel szczegółowy „Wysoka jakość życia społeczeństwa” obejmuje projekty związane z podniesieniem jakości kształcenia ogólnego, poprawą dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu (m.in. baza sportowa), ochroną zdrowia oraz wsparciem instytucji kultury.

Wysoka jakość życia społecznego to przede wszystkim projekty w zakresie poprawy jakości i efektywności kształcenia ogólnego. Działania te przyczynić się mają przede wszystkim do wyrównywania szans edukacyjnych wewnątrz- i międzyregionalnych. Projekty realizowane dla uczniów obejmować będą m. in. podnoszenie kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), społecznych, społeczno-emocjonalnych, podstawowych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją. Nie zabraknie również działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego czy edukacji włączającej. Wsparcie dla przedstawicieli kadry będzie dotyczyć m. in. podnoszenia kompetencji lub nabywania kwalifikacji związanych z danym zawodem, podnoszenia kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), społeczno-emocjonalnych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją. Kadry szkół i placówek będzie udzielana pomoc w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych lub wychowawczych. Z kolei szkoły i placówki prowadzące kształcenie ogólne uzyskają możliwość poprawy warunków kształcenia w ramach dostosowania do wymogów edukacji włączającej, w tym poprawy dostępności. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury i usług społecznych skorelowane jest z kompleksową poprawą warunków kształcenia przedszkolnego tj. tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego, a także działaniami wpływającymi na poprawę oferty i jakości świadczonych usług edukacyjnych oraz z działaniami inwestycyjnymi w nowoczesne edukacyjne bazy sportowe dostępne także dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozwój opieki specjalistycznej, rehabilitacji medycznej, deinstytucjonalizacja usług opieki zdrowotnej, tworzenie i dostosowanie infrastruktury podmiotów leczniczych do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami oraz zakup sprzętu medycznego i aparatury medycznej to kolejne elementy, jakie zostały zawarte w celu „Wysoka jakość życia społeczeństwa”. Natomiast działania związane ze wsparciem instytucji kultury ukierunkowane będą na rozwój i funkcjonowanie oferty instytucji kultury dostosowanej do odbiorców lokalnych oraz regionalnych, a także na zadania w zakresie budowy/rozbudowy/remontu, wyposażenia oraz adaptacji obiektów do pełnienia funkcji kulturalnych.

4. Cel szczegółowy: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Cel szczegółowy „Atrakcyjna i dostępna przestrzeń” obejmuje zagadnienia związane z odnową przestrzeni publicznej, turystyką oraz ścieżkami rowerowymi prowadzącymi do atrakcji turystycznych.

W celu przywrócenia lub nadania nowych funkcji, kulturalnych, społecznych lub edukacyjnych zdegradowanej przestrzeni, obiektom bądź terenom, w ramach celu „Atrakcyjna i dostępna przestrzeń” realizowane będą projekty polegające m.in. na ich przebudowie, remoncie, adaptacji (wraz z wyposażeniem) oraz projekty mające na celu uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej, służące udostępnieniu terenów dla mieszkańców. W obszarze turystyki realizowane zostaną projekty przyczyniające się do rozwoju oferty turystycznej bazującej na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach kulturowych i przyrodniczych, polegające m.in. na rozwoju infrastruktury turystycznej wraz z zakupem wyposażenia i sprzętu oraz adaptacji obiektów do pełnienia funkcji turystycznych. Działania te ukierunkowane będą na tworzenie lub rozszerzanie istniejących tras i szlaków turystycznych różnych rodzajów (np. piesze, wodne, rowerowe), w tym budowę, przebudowę i rozbudowę infrastruktury poprawiającej dostępność obiektów i atrakcji turystycznych oraz zagospodarowanie ich bezpośredniego otoczenia (m.in. parkingi, ciągi komunikacyjne, infrastruktura dla osób z niepełnosprawnościami, zielona infrastruktura). W ramach realizacji celu możliwa będzie także budowa/przebudowa szlaków i ścieżek rowerowych, prowadzących do atrakcji turystycznych lub miejsc bezpośrednio z nimi powiązanych.

5. Cel szczegółowy: Wsparcie administracyjne

Cel szczegółowy „Wsparcie administracyjne” obejmuje działania mające na celu wsparcie zdolności administracyjnej w zakresie wdrażania Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W ramach realizacji celu możliwe będzie wynagradzanie osób odpowiedzialnych za realizację polityki terytorialnej, zakup wyposażenia biurowego, sprzętu komputerowego oraz materiałów biurowych i eksploatacyjnych oraz organizacja spotkań w ramach partnerstwa związanych z wdrażaniem polityki terytorialnej i rozwijaniem współpracy. Realizacja projektów przypisanych do celu „Wsparcie administracyjne” zapewni stworzenie i utrzymanie odpowiednich warunków pracy oraz zatrudnienie wykwalifikowanych pracowników, gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją Polityki Terytorialnej.

6.15. Drzewo ustaleń

Tabela 8 Drzewo ustaleń

CEL GŁÓWNY	CELE SZCZEGÓŁOWE	PROJEKTY
Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej	Gospodarka i wykształcone kadry	OPPT-RY-5 Utworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Rypinie
		OPPT-RY-17 Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego
		OPPT-RY-23 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną w miejscowości Skudzawy.
	Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna	OPPT-RY-1 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze
		OPPT-RY-2 Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilnie.
		OPPT-RY-3 Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Rypina
		OPPT-RY-4 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej polegająca na wymianie źródeł ciepła.
		OPPT-RY-6 Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo
		OPPT-RY-7 Nasadzenia drzew oraz zazielenienia na działkach gminnych
		OPPT-RY-8 Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą
		OPPT-RY-9 Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody.
		OPPT-RY-10 Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągową na terenie Gminy Rogowo
		OPPT-RY-11 Budowa ścieżki pieszo rowerowej łączącej Gminę Rypin z Gminą Miasta Rypin
		OPPT-RY-12 Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie Gminy Rogowo

		OPPT RY 29 Przebudowa ul. Spokojnej poprzez budowę drogi dla rowerów
		OPPT RY Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej 2214 C Rypin- Pręczi na odcinku Kowalki- Pręczi od km 2+950 do km 5+500 oraz na 2215C Dylewo-Rogowo w miejscowościach Pręczi od km 3+230 do km 4+360
	Wysoka jakość życia społeczeństwa	OPPT-RY-13 Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypina
		OPPT-RY-14 Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk
		OPPT-RY-15 Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 im. Ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie
		OPPT-RY-16 Wyrównywanie szans edukacyjnych
		OPPT-RY-18 Rozwój Ambulatoryjny Opieki Specjalistycznej
		OPPT-RY-24 Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej
	Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	OPPT-RY-19 Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie
		OPPT-RY-20 Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk
		OPPT-RY-21 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze
		OPPT-RY-22 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Rogowo
		OPPT-RY-25 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku św. Jakuba w Gminie Wąpielsk
		OPPT-RY-26 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze
	Wsparcie administracyjne	OPPT-RY-27 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin
		OPPT-RY-28 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin

7. Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii

Wsparcie pozyskane w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko- Pomorskiego, umożliwi niwelowanie różnic rozwojowych pomiędzy województwem kujawsko- pomorskim, a regionami kraju mających najwyższą jakość życia. W realizację tego celu wpisują się wskazane OPPT Rypin priorytetowe projekty. Osiągnięcie zakładanych celów wyrażają wskaźniki produktu i rezultatu ujęte w dokumentach programowych dla Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021- 2027.

Całościowy wykaz wskaźników produktu i rezultatu zostało przygotowane w zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 9 Wartości wskaźników produktu i rezultatu zaplanowane do realizacji w ramach obszarów dedykowanych dla OPPT Powiatu Rypińskiego

Wskaźniki produktu							
Cel szczegółowy	Działania	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni 2024	Cel końcowy 2025
1(iii)	Działanie 01.08	EFRR	RCO001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	0	25
1(iii)	Działanie 01.08	EFRR	RCO005	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	0	16
2(i)	Działanie 02.17	EFRR	RCO019	Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	m2	0	2449
2(i)	Działanie 02.17	EFRR	PLRO025	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)*	szt.	3	21
	Działanie 02.18						
2(i)	Działanie 02.18	EFRR	RCO018	Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	0	15
2(i)	Działanie 02.17	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	434	4339
2(iv)	Działanie 02.19	EFRR	RCO121	Powierzchnie objęte środkami ochrony przed kęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi i niekontrolowanych pożarów)	ha	5	5
2(iv)	Działanie 02.19	EFRR	RCO030	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania do zmian klimatu	ha	5	5,5
2 (iv)	Działanie 02.19	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	700	1 300
2(v)	Działanie 02.20	EFRR	RCO030	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	0	170,5
2(v)	Działanie 2.20	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1 200	13 003
2(viii)	Działanie 03.3	EFRR	RCO058	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	7	10,1
2(viii)	Działanie 03.3	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	10 847,5'
4(f)	Działanie 08.27	EFS+	PLCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	660	1010
4(f)	Działanie 08.28	EFS+	PLFCO04	Liczba uczniów słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	200	500
4(f)	Działanie 08.28	EFS+	PLFCO05	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	50	100
4(f)	Działania 08.27	EFS+	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	9	13
	Działania 08.28						
4(v)	Działania 06.16	ERFF	RCO069	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby/rok	3000	3500
4(v)	Działania 06.16	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	54 700	54 900
4(v)	Działania 06.16	EFRR	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	szt.	1	1
5(i)	Działania 05.12	EFRR	RCO077	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	1	12
	Działania 05.13						
	Działania 05.14						
	Działania 05.15						
5(i)	Działania 05.15	EFRR	RCO074	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	0	10 847
Wskaźniki rezultatu							
Cel szczegółowy	Działanie	Fundusz	Numer	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych	Cel końcowy 2029
2(i)	Działanie 02.17	ERFF	RCR029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych*	tony równoważnika CO2/rok	CST2021	783,17
	Działanie 02.17						
2(i)	Działanie 02.17	EFRR	RCR026	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)*	MWh/rok	CST2021	8183
	Działanie 02.18						
2(v)	Działanie 02.17	EFRR	RCRR041	Ludność przyłączona do ulepszonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	CST2021	7150
	Działanie 02.18						
2(viii)	Działanie 03.3	EFRR	RCR064	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	CST2021	11500
4(f)	Działanie 01.08	EFS+	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	CST2021	1170
	Działanie 08.28						
4(v)	Działanie 06.10	EFRR	RCR073	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	CST2021	7500
5(i)	Działanie 05.12	EFRR	RCR077	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	CST2021	1 600
	Działanie 05.13						

* wartość pośrednia i docelowa wskaźników zostanie zweryfikowana po przeprowadzeniu audytów energetycznych przed złożeniem wniosków o dofinansowanie

8. Wskazanie zgodności planowanej interwencji z dokumentami programowymi (funduszami), do których zamierza się aplikować o finansowanie wsparcia

Niniejsza Strategia terytorialna realizowana będzie w zgodności z przyjętym Programem *Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEdKP) 2021-2027*. Program ten umożliwia ubieganie się o wsparcie na realizację projektów w ramach instrumentów terytorialnych takich jak m.in. ZIT, czy IIT. W województwie kujawsko-pomorskim tymi instrumentami objęte są konkretne obszary (tzw. obszary prowadzenia polityki terytorialnej), które wyznaczone zostały w *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+*. We wspomnianym programie FEdKP zapisano, iż to strategie ZIT/IIT będą określały kierunki wsparcia i projekty dostosowane do specyfiki danego obszaru, zgodnie z przyjętymi założeniami rozwojowymi dla poszczególnych poziomów PT WK-P. Niniejsza Strategia określa zatem listę projektów odpowiadających na problemy oraz potrzeby obszaru OPPT Rypina, które wynikają z zakresu wsparcia w ramach Celów Polityki: CP1, CP2, CP4, CP5 scharakteryzowanego w programie FEdKP. Wszystkie projekty wskazane do realizacji w ramach niniejszej Strategii, dla których planowane jest finansowanie ze środków programu FEdKP 2021-2027, wykazują pełną zgodność z zapisami tego programu.

Tabela 10. Wykazanie zgodności planowanej interwencji z celami i priorytetami określonymi w programie FEaKP 2021-2027

Cel Polityki	Priorytet	Cel szczegółowy	Nazwy projektów zgodnych z zakresem wsparcia w ramach celów i priorytetów
Cel Polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	Priorytet 1 Fundusze Europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności regionu	1(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	OPPT-RY-5 Utworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Rypinie
Cel Polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu	2(ii) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	OPPT-RY-1 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze OPPT-RY-2 Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilnie OPPT-RY-3 Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Rypina OPPT-RY-4 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej polegająca na wymianie źródeł ciepła. OPPT-RY-6 Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo
	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu	2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	OPPT-RY-7 Nasadzenia drzew oraz zazielenienia na działkach gminnych OPPT-RY-12 Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie Gminy Rogowo
	Priorytet 2 Fundusze Europejskie dla czystej energii i ochrony zasobów środowiska regionu	2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	OPPT-RY-8 Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą OPPT-RY-9 Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody. OPPT-RY-10 Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociagową na terenie Gminy Rogowo
	Priorytet 2 Fundusze Europejskie na zrównoważony transport miejski	2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	OPPT-RY-11 Budowa ścieżki pieszo- rowerowej łączącej Gminę Rypin z Gminą Miasta Rypin OPP-RY-29 Przebudowa ul. Spokojnej poprzez budowę drogi dla rodziców OPPT-RY-30 Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 22
Cel Polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	Priorytet 8 Fundusze europejskie na wsparcie w obszarze rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	OPPT-RY-13 Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypina OPPT-RY-14 Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-15 Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 im. Ks. Czesława Lisowskiego w Rypinie OPPT-RY-16 Wyrównywanie szans edukacyjnych OPPT-RY-17 Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego
	Priorytet 6 Fundusze Europejskie na rzecz zwiększania dostępności regionalnej infrastruktury dla mieszkańców	4(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	OPPT-RY-18 Rozwój Ambulatoryjny Opieki Specjalistycznej
Cel Polityki 5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych	Priorytet 5 Fundusze Europejskie na wzmacnianie potencjałów endogenicznych regionu	5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	OPPT-RY-19 Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie OPPT-RY-20 Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-21 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze OPPT-RY-22 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Rogowo OPPT-RY-23 Uzbudowanie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną w miejscowości Skudzawy. OPPT-RY-24 Budowa Centrum Aktywności i Integracji społecznej OPPT-RY-25 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku św. Jakuba w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-26 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze OPPT-RY-27 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin OPPT-RY-28 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin

9. Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami)

9.1 Tryb i zasady naboru

Projekty wybrane do realizacji w ramach Strategii OPPT Rypin wskazane w Wykazie wybranych projektów do wsparcia (9.4) zostały wybrane przy zgodzie z partnerskim modelem współpracy zapewniającym na różnych jego etapach udział szerokiego przedstawicielstwa lokalnej społeczności w tym: JST, jednostki organizacyjne JST (m.in. szkoły kształcenia ogólnego i zawodowego), spółki, przedstawiciele NGO, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i gospodarczy, instytucje rynku pracy, organizacji skupiających pracodawców, instytucji pomocy i integracji społecznej.

Proces przebiegał trójetapowo:

I etap - nabór propozycji projektowych uwzględniających założenia polityki spójności na lata 2021-2027

Nabór propozycji projektowych w ramach OPPT Rypin odbywał się na zasadzie modelu partnerskiej współpracy pomiędzy poszczególnymi JST Powiatu Rypińskiego, które zawiązały partnerstwo. W początkowym etapie, każdy z potencjalnych partnerów OPPT Rypin dokonał wewnętrznego wyboru projektów na zasadach opracowanych indywidualnie przez każde JST. Zastosowane modele współpracy przez poszczególnych partnerów były zróżnicowane, każdy z nich zakładał współpracę ze społecznością lokalną bądź poprzez spotkania terenowe, bądź poprzez współpracę z jednostkami organizacyjnymi poszczególnych samorządów, placówkami prowadzącymi kształcenie ogólne, zawodowe, które bezpośrednio współpracują także przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucjami pomocy i integracji społecznej, instytucjami rynku pracy itd.

Poszczególne JST m.in. wyznaczyły osoby/zespoły odpowiedzialne za współtworzenie założeń przyszłych strategii, te zaś zostały zobligowane do włączenia w proces przygotowania dokumentu działających na swoim terenie np. poprzez powołanie zespołów roboczych, o bardzo szerokiej reprezentacji czynnika społecznego. Osiągnięto ten cel poprzez udział przedstawicieli wszystkich jednostek organizacyjnych JST, które odpowiedzialne są za pełne spektrum zadań poszczególnych samorządów. Zespoły opracowywały propozycje projektowe na podstawie potrzeb wynikających z diagnozy z uwzględnieniem opinii i wniosków z prowadzonych na szczeblu jednostek rozeznań potrzeb społecznych.

Przygotowane wstępne listy projektów były następnie prezentowane w trakcie spotkań z reprezentantami społeczności lokalnych, w których brali udział przedstawiciele m.in. lokalnie działających organizacji pozarządowych, instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy itd. dając możliwość wypowiedzenia się co do zasadności poszczególnych propozycji projektowych.

Wstępnie przygotowane przez poszczególne JST listy zamierzeń projektowych zostały zweryfikowane pod kontem ich założeń i możliwość ich sfinansowania.

II etap – przegląd i wybór zgłoszonych propozycji projektowych pod kątem założeń i możliwości finansowania ze środków programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021+-2027;

Wstępna analiza list dokonana przez zespoły robocze poszczególnych JST wchodzących w skład OPPT Rypin pozwoliła na wyłonienie zamierzeń mających największe znaczenie dla realizacji planów i celów zidentyfikowanych na obszarach danego JST. Przedstawione listy zostały ujednolicone wg. ogólnego wzoru wskazanego dla PT WKP, co umożliwiło ich analizę pod względem zgodności z założeniami negocjowanego z Komisją Europejską programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, podziałem alokacji na poszczególne poziomy prowadzenia PT, wskazanymi obszarami wsparcia w ramach PT WKP 2021-2027 wraz z przypisaną alokacją.

Lista wyłonionych projektów była szeroko omawiana na spotkaniach i posiedzeniach przedstawicieli wszystkich JST wchodzących w skład OPPT Rypin, tak aby zapewnić partnerski model współpracy dla tworzonych założeń polityki terytorialnej OPPT Rypin, w tym przed i w trakcie formalizowania się zawiązanego partnerstwa OPPT Rypin.

III etap - wybór projektów do dofinansowania z uwzględnieniem zasad wskazanych w dokumencie Polityka Terytorialna w szczególności w oparciu o zawarty w nim katalog preferencji. Przedstawiciele JST podjęli wspólną zgodną decyzję o współdziałaniu na rzecz tworzenia i wdrażania na terenie administrowanym przez nich, geograficznie zbieżnym z obszarem powiatu rypińskiego polityki terytorialnej dla OPPT Rypin. JST Powiatu Rypińskiego podjęły uchwały w sprawie wyrażenia woli zawarcia porozumienia i powierzenia Gminie Miasta Rypin prowadzenia zadań związanych z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina. Kolejnym etapem było podpisanie przez wszystkie samorządy Powiatu Rypińskiego w dniu 26 maja 2023 roku Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina. Porozumienie określa prawa i obowiązki związane z realizacją OPPT Rypina. W oparciu o podpisane Porozumienie powołana Lidera- Gminy Miasta Rypin. Na poziomie lidera powołany został koordynator OPPT oraz zespół ds. wsparcia realizacji OPPT, na poziomie Partnerów powołani/e zostaną koordynatorzy/zespoły koordynujące. Zespół koordynujący wdrażanie OPPT Rypin odpowiedzialny był za nabór oraz wybór projektów i przedstawienie ich do rekomendacji do IZ FE dKiP. Wybór projektów do dofinansowania dla OPPT Rypin w ramach polityki terytorialnej wskazanych w dokumencie Strategii OPPT Rypin został przeprowadzony przez Zespół Koordynujący w oparciu o następujące kryteria: stopień, w jakim projekt wpłynie na rozwiązania problemów danego obszaru, stopień przygotowania inwestycji do realizacji oraz z uwzględnieniem katalogu preferencji wyboru projektów wskazanych PT WK- P i wskazanych tam zasad.

9.2 Uzasadnienie wyboru projektów poprzez wykazanie zgodności projektów z potrzebami rozwojowymi danego obszaru

Bardzo duże znaczenie w kontekście możliwych do uzyskania efektów w wyniku realizacji zaplanowanych projektów, posiada stopień wpisania się ich w potrzeby rozwojowe obszaru. Aby stworzyć dobre warunki dla rozwoju całego obszaru, należałoby ukierunkować interwencję na najbardziej istotne sfery, w których występuje potencjał do jego osiągnięcia. Poza tym bardzo ważna jest również odpowiedź na diagnozowane na danym obszarze problemy, które mogą z kolei ograniczać możliwość prowadzenia działań w kluczowych sferach (przykładem może być np. mała liczba miejsc w placówkach przedszkoli co ogranicza możliwość podniesienia dostępności do usług w sferze wychowania przedszkolnego). Zaplanowane do realizacji projekty na obszarze OPPT wpisują się w potrzeby rozwojowe w kilku sferach, które przedstawiono w tabeli.

Tabela 11. Uzasadnienie wyboru projektów do wsparcia

NAZWA SFERY	PROJEKTY	UZASADNIENIE POTRZEBY REALIZACJI PROJEKTU
Gospodarka	OPPT-RY-5 Utworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Rypinie OPPT-RY-23 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną w miejscowości Skudzawy.	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery gospodarki są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Przedsiębiorczość”
Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej	OPPT-RY-1 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze OPPT-RY-2 Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilno. OPPT-RY-3 Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Rypina OPPT-RY-4 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej polegająca na wymianie źródeł ciepła. OPPT-RY-6 Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu”

Adaptacja do zmian klimatu	OPPT-RY-7 Nasadzenia drzew oraz zazielenienia na działkach gminnych OPPT-RY-12 Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie Gminy Rogowo	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery adaptacji do zmian klimatu są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu”
Gospodarka wodno-ściekowa	OPPT-RY-8 Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą OPPT-RY-9 Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody. OPPT-RY-10 Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągową na terenie Gminy Rogowo	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Gospodarka wodno-ściekowa”
Transport	OPPT-RY-11 Budowa ścieżki pieszo rowerowej łączącej Gminę Rypin z Gminą Miasta Rypin	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery transportu są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Transport”, „Sieć transportowa”, „Drogi rowerowe”
Edukacja	OPPT-RY-13 Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypina OPPT-RY-14 Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-15 Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 im. Ks. Czesława Lisowskiego w Rypinie OPPT-RY-16 Wyrównywanie szans edukacyjnych OPPT-RY-17 Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery edukacji są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziałach „Kształcenie ogólne (w tym identyfikacja gmin spełniających warunek dostępowy wsparcia w zakresie infrastruktury edukacyjnej bazy sportowej)”, „Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej”, „Szkoły ponadpodstawowe maturalne”, „Szkoły ponadpodstawowe zawodowe”
Zdrowie	OPPT-RY-18 Rozwój Ambulatoryjny Opieki Specjalistycznej	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery i odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Opieka zdrowotna”
Kultura	OPPT-RY-24 Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji społecznej	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery kultury są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Lokalne Instytucje Kultury”
Turystyka	OPPT-RY-25 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku św. Jakuba w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-26 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery kultury są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Turystyka”
Odnowa przestrzeni publicznych	OPPT-RY-19 Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie OPPT-RY-20 Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk OPPT-RY-21 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części

	OPPT-RY-22 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Rogowo	diagnostycznej, w rozdziale „Odnowa przestrzeni publicznych”
Wsparcie potencjału administracyjnego	OPPT-RY-27 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin OPPT-RY-28 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery odnowy przestrzeni publicznej są opisy potrzeb rozwojowych w części diagnostycznej, w rozdziale „Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego”

9.3 Uzasadnienie wyboru projektów w oparciu o preferencje określone dla poszczególnych obszarów wsparcia

Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko – Pomorskiego ma przede wszystkim za zadanie niwelowanie różnic rozwojowych pomiędzy poszczególnymi częściami Województwa. W jej ramach zostały wskazane obszary tematyczne, w których najbardziej oczekiwane rezultaty wiążą się z uwzględnieniem perspektywy obszarów powiązanych funkcjonalnie z poziomem powiatów.

Aby zapewnić spójność działań w realizacji polityki terytorialnej z założeniami strategicznymi województwa realizowanymi poprzez program FEKP w dokumencie Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko- Pomorskiego zawarty został uniwersalny katalog preferencji, którym powinny odpowiadać projekty kluczowe realizowane w ramach OPPT. Tym katalogiem dla wyboru wskazanych w liście projektów stanowiących część Strategii OPPT Rypin kierowało się zawiązane partnerstwo OPPT Rypin. Potwierdzeniem tego jest poniższe zestawienie.

Tabela 12 Preferencja wyboru projektów

Lp	Projekt	Obszar wsparcia w polityce Terytorialnej OPPT	Charakterystyka obszaru wsparcia	Preferencje wyboru Projektów	Uzasadnienie wyboru
1	1-OPPT- RY-5 Utworzenie Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości w Rypinie	Wsparcie infrastruktury biznesowej	Gospodarka	Wypełnienie wskaźnika produktu pn. Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem wypełnienie wskaźnika rezultatu pn. Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery gospodarczej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.6 Przedsiębiorczość. W celu wzmocnienia trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenia miejsc pracy w MŚP w tym poprzez inwestycje produkcyjne wskazano działanie w zakresie wsparcia infrastruktury biznesowej i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości, ośrodków wspierających przedsiębiorczość. Projekt ma poprawić sytuację związaną z brakiem wyspecjalizowanych usług wspierających szeroko rozumianą przedsiębiorczość.
2	-OPPT- RY-11 1.Budowa ścieżki pieszo- rowerowej łączącej Gminę Rypin z Gminą Miasta Rypin 2- OPPT- Ry-29 Przebudowa ul. Spokojnej poprzez budowę drogi dla rowerów 3- OPPT- RY-30 Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej	Wspieranie infrastruktury rowerowej	Transport	Likwidacja luk w istniejącej sieci infrastruktury rowerowej	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery infrastruktury rowerowej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.4.2 Drogi rowerowe. W celu promowania aktywnych form mobilności w strategii wskazano projekty z zakresu ruchu rowerowego. Wybrano projekty których wspólnym celem była likwidacja luk w istniejącej infrastrukturze rowerowej na terenie województwa kujawsko- pomorskiego. Przy wyborze projektów kierowano się ich wpływem na poprawę poziomu bezpieczeństwa na odcinkach dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych.. Wybrane projekty przyczynią się do promowania strategii niskoemisyjnej tym samym

	nr 2214C Rypin-Pręczki na odcinku Kowalki- Pręczki od km 2+ 950 do km 5+ 500 oraz 2215C Dylewo-Rogowo w miejscowości Pręczki od km 3+230 do km 4+ 360				do poprawy stanu środowiska . Wspieranie proekologicznych działań nawyków komunikacyjnych staje się priorytetem w działaniach JST.
3	1-OPPT-RY-6 Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo	Wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej oraz modernizacja oświetlenia ulicznego (finansowanie poprzez instrument finansowy)	Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej	W ramach prac nad zagospodarowaniem otoczenia termomodernizowanych obiektów preferowane będzie wprowadzanie gatunków rodzimych preferowane będą źródła ciepła wykorzystujące OZE.	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.18 Poprawa efektywności energetycznej, reedukacja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu. W zakresie wspierania działań polegających na kompleksowej modernizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej wskazano projekty, które przyczynią się do redukcji zużycia energii cieplnej i elektrycznej, zanieczyszczeń powietrza, ze wskazaniem obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia, poprawy parametrów użytkowych budynków, ograniczenia strat energii, redukcji emisji gazów cieplarnianych.
4	1-OPPT-RY-3 Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków	Wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej komunalnych budynków mieszkalnych	Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej	W ramach prac nad zagospodarowaniem otoczenia termomodernizowanych obiektów preferowane będzie wprowadzanie gatunków rodzimych preferowane	Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.18 Poprawa efektywności energetycznej, reedukacja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu.

	mieszkalnych na terenie Rypin			będą źródła ciepła wykorzystujące OZE.	Wybór projektów polegających na kompleksowej modernizacji energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych/komunalnych wraz z elementami instalacji grzewczej i źródłami ciepła prowadzony był w zakresie powiązania z zarządzaniem energią. Projekty wskazują na zapewnienie zwiększenia efektywności energetycznej, wprowadzenie nisko lub zeroemisyjnych rozwiązań czy przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu.
5	1-OPPT-RY-1 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze 2-OPPT-RY-2 Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilnie 3-OPPT-RY-4 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej polegająca	Wsparcie ciepłowni lokalnych i sieci ciepłowniczych	Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej.	Preferowane będą inwestycje w ciepłownię, w których nastąpi Zamiana dotychczasowego źródła ogrzewania na OZE.	Uzasadnienie realizacji projektów ze sfery termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej są opisane w opisach potrzeb część diagnostyczna 2.18 poprawa efektywności energetycznej , reedukacja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu.

	na wymianie źródeł ciepła				
6	<p>1-OPPT-RY-7 Nasadenia drzew oraz zazielenia na działkach gminnych</p> <p>2-OPPT-RY-12 Zagospodarowanie terenów zielonych w gminie Rogowo</p>	Wsparcie działań adaptacyjnych do zmian klimatu w miastach	Adaptacja do zmian klimatu	<p>Priorytetowo traktowane będą działania z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury podejmowane działania w pierwszej kolejności powinny mieć charakter ekosystemowy, tj. wykorzystujący naturalne mechanizmy ekosystemowe i uwzględniający wzajemne powiązane procesy naturalne i zachowanie środowiska naturalnego w możliwie stabilnym stanie</p> <p>preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodności z zasadą DNSH w urzędzeniu terenów zieleni preferowane będzie wykorzystywanie rodzimych gatunków roślin</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.18 Poprawa efektywności energetycznej, reedukacja emisji zanieczyszczeń i adaptacja do zmian klimatu.</p> <p>Projekty wpisane do Strategii mają na celu wsparcie zielonej infrastruktury, przyczyniające się zwiększenia powierzchni terenów zielonych. Projekty wybrano obejmujących działania o charakterze ekosystemowym, wykorzystującym naturalne mechanizmy ekosystemowe i uwzględniającym wzajemnie powiązane procesy naturalne i zachowanie środowiska naturalnego w możliwie stabilnym stanie. Istotnym zadaniem w projekcie jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego, wskazanie na rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH oraz wykorzystywanie rodzimych gatunków roślin.</p>
7	<p>1-OPPT-RY-8 Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p> <p>2-OPPT-RY-9 Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą</p>	Wsparcie w zakresie efektywnych sieci wodociągowych	Gospodarka wodno- ściekowa	<p>Realizacja stacji uzdatniania wody na obszarach wiejskich ograniczanie strat wody</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery gospodarki wodno- ściekowej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.17 Gospodarka wodno-ściekowa</p> <p>Wyboru projektów polegających na ograniczeniu strat wody oraz efektywnym wykorzystaniu tętniących zasobów wody pitnej dokonano w zakresie realizacji projektów na obszarach wiejskich wraz ze wskazaniem ograniczenia strat wody. Projekty</p>

	<p>towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody</p> <p>3-OPPT-RY-10 Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągową na terenie Gminy Rogowo</p>				<p>wskazane w strategii mają za zadanie uporządkowanie gospodarki wodnej, zastosowanie inteligentnych systemów monitorowania i zarządzania siecią, detekcją wycieków oraz minimalizację strat</p>
8	<p>1-OPPT-RY-13 Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypin</p> <p>2-OPPT-RY-14 Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk</p> <p>3-OPPt-RY—15 Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 im. Ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie</p>	Kształcenie ogólne (EFS+)	Edukacja	<p>Realizacja działań edukacyjnych będzie uwzględniać rozwiązania i narzędzia wypracowane w POWER i FERS.</p> <p>Realizacja działań edukacyjnych będzie uwzględniać wsparcie integracji dzieci lub uczniów (w tym ich umiejętności językowych i adaptacji kulturowej), których opiekunowie są migrantami lub powracają z zagranicy oraz przygotowanie kadr oświaty do pracy z ww. dziećmi lub uczniami</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektów ze sfery edukacji są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.12 Kształcenie ogólne, 2.13 Szkoły podstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, 2.14 Szkoły ponadpodstawowe i jakość kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, 2.14.1 Szkoły ponadpodstawowe maturalne.</p> <p>Projekty w obszarze kształcenia ogólnego skierowane są wyrównanie szans edukacyjnych poprzez podniesienie jakości i efektywności kształcenia ogólnego w szczególności w szkołach osiągających najniższe wyniki edukacyjne (szkoły podstawowe). Działania uwzględniać będą wsparcie ukierunkowane na szkoły i placówki oraz przedstawicieli kadry. Analiza w zakresie kształcenia w poszczególnych szkołach, wskazała na różnice</p>

	4-OPPT-RY-16 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych na terenie gminy Rogowo			<p>Preferencje we wsparciu będą dotyczyć projektów partnerskich , w tym NGO.</p> <p>Preferencje we wsparciu na rzecz kształcenia ogólnego będą dotyczyć szkół i placówek osiągających najniższe wyniki egzaminacyjne w skali regionu lub obszarów zmarginalizowanych.</p>	<p>w zakresie wyników egzaminów ósmoklasisty. Wyboru projektów dokonano w zakresie zgłaszanych barier, w tym niski poziom kompetencji kluczowych, społecznych, społeczno-emocjonalnych, podstawowych, przekrojowych, przekrojowych, lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją wśród uczniów.</p> <p>W zakresie zwiększenia kompetencji kadry nauczycieli uzasadnieniem wyboru projektów wskazano na wykorzystanie w nauczaniu nowoczesnych technologii, wyposażenia, dążenia do osiągnięcia wysokiej jakości nauczania. Poprawa warunków kształcenia w szkołach będzie dokonywana na podstawie indywidualnej diagnozy jako elementu kompleksowego projektu, wskaże na potrzebę zindywidualizowania i zróżnicowania procesu edukacji w zakresie przedmiotów egzaminacyjnych, także uwzględni obszary zmarginalizowane. Projekt zakresu szkolnictwa ogólnego szkoły ponadpodstawowej wpłynie na dostosowanie kształcenia ogólnego do potrzeb rynku pracy, ułatwi uczniom przejście od procesu kształcenia do zatrudnienia.</p>
9	1-OPPT-RY-17 Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego	Kształcenie zawodowe (EFS+)	Edukacja	<p>Realizacja działań edukacyjnych będzie uwzględniać rozwiązania i narzędzia wypracowane w POWER i FERS.</p> <p>Realizacja działań edukacyjnych będzie uwzględniać wsparcie integracji dzieci lub uczniów (w tym ich umiejętności)</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery edukacji są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.14.2 Szkoły ponadpodstawowe zawodowe</p> <p>W zakresie podniesienia efektywności i jakości kształcenia zawodowego zaplanowano zwiększenie integracji szkolnictwa branżowego z rynkiem pracy oraz promowanie kształcenia zawodowego jako wysokiej jakości ścieżki kariery wymagającej wysokich kwalifikacji.</p>

				<p>językowych i adaptacji kulturowej), których opiekunowie są migrantami lub powracają z zagranicy oraz przygotowanie kadr oświaty do pracy z ww. dziećmi lub uczniami.</p> <p>Preferencje we wsparciu będą dotyczyć projektów partnerskich, w tym NGO.</p> <p>Preferencje we wsparciu na rzecz kształcenia zawodowego będą dotyczyć zawodów, na które istnieje regionalne zapotrzebowanie.</p>	<p>Skupiono się na współpracy z obszarem społeczno- gospodarczym oraz lokalnym rynkiem pracy dla efektywnego wykorzystania kształcenia zawodowego szkół.</p> <p>Przy realizacji projektu ważny jest wzmocnienie dialogu organ prowadzący, szkoła, pracodawca. Realizacja projektu wpłynie na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Ułatwi uczniom przejście od procesu kształcenia do zatrudnienia. Dzięki dostosowaniu programów nauczania w szkole, wzmocnieniu praktycznej nauki zawodu we ścisłej współpracy z pracodawcami wzmocnieniu ulegnie jakość kształcenia zawodowego w szkołach powiatu rypińskiego.</p>
10	1-OPPT-RY-18 Rozwój Ambulatoryjnej Opieki Społecznej	Wsparcie w zakresie opieki zdrowotnej	Zdrowie	<p>Inwestycje wspierają przejścia opieki szpitalnej/instytucjonalnej na usługi w zakresie opieki dziennej, ambulatoryjnej i/lub usługi środowiskowe.</p> <p>Inwestycje nie będą prowadziły do zwiększenia ogólnej liczby łóżek szpitalnych w systemie ochrony zdrowia.</p> <p>Preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH: stosowanie rozwiązań z zakresu zielono- niebieskiej infrastruktury zastosowanie gatunków rodzimych</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery zdrowie są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.9 Opieka zdrowotna.</p> <p>W zakresie wsparcia opieki zdrowotnej w ramach projektów wybranych do objęcia OPPT ujęto fiszke skierowaną do szpitala powiatowego. Projekt wybrano w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie n świadczenia zdrowotne. Oraz konieczność wyposażenia służby zdrowia w nowoczesny sprzęt i urządzenia, które podniosą jakość świadczonych usług medycznych. Wszystkie planowane działania zostały zidentyfikowane w oparciu o m.in. Mapę Potrzeb Zdrowotnych 2023-2026.i stawiają na przejście z opieki stacjonarnej ma opiekę ambulatoryjną . projekt</p>

				w zagospodarowaniu otoczenia stosowanie dobrych praktyk z zakresu ochrony zieleni i drzew w celu zminimalizowania wpływu prowadzonych prac na występujące siedliska i gatunki.	kwalifikowalny był na podstawie spełnienia zgodności z zasadą DNSH.
11	1-OPPT-RY-23 Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną w miejscowości Skudzawy	Tereny inwestycyjne	Gospodarka	Preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH: stosowanie rozwiązań z zakresu Zielono- niebieskiej infrastruktury w odniesieniu do zakładów i budynków powstających na wspieranym terenie inwestycyjnym zastosowanie gatunków rodzimych w zagospodarowaniu terenów otaczających preferowane pod działalność gospodarczą będą obszary nieobjęte terenów cennych przyrodniczo	Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery gospodarczej są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.6 Przedsiębiorczość W zakresie uzbrajania terenów inwestycyjnych wybrano projekt, który przyczynia się do zwiększenia powierzchni przygotowanych i uzbrojonych obszarów inwestycyjnych, które będą stanowiły istotny bodziec dla rozwoju potencjałów endogenicznych, Planowane działanie ma na celu poprawę sytuacji społeczno- gospodarczej regionu w tym obszarów problemowych. Projekt kwalifikowalny był na podstawie spełnienia zgodności z zasadą DNSH
12	1-OPP-RY-24 Budowa Centrum Aktywizacji i Integracji Społecznej	Wsparcie instytucji kultury	Kultura	Preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH: stosownie rozwiązań z zakresu zielono- niebieskiej infrastruktury zastosowanie gatunków rodzimych	Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery kultury są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.15 Lokalne instytucje kultury W strategii wskazano również wsparcie dla instytucji kultury w zakresie budowy obiektu

				w zagospodarowaniu otoczenia stosowanie dobrych praktyk z zakresu ochrony zieleni i drzew w celu zminimalizowania wpływu prowadzonych prac na występujące siedliska i gatunki.	do pełnienia funkcji kulturalnych, wyposażenia oraz ich rozwoju funkcjonowania. Uzasadnieniem dla wyboru projektu jest poprawa dostępności kulturalnej i edukacyjnej mieszkańców z terenów zagrożonych marginalizacją, również osób niepełnosprawnych. Projekt kwalifikowalny został na podstawie spełnienia zgodności z zasadą DNSH.
13	1-OPPT-RY-25 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku św. Jakuba w Gminie Wąpielsk 2- OPPT-RY-26 Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze	Wsparcia rozwoju turystyki	Turystyka	Preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH: stosownie rozwiązań z zakresu zielono- niebieskiej infrastruktury zastosowanie gatunków rodzimych w zagospodarowaniu otoczenia stosowanie dobrych praktyk z zakresu ochrony zieleni i drzew w celu zminimalizowania wpływu prowadzonych prac na występujące siedliska i gatunki.	Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery turystyki są opisy potrzeb w części diagnostycznej 2.3 Turystyka. Rozwój turystyki jest istotnym elementem strategii . projekty przyczyniające się do rozwoju oferty edukacyjnej bazują na lokalnych potencjałach turystycznych oraz walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Wskazano do realizacji projekty w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej wraz z wyposażeniem i sprzętem oraz adaptacją obiektu dla pełnienia funkcji turystycznej. Preferowane zostały projekty wspierające zgodność z zasadą DNSH, stosowanie rozwiązań z zakresu otoczenia, stosowanie dobrych praktyk z zakresu ochrony zieleni i drzew w celu zminimalizowania wpływu prowadzonych prac na występujące siedliska i gatunki.
14	1-OPPT-RY-19 Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie 2- OPPT-RY-20 Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk	Wsparcie odnowy przestrzeni publicznej	Odnowa przestrzeni publicznej	Preferowane będą następujące rozwiązania wspierające zgodność z zasadą DNSH: stosowanie rozwiązań z zakresu zielono- niebieskiej infrastruktury Zastosowanie gatunków rodzimych w zagospodarowaniu otoczenia	Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery turystyki są opisy potrzeb w części 2.16 Odnowa przestrzeni publicznej Do realizacji przedsięwzięć w obszarze odnowy przestrzeni publicznej wybrano projekty polegające m.in. budowie, zagospodarowanie przestrzeni w celu przywrócenia

	<p>3- OPPT-RY-21 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze</p> <p>4- OPPT-RY-22 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności na terenie gminy Rogowo</p>				<p>im nowych funkcji Wybrane projekty przyczyniają się również do kreowania odpowiednich nawyków i zachowań wśród lokalnej społeczności. Projekty kwalifikowalne zostały na podstawie spełnienia zgodności z zasadą DNSH oraz wykorzystywania rodzimych gatunków roślin, także rozwiązań z zakresu zielono i niebieskiej infrastruktury.</p>
15	<p>1-OPPT-RY-27 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin</p> <p>2-OPPT-RY-28 Wsparcie administracyjne OPPT Rypin</p>	Wsparcie potencjału administracyjnego	Wsparcie potencjału administracyjnego	<p>Projekt realizuje cele główne i operacyjne Strategii Przyspieszenia 2023+</p> <p>projekt wynika z diagnozy strategii ZIT/OPPT, realizuje w największym stopniu (wartość wskaźników) cele i potrzeby rozwoju danego OPPT/ZIT w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym.</p>	<p>Uzasadnieniem realizacji projektu ze sfery wsparcia potencjału administracyjnego są opisy potrzeb w części 2.19 Analiza potrzeb w zakresie wsparcia administracyjnego</p> <p>Celem wybranych projektów jest zbudowanie struktury zarządczej, które umożliwią sprawną realizację zadań związanych z wdrażaniem OPPT. Projekty przyczynią się skutecznej i efektywnej realizacji Programu na poziomie OPPT. Istotne będzie wspieranie budowania zdolności administracyjnych lokalnej struktury OPPT. Przyczyni się do skuteczności w aplikowaniu o środki z Programu i realizacji projektów.</p>

Burmistrza Miasta Rypin
z dnia 27.01.2025 r.

9.4 Wykaz wybranych projektów do wsparcia wraz z ich charakterystyką

Tabela 13. Lista projektów podstawowych

10.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Nr fiski/Lp.	Cel polityki	Cel szczegółowy (kod)	Typ wsparcia	Fundusz	Beneficjent	Nazwa projektu	Czy projekt znajduje się na obszarze problemowym (TAK/NIE)	Całkowita wartość projektu (euro)	Koszty kwalifikowalne (euro)	Dofinansowanie UE (euro)	% dofinansowania	Typ wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jedn ostka	Wartość wskaźnika	pośrednia (2024 r)	docelowa (2029 r)
OPPT- RY-5	CP 1	1(III)	Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Utworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Rypinie	TAK	257 554,12	257 554,12	218 821,00	85	Produktu	Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw	szt.	25	0	25
													Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	16	0	16
													Powierzchnia dostępna we wspartych inkubatorach przedsiębiorczości	m2	297	297	0
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	0	1
												Rezultatu	MŚP korzystające z usług inkubatora przedsiębiorczości	szt./rok	25	0	25
Razem CP 1							EFRR	257554,12	257554,12	218821,00							
OPPT-RY-1	CP2	2 (i)	Ciepłownie lokalne	EFRR	Gmina Brzuze	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze	TAK	247 059,00	247 059,00	210 000,00	85	Produktu	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)	szt.	10	0	10
													Rezultatu	Zmniejszenie emisji pyłu PM 10	%	30	0
														Zmniejszenie pyłu PM 2,5	%	30	0

													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tCO ₂ /rok	23	0	23
OPPT-RY-2	CP2	2(i)	Ciepłownie lokalne	EFRR	Gmina Skrwilno	Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilnie	TAK	950 000,00	950 000,00	800 000,00	84	Produktu	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z OZE	szt.	2	2	0
													Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	5	5	0
													Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)	szt.	1	1	0
												Rezultaty	Ilość wytworzonej energii ciepłej ze źródeł OZE	MWh/rok	10	10	0
													Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE	MWh/rok	100	100	0
													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tona równoważnika CO ₂	100	100	0
OPPT-RY-3	CP2	2(i)	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Rypin	TAK	805 000,00	805 000,00	684 250,00	85	Produkty	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	sztuki	5	0	5
												Rezultaty	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MW/h/rok	8033	0	8033
OPPT-RY-4	CP2	2(i)	Ciepłownie lokalne	EFRR	Gmina Rypin	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	TAK	658 150,00	658 150,00	322 500,00	49	Produkty	Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	6	6	

						polegająca na wymianie źródeł ciepła						Rezultaty	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych CO ₂ /rok (określono szacunkowo) właściwy wskaźnik będzie można wykazać dopiero po opracowaniu audytu energetycznego)	MgCO ₂ /rok	20	10	10
													Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE	MWh/rok	50	50	0
													Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualnie)	Szt.	6	6	0
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1000	900	100
													Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0
OPPT-RY-6	CP2	2(i)	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	EFRR	Gmina Rogowo	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo	TAK	750 000,00	750 000,00	367 500,00	49	Produktu	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	szt.	3	3	0
													Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	m2	2449	2449	0
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	435	435	0
													Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Szt.	1	1	0

												Rezultatu	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	Szt.	3	3	0
													Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)	Szt.	3	3	0
													Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh	150	150	0
													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2/rok	20	20	0
OPPT-RY-7	CP2	2(iv)	Działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenianie miast, gospodarowanie wodami opadowymi)	EFRR	Gmina Brzuze	Nasadzenia drzew oraz zazielenianie na działkach gminnych	TAK	23 529,00	23 529,00	20 000,00	85	Produktu	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0,5	0	0,5
												Rezultatu	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed ryzykiem naturalnymi niezwiązanymi z klimatem oraz ryzykami związanymi z działalnością człowieka	osoby	600	0	600
OPPT-RY-8	CP2	2(v)	Projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych (w tym systemy pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej i SUW, monitoring strat sieciowych-wycieków instalacje monitoringowe)	EFRR	Gmina Brzuze	Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą	TAK	188 961,18	188 961,18	160 617,00	85	Produktu	Liczba przebudowanych stacji uzdatniania wody	szt.	1	0	1
													Liczba doposażonych stacji uzdatniania	szt.	1	0	1
												Rezultatu	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów	osoby	1200	0	1200
													Starty wody zbiorowych	m³/rok	10 000	0	10 000

													systemach zaopatrzenia w wodę				
OPPr-RY-9	CP2	2(v)	Projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych (w tym systemy pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej SUW, monitoring strat sieciowych wycieków, instalacje monitoringowe	EFRR	Gmina Rypin	Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody	TAK	470 000,00	470 000,00	399 500,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	7203	0	7203
													Liczba doposażonych stacji uzdatniania wody	szt.	1	0	1
												Rezultatu	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	Osoby	1350	1330	20
													Straty wody w zbiorowych systemach zaopatrzenia w wodę	m3/rok	1350	1330	1350
OPPT-RY-10	CP2	2(v)	Projekty w zakresie efektywnych (inteligentnych) sieci wodociągowych (w tym systemy pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowych i SUW, monitoring strat sieciowych-wycieków, instalacje monitoringowe)	EFRR	Gmina Rogowo	Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągową na terenie Gminy Rogowo	TAK	178 600,00	178 600,00	151 810,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	4600	0	4600
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Szt.	1	0	1
												Rezultaty	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osoby	4600	0	4600
													Straty wody w zbiorowych systemach zaopatrzenia w wodę	m3/rok	40 000	0	40 000
OPPT-RY-11	CP2	2(viii)	Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	EFRR	Gmina Rypin	Budowa ścieżki pieszo- rowerowej łączącej Gminę	TAK	1 541 850,00	1 541 850,00	578 000,00	35	Produktu	Wspierana infrastruktura rowerowa	Km	7,0	7,0	0

					Rypin z Gminą Miasta Rypin							Rezultatu	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	Użytkownicy na rok	5 000	5 000	0
													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika /rok	Zostanie uzupełniona na etapie składania wniosku		
OPPT-RY-29	CP2	2(viii)	Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPT	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Przebudowa ul. Spokojnej poprzez budowę drogi dla rowerów	TAK	149581,85	149581,85	127144,58	85	Produktu	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0,25	0	0,25
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	0	1
												Rezultatu	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	1500	0	1500
													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Tony równoważnika CO2/rok	1500	0	1500
OPPT-RY-30	CP 2	2(viii)	Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2214C Rypin-Pręciki na odcinku Kowalki- Pręciki od km 2+950 do km 5+500 oraz nr 2215C Dylewo-Rogowo w miejscowości Pręciki od km 3+230 do km 4+360	TAK	1176000,00	1176000,00	999600,00	85	Produktu	Wspierana infrastruktura rowerowa km	km	2,85	0	2,85
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1	0	1
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1	0	1
												Rezultatu	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy/rok	5000	0	5000
													Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO2/rok	Wskaźnik zostanie uzupełniony na etapie składania wniosku		
OPPT-RY-12	CP2	2(iv)	Działania adaptacyjne w miastach (nasadzenia, zazielenianie miast; gospodarowanie wodami opadowymi)	EFRR	Gmina Rogowo	Zagospodarowanie terenów zielonych w Gminie Rogowo	TAK	201 988,24	201 988,24	171 690,00	85	Produktu	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu	ha	5	5	0

													przystosowania się do zmian klimatu					
													Rezultatu	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed ryzykami naturalnymi, niezwiązanymi z klimatem oraz ryzykami związanymi z działalnością człowieka	Osoby	700	0	700
														Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	700	0	700
														Powierzchnia objęta środkami ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi i niekontrolowanych pożarów)	ha	5,0	5,0	0
														Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Szt.	1	1	0
Razem CP 2							EFRR	7340719,27	7340719,27	4992611,58								
OPPT-RY-13	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne EFS+	EFS+	Gmina Miasta Rypin	Wsparcie procesu w szkołach podstawowych na terenie Rypina	TAK	650 441,18	650 441,18	552 875,00	85	Produktu	Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych objętych wsparciem	osoby	50	20	30	

													Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	sztuki	2	2	0
													Liczba ogólnodostępnych szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem w zakresie edukacji włączającej	sztuki	2	2	0
													Liczba przedstawicieli kadr i szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	14	14	0
													Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	2	2	0
													Liczba uczniów szkoły i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objęte wsparciem	osoby	500	500	0
												Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	11	0	11
													Liczba uczniów którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	400	0	400
OPPT-RY-14	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne EFS+	EFS	Gmina Wąpielsk	Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk	TAK	200 000,00	200 000,00	170 000,00	85	Produktu	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	sztuki	4	0	4

													Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	20	0	20
													Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	200	0	200
												Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	15	0	15
													Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	150	0	150
OPPT-RY-15	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne	EFS	Powiat Rypiński	Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 im. ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie	TAK	323 000,00	323 000,00	274 550,00	85	Produktu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	10	0	10
													Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmiot	1	1	0
													Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	250	100	150
												Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	8	0	8

													Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	180	0	180
OPPT-RY-16	CP4	4(f)	Kształcenie ogólne EFS+	EFS	Gmina Rogowo	Wyrównywanie szans edukacyjnych	TAK	100 000,00	100 000,00	85 000,00	85	Produktu	Liczba uczniów i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	4	4	0
													Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	60	60	0
												Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	12	0	12
OPPT-RY-17	CP4	4(f)	Kształcenie zawodowe	EFS	Powiat Rypiński	Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego	TAK	584 500,00	584 500,00	496 825,00	85	Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	30	0	30
													Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	2	2	0
													Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	500	200	300

													Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich	osoby	100	50	50
												Rezultatu	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	25	0	25
													Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	400	0	400
OPPT-RY-18	CP4	4(v)	Opieka zdrowotna	EFRR	Powiat Rypiński	Rozwój ambulatoryjnej opieki specjalistycznej	TAK	280 735,30	280 735,30	238 624,00	85	Rezultaty	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	szt.	1	1	0
													Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby/rok	3500	3000	500
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby/rok	54 900	54 700	200
													Liczba wspartych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w zakresie ambulatoryjnym-opieki specjalistycznej	szt.	1	0	1
												Rezultatu	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych	użytkownicy/rok	7500	0	7500

													placówek opieki zdrowotnej				
Razem CP 4 EFRR							EFRR	280735,30	280735,30	238624,00							
Razem CP4 EFS+							EFS+	1857941,18	1857941,18	1579250,00							
Razem EFRR/EFS+							EFRR EFS+	2138676,48	2138676,48	1817874,00							
OPPT-RY-19	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznej	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Odnowa przestrzeni publicznej	TAK	698 728,24	698 728,24	593 919,00	85	Rezultatu	Powierzchnia obszarów objętych/zajętych odnową przestrzeni publicznej	ha	3,4	0	3,4
													Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanego rozwoju terytorialnego (wskaźnik określony na podstawie ilości osób zamieszkujących teren objęty projektem)	osoby	964	0	964
													Wspieranie strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	0	1
													Liczba obiektów infrastruktury wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt.	2	0	2
OPPT-RY-20	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznej	EFRR	Gmina Wąpielsk	Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk	TAK	135 000,00	135 000,00	114 236,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	200	0	200
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0

													Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	szt.	1	0	1
													Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	ha	0,07	0	0,07
												Rezultatu	Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych wsparciem (liczba mieszkańców wsi Radziki oraz uczniów uczęszczających do ZSP w Radzikach Dużych)	osoby	200	0	200
OPPT-RY-21	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznej	EFRR	Gmina Brzuze	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze	TAK	240 000,00	240 000,00	200 000,00	83	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	1000	0	1000
													Wspieranie strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0
													Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	ha	3	0	3
												Rezultatu	Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych wsparciem	osoby	1000	0	1000
OPPT-RY-22	CP5	5(i)	Odnowa przestrzeni publicznej	EFRR	Gmina Rogowo	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności	TAK	150 000,00	150 000,00	127 500,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii rozwoju terytorialnego	osoby	1000	0	100

						publicznej na terenie Gminy Rogowo							Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	sztuki	1	0	1
													Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	sztuki	1	0	1
													Liczba obiektów infrastrukturalnych wspartych w ramach odnowy przestrzeni publicznej	sztuki	5	0	5
													Powierzchnia obszarów objętych odnową przestrzeni publicznych	ha	0,4	0	0,4
												Rezultatu	Liczba osób korzystających z obszarów publicznych objętych wsparciem	osoby	1000	0	1000
OPPT-RY-23	CP5	5(i)	Tereny inwestycyjne	EFRR	Gmina Skrwilno	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną	TAK	475 000,00	475 000,00	400 000,00	84	Produktu	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	29	29	0
													Długość dróg wewnętrznych powstałych / zmodernizowanych na terenach inwestycyjnych	km	4	4	0
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0
												Rezultatu	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.	1	1	0
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego	szt.	300	0	300

													rozwoju terytorialnego					
OPPT-RY-24	CP5	5(i)	Wsparcie instytucji kultury	EFRR	Gmina Rogowo	Budowa Centrum Aktywizacji Integracji Społecznej	TAK	231 500,00	231 500,00	196 500,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	300	300	0	
													Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0	
													Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	1	1	0	
													Liczba obiektów kulturalnych turystycznych objętych wsparciem	szt.	1	1	0	
													Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	1	1	0	
													Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	1	0	
													Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	1	0	
												Rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne	osoby	300	300	0	
OPPT-RY-25	CP5	5(i)	Wsparcie rozwoju turystyki	EFRR	Gmina Wąpielsk	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku Św. Jakuba w Gminie Wąpielsk	TAK	842 100,00	842 100,00	715 764,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	500	0	500	
													Wspieranie strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	0	1	

													Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	1	0	1
												Rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby	500	0	500
OPPT-RY-26	CP5	5(i)	Wsparcie rozwoju turystyki	EFRR	Gmina Brzuze	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze	TAK	470 588,00	470 588,00	400 000,00	85	Produktu	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	800	0	800
													Wspierane strategię zintegrowanego rozwoju terytorialnego	Szt.	1	0	1
													Liczba obiektów kulturalnych, turystycznych objętych wsparciem	Szt.	10	0	10
												Rezultatu	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	os. odwiedzające/rok	800	0	800
OPPT-RY-27	CP5	5(i)	Wsparcie administracyjne	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Wsparcie administracyjne OPPT Rypin	TAK	35 083,48	35 083,48	29 820,96	85	Produktu	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	7	7	0
												Rezultatu	Liczba osób objętych projektem w ramach wsparcia administracyjnego	osoby	10	10	0
OPPT-RY-28	CP5	5(i)	Wsparcie administracyjne	EFRR	Gmina Miasta Rypin	Wsparcie administracyjne OPPT Rypin	TAK	35 083,48	35 083,48	29 820,95	85	Produktu	Podmioty zaangażowane w przygotowanie i realizację strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	7	0	7

												Rezultatu	Liczba osób objętych projektem w ramach wsparcia	osoby	10	0	10
													Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	27 338	2733 8	0

10 Lista projektów rezerwowych

Tabela 14 Lista przedsięwzięć warunkowych OPPT R

LP	Nr fiski	Cel Polityki	Cel szczegółowy (kod)	Typ wsparcia	Beneficjent	Nazwa projektu	Zasięg terytorialny realizacji projektu	Czy projekt znajduje się na obszarze problemowym? (TAK/NIE)	Okres realizacji projektu	Źródło dofinansowania EFRR/EFSD	Całkowita wartość projektu (euro)	Koszty kwalifikowalne (euro)	Dofinansowanie UE (euro)	Wkład własny (euro)
1														
Razem CP1											€	€	€	€
1	1	CP1 CP2	2(viii)	CP2/2(viii)/ Infrastruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	Gmina Miasta Rypin	Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Rypina	OPPT	TAK	2025-2026	EFRR	€ 584 690,00	€ 584 690,00	€ 495 500,00	€ 89190,00
2	4		2(viii)	CP2/2(viii)/Infr astruktura przeznaczona dla rowerów ZIT/OPPT	Gmina Miasta Rypin	Rozbudowa ścieżek rowerowych na terenie Rypina	OPPT	TAK	2024-2025		€ 500 000,00	€ 500 00,00	€ 425 000,00	€ 4500,00
Razem CP2											€ 1 084 690,00	€ 1 084 690,00	€ 920 500,00	€ 93 690,00

1	3	CP4	4(f)	CP4/4(f)/Kształcenie ogólne-EFS+	Gmina Miasta Rypin	Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypina	OPPT	TAK	2025-2026	EFS	€ 650 482,00	€ 650 482,00	€552 909,70	€ 97 572,30
2	6		4(f)	CP4/4(f)/Wychowanie przedszkolne-EFS+	Gmina Wąpielsk	Wsparcie wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Wąpielsk	OPPT	Tak	2024-2027	EFS	€ 150 000,00	€ 150 000,00	€ 127 500,00	-€ 22 500,00
Razem CP4 EFRR											€ 800 482,00	€ 800 482,00	€ 680 409,70	€ 120072,30
Razem CP4 EFS+											€	€		
RAZEM EFRR/EFS+											€ 800 482,00	€ 800 482,00	€ 680 409,70	€ 120072,30
1	2	CP5	5)i)	CP5/5(i)/Odnowa przestrzeni publicznych	Gmina Miasta Rypin	Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie	OPPT	TAK	2025-2026	EFRR	€283 735,30	€283 735,30	€241 175,00	€ 42560,30
2	5		5(i)	CP5/5(i)/Odnowa przestrzeni publicznych	Gmina Miasta Rypin	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na terenie Gminy Rypin	OPPTT	Tak	2024-2025	EFRR	€ 500 000,00	€500 000,00	€ 425 000,00	€ 75000,00

Razem CP5				€333 735,30	€783 735,30	€ 666 175,00
						€ 117 560,30
			Instrum nt IIT dla OPPT	SUMA ŁĄCZNIE EFRR:	€ 1 418 425,30	€ 1 868 425,30
						€ 1 586 675,00
				SUMA ŁĄCZNIE EFS+:	€ 800 482,00	€ 800 482,00
						€ 680 409,70
				RAZEM:	€ 2 218 907,30	€ 2 267 084,70
						€ 331 322,60

11. Plan wdrożeniowy dla realizacji strategii

Instrument IIT jest nowym instrumentem terytorialnym, wdrażanym w perspektywie 2021- 2027. Jest on najbardziej elastycznym spośród instrumentów terytorialnych, umożliwiającym interwencję zarówno w obszarach funkcjonalnych lub problemowych, realizowanych przez partnerstwo JST oraz przez pojedyncze JST, co daje władzom samorządowym możliwość wyboru instrumentów najlepiej odpowiadających w praktyce na potrzeby i możliwości danego obszaru. Zakres interwencji IIT może wynikać ze strategii terytorialnej sporządzonej na potrzeby wdrożenia instrumentu IIT- strategii IIT albo innych dokumentów strategicznych pełniących funkcję strategii IIT- strategii rozwoju ponadlokalnego, gminnego rewitalizacji albo strategii rozwoju gmin.

Prawną formę współpracy samorządów OPPT Rypin jest Porozumienie w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina, które zostało zawarte dnia 26 maja 2023 r., a poprzedzone zostało stosownymi uchwałami rad gmin wszystkich JST. Liderem porozumienia jest Gmina Miasta Rypin, a Partnerami porozumienia są Powiat Rypiński, Gmina Brzuze, Gmina Rogowo, Gmina Rypin, Gmina Skrwilno, Gmina Wąpielsk.

Celem Porozumienia OPPT Rypin jest pełnienie funkcji wspólnej reprezentacji władz wszystkich Partnerów wobec władz krajowych i regionalnych.

Porozumienie zawarte na czas realizacji IIT dla OPPT Rypin jest pełnienie funkcji wspólnej reprezentacji władz wszystkich Partnerów wobec władz krajowych i regionalnych.

Porozumienie zawarte na czas realizacji IIT dla OPPT Rypin, w tym na czas perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2021- 2027. Wśród zadań OPPT Rypina można wymienić:

- opracowanie strategii OPPT Rypin oraz przygotowanie jej aktualizacji,
- udostępnienie danych niezbędnych do przygotowania diagnozy do strategii,
- przeprowadzenie analizy potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru OPPT Rypin,
- wskazanie projektów przewidzianych do wsparcia w ramach OPPT Rypin,
- wdrożenie przyjętej Strategii Terytorialnej OPPT Rypin
- przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących OPPT Rypin
- bieżąca współpraca z IŻ FEdKP

Za realizację ogólnych ustaleń Strategii Terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypin odpowiedzialny jest Lider porozumienia tj. Gmina Miasta Rypin, działający wraz z Partnerami.

W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju samorządowego zrzeszonych w ramach porozumienia Lider oraz Partnerzy zadeklarowali wolę współpracy i podejmowania partnerskich inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego i przestrzennego przy wykorzystaniu kierunków oraz instrumentów wsparcia dostępnych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Liderowi Porozumienia powierzono zadania związane z opracowaniem i realizacją i wdrożeniem Strategii Terytorialnej dla OPPT Rypin oraz monitoringiem zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021- 2027.

Rolą Lidera będzie:

1. Bieżąca współpraca z instytucją Zarządzającą programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021- 2027 w zakresie ogółu spraw związanych z realizacją ustaleń strategii dla partnerstwa.
2. Bieżąca współpraca z beneficjentami projektów ujętych w strategii w celu optymalizacji procesu ich realizacji.
3. Bieżąca współpraca klientami projektów ujętych w strategii w celu optymalizacji procesu ich realizacji.
4. Monitorowanie realizacji ustaleń strategii- w tym przygotowanie corocznego „Raportu z realizacji strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina”

5. Inicjowanie działań w kierunku strategii jeśli zajdzie taka konieczność.

Projekt Strategii OPPT Rypin przygotowuje Lider Porozumienia. Dokument podlega konsultacjom społecznym, które mają na celu uzyskanie opinii na temat opracowanego projektu Strategii OPPT Rypin. W konsultacje i opiniowanie dokumentu zaangażowany był szeroki katalog interesariuszy. Proces konsultacji powinien być zgodny z zasadą partnerstwa opisaną w art. 8 Rozporządzenia Ogólnego. Następnie dokument jest przyjmowany udokumentowaną decyzją Lidera (§ 4 ust. 2 Porozumienia). Ponadto zgodnie z art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej, Strategia podlega opiniowaniu przez właściwą instytucję zarządzającą programem w terminie 60 dni od dnia jej otrzymania. Pozytywne opinie ww. podmiotów są warunkiem realizacji IIT dla OPPT Rypin.

Aktualizacja dokumentu odbywa się w tym samym trybie co pierwsze opracowanie strategii. Za aktualizację i wprowadzenie zmian w dokumencie odpowiada Lider Porozumienia. Strategia może być aktualizowana w celu dostosowania jej zapisów do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru lub w przypadku problemów z osiągnięciem celów Strategii OPPT Rypin. Koszty całkowite zaplanowanych do realizacji projektów są szacunkowe i mogą ulec zmianie po sporządzeniu pełnej dokumentacji technicznej i aplikacyjnej.

W dniu 19 grudnia 2023 roku zawarto Porozumienia Terytorialne pomiędzy Zarządem Województwa Kujawsko- Pomorskiego, pełniącym funkcję Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 a Liderem Gminą Miasta Rypin. Porozumienie określa zasady i zakres współpracy między Samorządem Województwa oraz Partnerstwem terytorialnym na podstawie art. 14rb ust.1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 1259, z późn. zm.) mając na względzie właściwe przepisy krajowe i unijne związane z wdrożeniem polityki spójności w latach 2021-2027 w szczególności:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus Funduszu Spójności na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L.231, 30.06.2021, s.159-706), zwane dalej „rozporządzeniem ogólnym”,
- 2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz. Urz. UE L 231, 30.06.2021, s.60- 93);
- 3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231,30.06.2021,s. 21-59);
- 4) Ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021- 2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079), zwaną dalej „ustawą wdrożeniową”;
- 5) Ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r., poz. 1259, z późn. zm.);
- 6) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 2024, z póź. Zm.);
- 7) Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r. poz. 40, z późn. zm.)
- 8) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.);
- 9) Strategii rozwoju województwa kujawsko- pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 20230+ przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r., zwaną dalej „Strategią Rozwoju Województwa”;

- 10) Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021- 2027, zwanego dalej „FEdKP”;
- 11) Kontraktu Programowego dla Województwa Kujawsko- Pomorskiego zawartego w dniach 31 sierpnia 2022 r., zwanego dalej „Kontraktem Programowym”

Porozumienie Terytorialne zawiera:

- 1) Listę przedsięwzięć priorytetowych
- 2) Listę przedsięwzięć warunkowych (lista rezerwowa)
- 3) Fiszki przedsięwzięć priorytetowych
- 4) Harmonogram przygotowania, realizacji oraz płatności dotyczących przedsięwzięć priorytetowych;
- 5) Wartości wskaźników produktu i rezultatu zaplanowane do realizacji w ramach obszarów dedykowanych IIT dla OPPT

Lider Porozumienia OPPT Rypin prowadzi monitoring realizacji przedsięwzięć priorytetowych wymienionych w załączniku nr 1 do Porozumienia Terytorialnego oraz przygotowuje i przekazuje Instytucji Zarządzającej raporty w tym zakresie. System monitorowania obejmuje:

1. postęp finansowy realizacji projektów wynikających ze Strategii dla OPPT Rypin;
2. postęp rzeczowy realizacji projektów wynikających ze Strategii dla OPPT Rypin;
3. ocenę stopnia realizacji przyjętych celów;
4. ocenę przestrzegania terminów określonych przez parterów Strategii dla OPPT Rypina.

Na poziomie wdrażania strategii przedstawia tabela poniżej (wykres Gantt'a). Kolejne dwie tabele obrazują planowany harmonogram kontraktowania kwot wsparcia z EFRR i EFS+. W ramach programu regionalnego FEdKiP na realizację wszystkich projektów strategii. Harmonogram ma charakter orientacyjny i został sporządzony przy założeniu, że pełna wartość wsparcia na rzecz każdego z projektów jest kontraktowana w całości w roku jego rozpoczęcia. Za rok rozpoczęcia projektu przyjęto rok zaplanowany w fiszce projektowej, Kwoty w tabeli zostały ujęte narastająco, a więc- jako zsumowane kwoty wsparcia od początku realizacji strategii. Tak więc w roku, w którym nie planuje się żadnej kontraktacji, przepisywana jest bez zmian kwota z roku poprzedniego. Kontraktacja została przedstawiona w podziale na fundusze odrębne z EFRR, EFS+ % alokacji złożonych wniosków o płatność na poszczególne lata może ulec zmianie.

Tabela 15 Harmonogram wdrożeniowy dla realizacji strategii

		2023				2024				2025				2026				2027				2028				2029			
Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania	Zadanie	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Gmina Miasta Rypin	Zawiązanie się partnerstwa																												
Gmina Miasta Rypin	Opracowanie strategii																												
Gmina Miasta Rypin	Zatwierdzenie strategii wraz z listą projektów przez partnerstwo																												
Instytucja Zarządzająca FEdKP	Zaopiniowanie dokumentu przez IŻ FEdKP																												
Instytucja Zarządzająca FEdKP	Podpisanie porozumienia terytorialnego																												
Jednostki samorządu terytorialnego OPPT Rypin	Określenie terminów aplikowania o środki w ramach FEdKP przy uwzględnieniu harmonogramu naboru wniosków dla FEdKP																												
Jednostki samorządu terytorialnego OPPT Rypin	Wdrażanie strategii																												
Jednostki samorządu terytorialnego OPPT Rypin	Zakończenie procesu wdrażania założeń strategii obszarowych																												

Tabela 16 Kontraktacje narastająco

Kontraktacja (narastająco)				
EFRR			EFS +	
Rok	Liczba projektów planowanych do złożenia	Wartość dofinansowania z projektów planowanych do złożenia (euro)	Liczba projektów planowanych do złożenia	Wartość dofinansowania z projektów planowanych do złożenia (euro)
2023	0	0,00	0	0,00
2024	4	1 832 560,00	5	1 579 250,00
2025	21	6 425 057,49	0	0,00
	25	8 257 617,49	5	1 579 250,00

Tabela 17 Złożone wnioski o płatność narastająco

Kontraktacja (narastająco)				
EFRR			EFS +	
Rok	Procent liczony od wartości środków dedykowanych	Wartość złożonych wniosków o płatność (euro)	Procent liczony od wartości środków dedykowanych	Wartość złożonych wniosków o płatność (euro)
2023	0,00%	0,00	0,00%	0,00
2024	0,00%	0,00	0,00%	0,00
2025	3,23%	266 325,00	13,71%	216 485,00
2026	37,16%	3 068 746,66	35,11%	554 562,50
2027	59,61%	4 922 545,83	51,18%	808 202.50
	100%	8 257 617,49	100%	1 579 250,00

12. Plan finansowy wraz z określeniem źródeł finansowania projektów

Tabela nr 18 Plan finansowy

	Nazwa projektu	Koszt całkowity	Źródła finansowania (wkład UE, środki krajowe, środki własne	Wydatki planowane w latach						
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
CP 1										
1	Utworzenie Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości w Rypinie	257 554,12 euro	218 821,00 euro kwota dofinansowania 38 733,12 euro wkład własny	0,00euro	0,00 euro	0,00 euro	128 777,06 euro	128 777,06 euro	0,00	0,00
SUMA CP 1		257 554,12 euro	Kwota dofinansowania 218 821 euro Wkład własny 38 733,12 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	128 777,06 euro	128 777,06 euro	0,00 euro	0,00 euro
CP 2										
1	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Brzuze	247 059,00 euro	210 000,00 euro kwota dofinansowania 37 059,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	98 823,60 euro	148 235,40 euro	0,00	0,00
2	Modernizacja ciepłowni lokalnych budynków użyteczności publicznej w Skrwilnie	950 000,00 euro	800 000,00 euro kwota dofinansowania 150 000,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	95 000,00 euro	285 000,00 euro	570 000,00 euro	0,00	0,00
3	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych na terenie Rypina	805 000,00 euro	684 250,00 euro kwota dofinansowania 120 750,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	80 500,00 euro	724 500,00 euro	0,00	0,00	0,00
4	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej polegająca na wymianie źródła ciepła	658 150,00 euro	322 500,00 euro kwota dofinansowania 335 650,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	329 075,00 euro	329 705,00 euro	0,00 euro	0,00	0,00
5	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rogowo	750 000,00 euro	367 500,00 euro kwota dofinansowania 382 500,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	300 000,00 euro	450 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
6	Nasadzenia drzew oraz zazielenianie na działkach gminnych	23 529,00 euro	20 000,00 euro kwota dofinansowania 3 529,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	9 411,60 euro	14 117,40 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro

			wkład własny							
7	Modernizacja SUW wraz z infrastrukturą towarzyszącą	188 961,18 euro	160 617,00 euro kwota dofinansowania 28 344,18 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	188 961,18 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
8	Modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Starorypin Prywatny oraz wprowadzenie radiowego pomiaru zużycia wody	470 000,00 euro	399 500,00 euro kwota dofinansowania 70 500,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	470 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
9	Wdrożenie inteligentnego systemu zarządzania siecią wodociągową na terenie Gminy Rogowo	178 600,00 euro	151 810,00 euro kwota dofinansowania 26 790,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	53 580,00 euro	125 020,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
10	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej łączącej Gminę Rypin z Gminą Miasta Rypin	1 541 850,00 euro	578 000,00 euro kwota dofinansowania 963 850,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	462 555,00 euro	1 079 295,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
11	Zagospodarowanie terenów zielonych w Gminie Rogowo	201 988,24 euro	171 690,00 euro kwota dofinansowania 30 298,24 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	201 988,24 euro	0,00 euro	0,00 euro
12	Przebudowa ul. Spokojnej poprzez budowę drogi dla rowerów	149 581,85 euro	127 144,58 euro kwota dofinansowania 22 437,27 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	149 581,85 euro	0,00 euro	0,00 euro
13	Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2214C Rypin- Pręczi na odcinku Kowalki - Pręczi od km 2+950 do km 5+500 oraz nr 2215C Dylewo- Rogowo w miejscowościach Pręczi od km 3+230 do km 4+360	1 176 000,00 euro	999 600,00 euro kwota dofinansowania 117 600,00 euro budżet państw 176 400,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	352 800,00 euro	823 200,00 euro	0,00	0,00
SUMA CP 2		7 340 719,27 euro	Kwota dofinansowania 4 992 611,58 euro Wkład własny 176 400,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	175 500,00 euro	2 615 745,20 euro	4 549 474,07 euro	0,00 euro	0,00 euro
CP 4										
1	Wsparcie procesu kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Rypina	650 441,18 euro	552 875,00 euro kwota dofinansowania 97 566,18 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	130 088,24 euro	260 176,47 euro	260 176,47 euro	0,00 euro	0,00 euro

2	Wsparcie kształcenia ogólnego w Gminie Wąpielsk	200 000,00 euro	170 000,00 kwota dofinansowania 30 000,00 wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	40 000,00 euro	80 000,00 euro	80 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
3	Rozwój szkolnictwa ogólnego w Zespole Szkół nr 1 i. Czesława Lissowskiego w Rypinie	323 000,00 euro	274 550,00 euro Kwota dofinansowania 48 450,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	64 600,00 euro	129 200,00 euro	129 200,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
4	Wyrównywanie szans edukacyjnych	100 000,00 euro	85 000,00 euro kwota dofinansowania 15 000,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	20 000,00 euro	40 000,00 euro	40 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
5	Rozwój szkolnictwa zawodowego na terenie powiatu rypińskiego	584 500,00 euro	496 825,00 euro kwota dofinansowania 87 675,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	175 350,00 euro	409 150,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
6	Rozwój Ambulatoryjny Opieki Specjalistycznej	280 735,30 euro	238 624,00 euro kwota dofinansowania 42 111,30 euro Wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	112 294,12 euro	168 441,18 euro	0,00 euro	0,00 euro
SUMA CP 4		2 138 676,48 euro	Kwota dofinansowania 1 817 874,00 euro Wkład własny 227 352,48 euro	0,00 euro	0,00 euro	254 688,24 euro	797 020,59 euro	1 086 967,65 euro	0,00 euro	0,00 euro
CP 5										
1	Odnowa przestrzeni publicznej w Rypinie	698 728,24 euro	593 919,00 euro kwota dofinansowania 104 809,24 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	279 491,30 euro	419 236,94 euro	0,00 euro	0,00 euro
2	Odnowa przestrzeni publicznej w Gminie Wąpielsk	135 000,00 euro	114 236,00 euro kwota dofinansowania 20 764,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	54 000,00 euro	81 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Gminie Brzuze	240 00,00 euro	200 000,00 euro kwota dofinansowania 40 000,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	96 000,00 euro	144 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
4	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół obiektów użyteczności publicznej w Gminie Rogowo	150 000,00 euro	127 500,00 euro kwota dofinansowania 22 500,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	60 000,00 euro	90 000,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
5	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną w miejscowości Skudzawy	475 000,00 euro	400 000,00 euro kwota dofinansowania 75 000,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	142 500,00	332 500,00 euro	0,00 euro	0,00 euro

6	Budowa Centrum Aktywności i Integracji Społecznej	231 500,00 euro	196 500,00 euro kwota dofinansowania 35 000,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	138 900,00 euro	92 600,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
7	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na szlaku ŚW. Jakuba w Gminie Wąpielsk	842 100,00 euro	715 764,00 euro kwota dofinansowania 126 336,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	336 840,00 euro	505 260,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
8	Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej w Gminie Brzuze	470 588,00 euro	400 000,00 euro kwota dofinansowania 70 588,00 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	188 235,00 euro	282 352,80 euro	0,00 euro	0,00 euro
9	Wsparcie administracyjne OPPT Rypin	35 083,48 euro	29 820,96 euro kwota dofinansowania 5 262,52 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	35 083,48 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro
	Wsparcie administracyjne OPPT Rypin	35 083,48 euro	29 820,95 euro kwota dofinansowania 5 262,53 euro wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	0,00 euro	35 083,48	0,00 euro	0,00 euro
SUMA CP 5		3 313 083,20 euro	2 807 560,91 euro kwota dofinansowania 505 522,29 euro Wkład własny	0,00 euro	0,00 euro	138 900,euro	1 284 749,98 euro	1 889 433,22 euro	0,00 euro	0,00 euro
SUMA ŁĄCZNIE EFRR		2 807 560,91 euro		0,00 euro	0,00 euro	314 400,00 euro	4 141 566, 36 euro	6 730 125,53 euro	0,00 euro	0,00 euro
SUMA ŁĄCZNIE EFS+		1 857 941,18 euro		0,00 euro	0,00 euro	254 688,24 euro	684 726,47 euro	918 526,47 euro	0,00 euro	0,00 euro
RAZEM EFRR/EFS+		13 050 033,07 euro		0,00 euro	0,00 euro	569 088,24 euro	4 826 292, 83 euro	7 648 652,00 euro	0,00 euro	0,00 euro

13. Opis procesu zaangażowania partnerów zewnętrznych

Strategia dla OPPPT Rypin tworzona była z udziałem partnerów społecznych, samorządowych, gospodarczych i instytucji publicznych wszystkich rodzajów. Etap prac związany z określeniem założeń rozwoju OPPT Rypin w kolejnych latach oraz sposobu realizacji tych założeń prowadzony był w sposób niesformalizowany. Zaangażowane w jego przebieg zostały wszystkie samorządy wchodzące w skład OPPT Rypin. W ich strukturach zostały wyznaczone osoby/zespoły odpowiedzialne za współtworzenie założeń strategii, te zaś zostały zobligowane do włączenia w proces przygotowania dokumentu działających na swoim terenie partnerów społeczno – gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Dla zapewnienia jak najszerszego zasięgu, każde jst, mając największe doświadczenie i znające lokalne środowiska, dobrało metody porozumiewania się i współpracy z w/w podmiotami ze swego obszaru w sposób najbardziej adekwatny, np. spotkania terenowe z przedstawicielami poszczególnych stowarzyszeń, jednostek organizacyjnych, podmiotów gospodarczych, spotkania środowiskowe – kierowane do różnych grup odbiorców itd.

Uzyskane/ zebrane w ten sposób informacje, uwagi i opinie odnośnie zidentyfikowanych oczekiwań partnerów społecznych były następnie przedkładane i omawiane na spotkaniach przedstawicieli wszystkich jst OPPT Rypin, bądź konsultowane za pomocą dostępnych kanałów informacyjnych, często w formie konsultacji elektronicznych. Szczególny nacisk w pracach nad przygotowaniem dokumentu został położony na identyfikację oraz zapobieganie możliwym naruszeniom praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji.

Przyjęty model pozwolił uzyskać bardzo dużą i zróżnicowaną wiedzę na temat oczekiwań partnerów społeczno- gospodarczych, a przyjęty model angażowania partnerów zewnętrznych dał możliwość objęcia swoim zasięgiem całego obszaru OPPT Rypin.

Przygotowany dokument, po zatwierdzeniu przez partnerstwo OPPT Rypin, zostanie skierowany do konsultacji społecznych, które zostaną przeprowadzone z uwzględnieniem Wytycznych dotyczących organizacji procesu konsultacji społecznych, zorganizowanych w sposób umożliwiający dotarcie do jak najszerszego grona osób zainteresowanych.

Przyjmuje się przewidywany przebieg konsultacji:

1. Przyjęcie dokumentu i skierowanie go do konsultacji
2. Upowszechnienie informacji o rozpoczęciu konsultacji oraz zamieszczenie przyjętego dokumentu oraz formularza uwag i wniosków ze wskazaniem drogi ich wnoszenia.
3. opracowanie sprawozdania z przebiegu konsultacji, w tym w szczególności wykaz zgłoszonych uwag i wniosków oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie dokumentu.
4. Zakończenie procesu konsultacji i przyjęcie dokumentu.

Sposób współpracy przyjęty podczas prac nad przygotowaniem dokumentu będzie kontynuowany podczas prac nad jej realizacją Strategii. Przedstawiciele partnerstwa OPPT Rypin powołali zespół, którego zadaniem będzie (jest) m.in. zaangażowanie partnerów społeczno – gospodarczych w proces realizacji strategii i jej aktualizacji. Zakłada się, że współpraca ta będzie odbywała się na kilku płaszczyznach, w tym doradczej, poprzez pozyskiwanie opinii i wniosków partnerów, informacyjnej poprzez pozyskiwanie wiedzy o stanie rozwoju, wynikach i opiniach społecznych na temat realizowanych zamierzeń itd. Ponadto płaszczyzna informacyjna będzie miała za zadanie udzielanie społeczności zamieszkującej dany obszar informacji zwrotnej o postępach w realizacji dokumentu.

Powołany Zespół będzie miał za zadanie zapewnienie bieżącej łączności z różnymi środowiskami i przepływ informacji do/od społeczeństwa, poprzez wykorzystanie najbardziej adekwatnych dla danego obszaru/grup odbiorców kanałów informacyjnych

14. Sprawozdanie z konsultacji społecznych

W dniach od 20 grudnia 2024r. do 24 stycznia 2025r. na terenie gmin Powiatu Rypińskiego przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina w ramach realizacji Polityki Terytorialnej województwa kujawsko- pomorskiego na lata 2021-2027.

Ogłoszenie o konsultacjach społecznych projektu dokumentu zostało opublikowane poprzez zamieszczenie przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, będące stronami Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina:

- na stronach BIP;
- na stronach internetowych urzędu;
- na tablicach informacyjnych znajdujących się w siedzibach urzędów;

Strony Porozumienia:

- Gmina Miasta Rypin,
- Gmina Rypin,
- Gmina Brzuze,
- Gmina Wąpielsk,
- Gmina Skrwilno,
- Gmina Rogowo,
- Powiat Rypiński.

Projekt strategii podlega konsultacjom z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami powiatu. Całość przeprowadzonych na tym etapie działań stanowi jeden z podstawowych elementów odpowiadających za partycypację społeczną procesu przygotowania strategii prowadzenia polityki terytorialnej.

Szczegółowe informacje o konsultacjach zawiera Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina w ramach realizacji Polityki Terytorialnej województwa kujawsko- pomorskiego na lata 2024- 2027.

15. System monitorowania strategii terytorialnej

Monitoring będzie obejmował pojedyncze projekty oraz wskaźniki. Natomiast biorąc pod uwagę zapisy dokumentu Polityka Terytorialna monitoring obejmuje:

- 1) Monitoring postępu finansowego dla wszystkich projektów, tj. :
  - 1.1 monitoring poziomu złożonych wniosków o dofinansowanie (zbiorcze zestawienie dla wszystkich projektów za dany rok)- wartości określone w strategii i Porozumieniu Terytorialnym.
  - 1.2 monitoring poziomu złożonych wniosków o płatność (zbiorcze zestawienie dla wszystkich projektów za dany rok),
  - 1.3 monitoring przestrzegania terminów realizacji projektów określonych w strategiach terytorialnych i Porozumieniu Terytorialnym;
- 2) Monitoring postępu rzeczowego dla wszystkich projektów tj.:
  - 2.1 monitoring wskaźników programowych (z podziałem na poszczególne CP) – wartości pośrednie i końcowe,

Na podstawie monitoringów podejmowane mają być ewentualne decyzje co do aktualizacji strategii czy podejmowania działań naprawczych, korygujących.

Terminy, w których będą przekazywane przez partnerstwa sprawozdania zostaną określone przez IZ.

Wzory formularzy mają być opracowane przez IZ.

Niezbędnym elementem oceny czy realizacja ustaleń strategii postępuje prawidłowo, jest monitorowanie tego procesu. Ustala się następujące założenia realizacji tego procesu;

1. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie procesu monitorowania w całym okresie realizacji ustaleń strategii jest Lider porozumienia.
2. Monitorowaniu podlega realizacja każdego z projektów strategii (o których mowa w rozdziale „Lista projektów podstawowych (wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami) oraz stan wskaźników realizacji strategii (o których mowa w rozdziale „Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii).
3. Monitorowaniu jest procesem ciągłym, ale wymiernym rezultatem tego procesu będzie sporządzanie raz w roku dokumentu pn. „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Rypina” (zwany dalej Raportem . Raport za dany rok powinien być sporządzony nie później niż do końca miesiąca marca roku następującego po roku, za który jest sporządzony i zostać przyjęty przez władze partnerstwa nie później niż do końca miesiąca maja roku następującego po roku, za który jest sporządzony. W okresie jednego tygodnia po przyjęciu , Raport zostaje przekazany do Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021- 2027 oraz zostaje opublikowany na stronach wszystkich jst będących sygnatariuszami partnerstwa.
4. Do udziału procesie monitorowania zobowiązani są wszyscy beneficjenci projektów, których obowiązkiem jest przekazanie Liderowi porozumienia, corocznie do końca stycznia, danych i informacji niezbędnych do przygotowania Raportu za rok poprzedni.

5. Raport sporządzony jest do końca realizacji ustaleń strategii. Jeżeli dany projekt zostanie zrealizowany przed zakończeniem obowiązywania strategii, jest wskazywany w Raporcie z odpowiednią adnotacją.
6. W przypadku zmiany ustaleń strategii dotyczącej listy projektów, do końca okresu monitorowania należy w Raporcie uwzględnić zarówno projekty dodane jak i projekty, które zostały z niej usunięte- wraz z zamieszczeniem stosownej informacji o usunięciu projektu i podaniem roku usunięcia projektu i od którego roku realizowany jest projekt włączony do strategii.
7. Raport składa się z następujących, obligatoryjnych wymaganych części:
  - 7.1 Charakterystyka działań oraz efektów realizacji projektów strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii, której wzór został zamieszczony poniżej.
  - 7.2 Analizy stanu wskaźników realizacji strategii, realizowanej poprzez wypełnienie Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii, której wzór został zamieszczony poniżej.
  - 7.3 Podsumowania zawierającego najważniejsze wnioski z dokonanej analizy. W szczególności należy zwrócić uwagę na: zidentyfikowane ryzyka w raz z propozycją ich zminimalizowania, zidentyfikowane możliwości usprawniania realizacji ustaleń strategii, zidentyfikowane projekty, które rekomenduje się do usunięcia ze strategii podczas jej formalnej aktualizacji.

Wzór „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”

Rok, za który podawana jest informacja	
Numer projektu	
Nazwa projektu	
Beneficjent	
Imię, nazwisko i dane kontaktowe osoby przedstawiającej dane źródłowe do Raportu	
Syntetyczny opis działań prowadzonych na rzecz realizacji projektu w roku, za który sporządza się Raport ³³	
Etap realizacji projektu na koniec roku, za który sporządza się Raport ³⁴	

³³ Jeżeli w danym roku raportowym w przypadku opisywanego projektu nie były prowadzone żadne działania, w tym polu należy o tym poinformować

³⁴ Patrz wyjaśnienia poniżej tabeli.

Czy dostrzega się ryzyka dla kontynuacji realizacji projektu? Jeśli tak – należy je scharakteryzować								
Czy dostrzega się możliwości usprawnienia procesu realizacji projektu? Jeśli tak – należy je scharakteryzować								
Ewentualne informacje dodatkowe istotne dla procesu realizacji strategii w zakresie danego projektu ³⁵								
Stan realizacji wskaźników projektu								
Nazwa i miara wskaźnika	Wartość docelowa zadeklarowana w strategii	Stan wskaźnika na koniec roku:						
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								

Wyjaśnienia: Oceny etapu realizacji projektu na koniec roku, za który sporządza się Raport, należy dokonać wg następujących kryteriów zaawansowania prac:

- 1) etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte,
- 2) etap I – prace w fazie przygotowawczej - etap obejmuje opracowanie koncepcji projektu i harmonogramu prac, powołanie partnerów społecznych,
- 3) etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej,
- 4) etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej,

Wskazuje się następujące możliwości oceny zaawansowania:

- w przypadku projektów o charakterze wieloletnim, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonego czasu realizacji projektu; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III); alternatywnie dopuszcza się pomiar na podstawie zaangażowania środków, to znaczy za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonego wydatkowania środków; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III); raz przyjętą metodę pomiaru należy stosować do zakończenia projektu,
- w przypadku projektów, których postęp mierzony jest poprzez sukcesywne narastanie wartości wskaźnika, zmierzające do osiągnięcia założonej wartości docelowej, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% założonej w projekcie wartości wskaźnika docelowego; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III),

³⁵ W tym polu należy podać informację, jeśli projekt został usunięty lub wprowadzony do strategii w wyniku zmiany strategii.

- w przypadku projektów, które składają się z określonej liczby zaplanowanych do realizacji działań, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace realizowane do osiągnięcia 30% łącznej liczby określonych do wykonania działań; po przekroczeniu tej wartości stan zaawansowania ocenia się jako *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III),
- w przypadku projektów o charakterze inwestycyjnym, za *prace realizacyjne w fazie początkowej* (etap II) należy uznać prace projektowe oraz uzyskanie niezbędnych pozwoleń i uzgodnień, natomiast za *prace realizacyjne w fazie zaawansowanej* (etap III) uznaje się fizyczne wykonawstwo prac,
- w przypadku projektów, których ocena stopnia zaawansowania nie mieści się w podanych powyżej kryteriach, następuje ocena indywidualna.

5) etap IV – prace zostały zakończone, projekt został zrealizowany.

6) etap „rezygnacja z projektu” – dotyczy projektów, od których realizacji odstąpiono w danym roku, projekt nie będzie reaktywowany, przy aktualizacji dokumentu strategii, projekt zostanie usunięty z listy projektów.

Wzór „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”

Stan realizacji wskaźników strategii								
Nazwa i miara wskaźnika	Wartość docelowa zadeklarowana w strategii	Stan wskaźnika na koniec roku:						
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Wskaźniki dla projektów z zakresu CP1								
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								
Wskaźniki dla projektów z zakresu CP2								
Wskaźnik 1								
Wskaźnik 2								
...								
Dodatkowe informacje/wyjaśnienia dotyczące stanu realizacji wskaźników – jeśli zachodzi taka potrzeba ³⁶								
Wskaźnik x								
Wskaźnik y								
Wskaźnik z								
...								

³⁶ Ta część tabeli jest wypełniana, jeśli w zakresie realizacji poszczególnych wskaźników miały miejsce szczególne uwarunkowania, wpływające na nietypowy przebieg realizacji projektów, a więc narastania wartości wskaźników (np. nastąpiła zmiana strategii polegająca na usunięciu lub dodaniu projektów, co wpływa na wartość docelową danego wskaźnika), lub są to informacje istotne dla zrozumienia procesu realizacji strategii; w tym miejscu należy także podać informacje, jeśli wszystkie projekty składające się na dany wskaźnik zostały zrealizowane i wskaźnik nie będzie już w przyszłości podlegał zmianom; w tym miejscu należy także podać informacje, jeśli projekty składające się na dany wskaźnik nie zostały zrealizowane w całości, a więc wskaźnik docelowy dla strategii także nie zostanie zrealizowany w pierwotnie planowanej skali.

16. Indeksy i spisy

16.1 Spis map

Mapa 1 Zasięg przestrzenny OPPT.....	5
Mapa 2 Liczba ludności w miejscowościach OPPT	6
Mapa 3 Lesistość w gminach województwa kujawsko- pomorskiego	7
Mapa 4 Obszary prawne chronione w OPPT	8
Mapa 5 Najważniejsze elementy sieci transportowej OPPT	10
Mapa 6 Przeciętne wyniki egzaminów ósmoklasistów z języka polskiego w latach 2019-2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej.....	22
Mapa 7 Przeciętne wyniki egzaminów ósmoklasistów z matematyki w latach 2019- 2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej	23
Mapa 8 Przeciętne wyniki egzaminów ósmoklasistów z języka angielskiego w latach 2019- 2021 w stosunku do średniej wartości wojewódzkiej	23

16.2 Spis rycin

Ryc. 1 Schemat struktury i celów oraz realizujących je projektów (tzw. drzewo ustaleń)	35
--	----

16.3 Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności i struktura ekonomiczna grup wieku w 2010 i 2020	13
Tabela 2 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na terenie OPPT Rypina 2020	14
Tabela 3 Bezrobocie rejestrowane na terenie OPPT Rypina w 2010 i 2020	16
Tabela 4 Pomoc społeczna i świadczenia na rzecz rodziny w OPPT Rypin	17
Tabela 5 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie OPPT Rypina w 2020 r. (kolorem czerwonym zaznaczono wartości wskaźnika kształtujące się poniżej 85%średniej wojewódzkiej).....	19
Tabela 6 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2019- 2021 na OPPT Rypina w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko- pomorskiego (%; kujawsko- pomorskie- 100%)	22
Tabela 7 Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2019- 2021 na OPPT Rypina w stosunku do średniej wartości dla województwa kujawsko- pomorskiego (%; kujawsko- pomorskie= 100%)	24
Tabela 8 Drzewo ustaleń	38
Tabela 9 Wartości wskaźników produktu i rezultatu zaplanowane do realizacji w ramach obszarów dedykowanych dla OPPT Rypin	40
Tabela 10 Wykazanie zgodności planowanej interwencji z celami i priorytetami określonymi w programie FEKP 2021- 2027	42
Tabela 11 Uzasadnienia wyboru projektów do wsparcia	44
Tabela 12 Preferencja wyboru projektów	47
Tabela 13 Lista projektów podstawowych	59

Tabela 14 Lista przedsięwzięć warunków OPPT Rypin	74
Tabela 15 Harmonogram wdrożeniowy dla realizacji strategii	80
Tabela 16 Kontraktacje narastająco	81
Tabela 17 Złożone wnioski o płatność narastająco	82
Tabela 18 Plan finansowy	83